

**Sprawozdanie Finansowe
mBanku S.A. według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej
za 2019 rok**

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do sprawozdania finansowego mBanku S.A. za 2019 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2019	Rok kończący się 31.12.2018 - przekształcone	Rok kończący się 31.12.2019	Rok kończący się 31.12.2018 - przekształcone
I. Przychody z tytułu odsetek	4 454 856	3 961 606	1 035 580	928 451
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 553 921	1 467 005	361 226	343 810
III. Wynik na działalności handlowej	442 789	352 317	102 931	82 570
IV. Wynik na działalności operacyjnej	2 089 910	1 824 229	485 822	427 530
V. Zysk brutto	1 484 465	1 693 310	345 080	396 848
VI. Zysk netto	980 980	1 303 820	228 039	305 566
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(141 371)	1 919 196	(32 863)	449 787
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(114 728)	(221 674)	(26 670)	(51 952)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(797 392)	(871 422)	(185 362)	(204 228)
X. Przepływy pieniężne netto, razem	(1 053 491)	826 100	(244 895)	193 607
XI. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	23,17	30,81	5,39	7,22
XII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	23,16	30,79	5,38	7,22
XIII. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	5,15	-	1,21

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień 31.12.2019	Stan na dzień 31.12.2018 - przekształcone	Stan na dzień 31.12.2019	Stan na dzień 31.12.2018 - przekształcone
I. Aktywa razem	149 228 273	137 679 609	35 042 450	32 018 514
II. Zobowiązania wobec banków	1 180 782	3 167 210	277 277	736 560
III. Zobowiązania wobec klientów	121 936 987	109 873 386	28 633 788	25 551 950
IV. Kapitał własny	16 115 007	15 130 170	3 784 198	3 518 644
V. Kapitał akcyjny	169 401	169 348	39 779	39 383
VI. Liczba akcji (szt.)	42 350 367	42 336 982	42 350 367	42 336 982
VII. Wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	380,52	357,37	89,36	83,11
VIII. Łączny współczynnik kapitałowy	22,84	24,20	22,84	24,20

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs NBP z dnia 31 grudnia 2019 roku: 1 EUR = 4,2585 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2018 roku: 1 EUR = 4,3000 PLN
- dla pozycji rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2019 i 2018 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,3018 PLN i 1 EUR = 4,2669 PLN.

Spis treści

Rachunek zysków i strat	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	7
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	8
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego	10
1. Informacje o mBanku S.A.	10
2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości	10
2.1. Podstawa sporządzenia	10
2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek	11
2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji	12
2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami	14
2.5. Aktywa finansowe	14
2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych	17
2.7. Utrata wartości aktywów finansowych.....	17
2.8. Umowy gwarancji finansowych	19
2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	19
2.10. Umowy sprzedaży i odkupu	19
2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń	20
2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia	22
2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.....	22
2.14. Wartości niematerialne	23
2.15. Rzeczowe aktywa trwałe	23
2.16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	24
2.17. Odroczony podatek dochodowy.....	24
2.18. Aktywa przejęte za długi.....	25
2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów.....	26
2.20. Leasing.....	26
2.21. Rezerwy	28
2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze	28
2.23. Kapitał.....	28
2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych.....	29
2.25. Działalność powiernicza	30
2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów.....	30
2.27. Segmenty działalności	34
2.28. Dane porównawcze	35
3. Zarządzanie ryzykiem.....	39
3.1. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2019 roku – uwarunkowania zewnętrzne	39
3.2. Zasady zarządzania ryzykiem	40
3.3. Ryzyko kredytowe.....	44
3.4. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych.....	57
3.5. Ryzyko rynkowe	59
3.6. Ryzyko walutowe	62
3.7. Ryzyko stopy procentowej.....	63
3.8. Ryzyko płynności	66
3.9. Ryzyko operacyjne	72
3.10. Ryzyko biznesowe.....	74
3.11. Ryzyko modeli	74
3.12. Ryzyko reputacji	75

3.13. Ryzyko kapitałowe	75
3.14. Ryzyko regulacyjne	75
3.15. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań.....	75
4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości	83
5. Wynik z tytułu odsetek	86
6. Wynik z tytułu opłat i prowizji.....	87
7. Przychody z dywidend	88
8. Wynik na działalności handlowej	88
9. Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	88
10. Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	89
11. Pozostałe przychody operacyjne	89
12. Ogólne koszty administracyjne	90
13. Pozostałe koszty operacyjne	91
14. Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	91
15. Podatek dochodowy	92
16. Zysk na jedną akcję	92
17. Pozostałe całkowite dochody	93
18. Kasa, operacje z bankiem centralnym.....	94
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	94
20. Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	103
21. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	104
22. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.....	108
23. Inwestycje w jednostki zależne	115
24. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	116
25. Wartości niematerialne	116
26. Rzeczowe aktywa trwale	118
27. Inne aktywa	120
28. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.....	121
29. Inne zobowiązania	125
30. Rezerwy	127
31. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	128
32. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej	130
33. Zobowiązania pozabilansowe	133
34. Aktywa zastawione.....	135
35. Zarejestrowany kapitał akcyjny	136
36. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	137
37. Zyski zatrzymane.....	137
38. Inne pozycje kapitału własnego	138
39. Dywidenda na akcję	138
40. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	138
41. Programy motywacyjne oparte na akcjach	141
42. Transakcje z podmiotami powiązanymi	145
43. Przejęcie i zbycie	148
44. Adekwatność kapitałowa	148
45. Pozostałe informacje	153
46. Zdarzenia po dniu bilansowym.....	153

Rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2019	2018 - przekształcony
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	5	4 454 856	3 961 606
<i>Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej</i>		3 946 091	3 357 644
<i>Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		508 765	603 962
Koszty odsetek	5	(910 160)	(874 097)
Wynik z tytułu odsetek		3 544 696	3 087 509
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	1 553 921	1 467 005
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(642 257)	(575 803)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		911 664	891 202
Przychody z tytułu dywidend	7	320 295	126 391
Wynik na działalności handlowej, w tym:	8	442 789	352 317
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>		381 018	303 985
<i>Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu</i>		57 986	52 721
<i>Zyski lub straty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń</i>		3 785	(4 389)
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	9	72 103	(155 485)
Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	10	18 387	13 396
<i>Wynik na dłużnych papierach wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody</i>		37 178	16 149
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>		(1 247)	290
<i>Wynik z tytułu usunięcia z bilansu</i>		(17 544)	(3 043)
Pozostałe przychody operacyjne	11	52 015	56 491
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	14	(633 130)	(468 902)
Wynik z tytułu rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi	30	(387 786)	(20 349)
Ogólne koszty administracyjne	12	(1 747 369)	(1 699 470)
Amortyzacja	25, 26	(329 546)	(227 743)
Pozostałe koszty operacyjne	13	(174 208)	(131 128)
Wynik działalności operacyjnej		2 089 910	1 824 229
Podatki od pozycji bilansowych Banku		(426 432)	(387 857)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	23	(179 013)	256 938
Zysk brutto		1 484 465	1 693 310
Podatek dochodowy	15	(503 485)	(389 490)
Zysk netto		980 980	1 303 820
Zysk netto		980 980	1 303 820
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	16	42 340 263	42 318 253
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	23,17	30,81
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	16	42 358 529	42 343 775
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	16	23,16	30,79

Noty przedstawione na stronach 10 - 154 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2019	2018 - przekształcone
Zysk netto		980 980	1 303 820
Pozostałe dochody całkowite netto, w tym:	17	(6 143)	70 595
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		9	176
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)	19	38 507	88 841
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności		3 250	(650)
Zmiana wyceny dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)		(45 929)	(15 264)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia (netto)		(1 980)	(2 508)
Dochody całkowite netto, razem		974 837	1 374 415

Noty przedstawione na stronach 10 - 154 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2019	31.12.2018 - przekształcone	01.01.2018 - przekształcone
Kasa, operacje z bankiem centralnym	18	7 861 776	9 182 971	7 383 518
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	2 921 749	2 156 551	2 519 015
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	20	2 035 189	2 567 330	3 494 652
<i>Kapitałowe papiery wartościowe</i>		87 597	12 226	9 934
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>		133 774	58 130	46 538
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		1 813 818	2 496 974	3 438 180
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	21	30 298 647	28 173 110	25 013 655
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	22	101 310 293	91 111 844	82 191 823
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>		11 234 873	9 000 540	8 520 172
<i>Należności od banków</i>		7 337 703	5 909 341	5 662 764
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>		82 737 717	76 201 963	68 008 887
Inwestycje w jednostki zależne	23	2 164 112	2 300 324	2 038 294
Inwestycje w jednostki stowarzyszone		-	-	28 680
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	24	91 605	-	-
Wartości niematerialne	25	823 109	693 210	648 191
Rzeczowe aktywa trwałe	26	945 606	537 001	509 773
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		11 878	9 336	6 558
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31	273 257	295 347	192 940
Inne aktywa	27	491 052	652 585	416 474
AKTYWA RAZEM		149 228 273	137 679 609	124 443 573
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	Nota			
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	19	987 933	1 016 214	1 141 035
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	28	128 979 983	118 372 483	106 703 048
<i>Zobowiązania wobec banków</i>		1 180 782	3 167 210	5 089 716
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>		121 936 987	109 873 386	99 455 189
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>		3 361 997	2 857 724	-
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>		2 500 217	2 474 163	2 158 143
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej		136	-	27 046
Rezerwy	30	737 167	255 882	231 820
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		150 859	244 389	172 003
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31	82	83	81
Inne zobowiązania	29	2 257 106	2 660 388	2 205 202
ZOBOWIĄZANIA RAZEM		133 113 266	122 549 439	110 480 235
KAPITAŁY				
Kapitał podstawowy:		3 579 818	3 574 686	3 564 176
Zarejestrowany kapitał akcyjny	35	169 401	169 348	169 248
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	36	3 410 417	3 405 338	3 394 928
Zyski zatrzymane, w tym:	37	12 364 550	11 378 702	10 292 975
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		11 383 570	10 074 882	10 292 975
- Wynik roku bieżącego		980 980	1 303 820	-
Inne pozycje kapitału własnego	38	170 639	176 782	106 187
KAPITAŁY RAZEM		16 115 007	15 130 170	13 963 338
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		149 228 273	137 679 609	124 443 573
Łączny współczynnik kapitałowy	44	22,84	24,20	
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	44	19,42	20,46	
Wartość księgowa		16 115 007	15 130 170	13 963 338
Liczba akcji		42 350 367	42 336 982	42 312 122
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		380,52	357,37	330,01

Noty przedstawione na stronach 10 - 154 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego					Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	
Stan na 1 stycznia 2019 r.	169 348	3 405 338	9 216 652	22 452	1 115 143	1 024 455	-	(5 160)	104 292	83 643	3 120	(9 113)	15 130 170
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	-	-	980 980	9	(45 929)	38 507	3 250	(1 980)	974 837
Emisja akcji zwykłych	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53
Program opcji pracowniczych	-	5 079	-	4 868	-	-	-	-	-	-	-	-	9 947
- wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	-	9 947	-	-	-	-	-	-	-	-	9 947
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	5 079	-	(5 079)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2019 r.	169 401	3 410 417	9 216 652	27 320	1 115 143	1 024 455	980 980	(5 151)	58 363	122 150	6 370	(11 093)	16 115 007

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego					Razem
	Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Wycena aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	
Stan na 1 stycznia 2018 r.	169 248	3 394 928	7 145 517	22 638	1 115 143	2 289 043	-	(5 336)	164 413	(5 198)	3 770	(6 605)	14 287 561
Efekty korygowania błędów	-	-	-	-	-	(31 208)	-	-	-	-	-	-	(31 208)
Efekty wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	-	(248 158)	-	-	(44 857)	-	-	-	(293 015)
Skorygowany kapitał na 1 stycznia 2018 r.	169 248	3 394 928	7 145 517	22 638	1 115 143	2 009 677	-	(5 336)	119 556	(5 198)	3 770	(6 605)	13 963 338
Dochody całkowite razem	-	-	-	-	-	-	1 303 820	176	(15 264)	88 841	(650)	(2 508)	1 374 415
Emisja akcji zwykłych	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	-	(217 907)	-	-	-	-	-	-	(217 907)
Transfer na kapitał zapasowy	-	-	2 071 135	-	-	(2 071 135)	-	-	-	-	-	-	-
Program opcji pracowniczych	-	10 410	-	(186)	-	-	-	-	-	-	-	-	10 224
- wartość usług świadczonych przez pracowników	-	-	-	10 224	-	-	-	-	-	-	-	-	10 224
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych	-	10 410	-	(10 410)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2018 r.	169 348	3 405 338	9 216 652	22 452	1 115 143	(279 365)	1 303 820	(5 160)	104 292	83 643	3 120	(9 113)	15 130 170

Noty przedstawione na stronach 10 - 154 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2019	2018 - przekształcone
Zysk przed opodatkowaniem		1 484 465	1 693 310
Korekty:		(1 625 836)	225 886
Zapłacony podatek dochodowy		(568 734)	(438 310)
Amortyzacja	25, 26	329 546	227 743
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		69 969	293 782
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		137 920	(276 120)
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	23	1 247	3 065
Dywidendy otrzymane	7	(320 295)	(126 391)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	(4 454 856)	(3 961 606)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	5	910 160	874 097
Odsetki otrzymane		4 793 999	4 254 508
Odsetki zapłacone		(986 693)	(809 154)
Zmiana stanu należności od banków		(1 752 313)	(714 713)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających		(82 340)	(49 719)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(9 834 916)	(7 440 081)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		1 382 375	(3 663 898)
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		(2 234 333)	(277 005)
Zmiana stanu papierów wartościowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo przez wynik finansowy		(151 015)	(13 884)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		146 745	(237 928)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(1 410 583)	734 367
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		12 342 908	11 332 836
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		10 337	27 871
Zmiana stanu rezerw		481 285	24 062
Zmiana stanu innych zobowiązań		(436 249)	462 364
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		(141 371)	1 919 196
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	54 759
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	23	26 264	100
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		5 681	350
Dywidendy otrzymane	7	320 295	126 391
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	23	(161 055)	(17 512)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(305 913)	(385 762)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(114 728)	(221 674)
Wpływy z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		-	187 200
Wpływy z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		544 735	648 378
Emisja dłużnych papierów wartościowych	28	476 036	2 812 921
Emisja zobowiązań podporządkowanych	28	-	750 000
Wpływy z tytułu emisji akcji zwykłych		53	100
Splaty kredytów i pożyczek od banków		(560 027)	(2 945 100)
Splaty kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		(1 058 369)	(1 501 535)
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych - zwiększenie zaangażowania		-	(1 300)
Wykup lub spłata zobowiązań podporządkowanych	28	-	(500 000)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		nd	(5 928)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu		(109 846)	nd
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli			(217 907)
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków oraz od pożyczek podporządkowanych		(89 974)	(98 251)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(797 392)	(871 422)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		(1 053 491)	826 100
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(9 408)	20 996
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		10 597 670	9 750 574
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	40	9 534 771	10 597 670

Noty przedstawione na stronach 10 - 154 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o mBanku S.A.

mBank S.A. został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy Banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmiana uległa nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i w walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej mBanku działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 6 072 etaty (31 grudnia 2018 roku: 5 839 etatów).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 7 106 osób (31 grudnia 2018 roku: 6 766 osób).

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. dnia 26 lutego 2020 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady rachunkowości przyjęte przez Bank zastosowano w sposób ciągły w odniesieniu do wszystkich okresów prezentowanych w sprawozdaniu finansowym za wyjątkiem zasad rachunkowości zastosowanych w związku z wdrożeniem MSSF 16 z dniem 1 stycznia 2019 roku, co zostało szerzej opisane w Nocie 2.26.

2.1. Podstawa sporządzenia

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku. Zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończonego 31 grudnia 2018 roku.

Sprawozdanie finansowe mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej według zasady kosztu historycznego, za wyjątkiem kontraktów pochodnych, innych aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jak również dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane w wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Prezentowane w sprawozdaniu finansowym mBanku S.A. dane za rok 2018 były przedmiotem badania biegłego rewidenta.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Bank zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Banku. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Bank prezentuje odrębnie. Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Bank prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank.

Bank sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. za 2019 rok zostało zatwierdzone w dniu 26 lutego 2020 roku.

2.2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie zamortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, za pomocą której szacowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w ciągu całego oczekiwanego okresu życia składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego dyskontowane są dokładnie do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych lub do zamortyzowanego kosztu zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje oczekiwane przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę oczekiwanych strat kredytowych. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie zapłacone lub otrzymane między stronami umowy prowizje i punkty, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

Bank oblicza przychód odsetkowy przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych za wyjątkiem składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W momencie przeklasyfikowania do koszyka 3 aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.3. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów, na który składa się:

Etap I – Identyfikacja umowy z klientem:

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia następujących kryteriów:

1. strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
2. istnieje możliwość zidentyfikowania prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
3. istnieje możliwość zidentyfikowania warunków płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
4. umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
5. jest prawdopodobne, że Bank otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Bank uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

Etap II – Identyfikacja odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków kontraktowych, jak również zwyczajowej praktyki biznesowej.

Bank w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

1. dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić; lub
2. grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku, których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

1. klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne); oraz
2. zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

Bank identyfikuje opcje zakupu dodatkowych dóbr lub usług dla klienta (punkty lojalnościowe) jako odrębne zobowiązania do wykonania świadczeń, jeżeli dają one klientowi istotne prawa (prawo materialne, którego klient nie uzyskałby, jeżeli nie zawarłby przedmiotowej umowy).

W przypadku, gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Bank dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

Etap III – Określenie ceny transakcyjnej:

Bank na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe.

Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Banku – będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego (np. rabaty od organizacji płatniczych) Bank oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

Etap IV – Alokowanie ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia:

Bank przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Banku – przysługuje w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Bank dokonuje alokacji ceny transakcyjnej na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

Etap V – Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy:

Bank ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi. Dobro zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Metoda liniowa dla tego typu usług zapewnia rzetelny obraz przekazania dóbr i usług, ponieważ usługi te świadczone są równomiernie w czasie.

Zasady rachunkowości dotyczące ujęcia przychodów prowizyjnych z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami opisane zostały w Nocie 2.4.

Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Bank z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest rozliczana w czasie zgodnie z okresem trwania polisy.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Bank zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.4. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Bank traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy jest oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie ma możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi, zgodnie z modelem 5 kroków opisanym powyżej.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Bank dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji u dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.5. Aktywa finansowe

Bank klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody z możliwością reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody bez możliwości reklasyfikacji zysków i strat na instrumencie do rachunku zysków i strat w momencie zaprzestania ujmowania aktywa, oraz aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Zaliczenie dłużnego składnika aktywów finansowych do jednej z kategorii odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia na podstawie modelu biznesowego Banku w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych. Kapitałowy składnik aktywów finansowych zalicza się do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat chyba, że w momencie początkowego ujęcia Bank dokonał nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, aby ujmować późniejsze zmiany wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat i wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Bank dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty lub udostępnienia środków na rachunek kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Bank traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy chyba, że jest wyceniany w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Bank dokonuje również nieodwołalnej klasyfikacji do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w momencie początkowego ujęcia, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowo"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych Bank nie wyznaczył żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat celem zmniejszenia niedopasowania księgowego.

W momencie początkowego ujęcia aktywa zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są na koniec okresu sprawozdawczego według wartości godziwej.

Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.2), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w Nocie 2.11, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ujęte są w wyniku na działalności handlowej jeśli dotyczą aktywów przeznaczonych do obrotu lub w pozycji zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile Bank nie wyznaczył ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są wprowadzane do ksiąg w dniu zawarcia transakcji.

W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej, którą powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych. Po początkowym ujęciu aktywa te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Przez aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody rozumie się aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki, o ile jednostka nie wyznaczyła ich do wyceny w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w wyniku na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody są odnoszone bezpośrednio na pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Bank ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Instrumenty kapitałowe

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wycenia się według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W momencie początkowego ujęcia Bank może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych dochodach całkowitych późniejszych zmian wartości godziwej (opcja wyceny wartości godziwej przez inne całkowite dochody) inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez Bank w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3.

W przypadku instrumentów kapitałowych dla których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody wszystkie zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej, z uwzględnieniem różnic kursowych, ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach. Brak jest możliwości reklasyfikacji do rachunku wyników w momencie sprzedaży instrumentu. Jedynie dywidendy otrzymywane z tych instrumentów są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Modyfikacja warunków kontraktowych aktywów finansowych

Bank dokonuje rozliczenia ujmowanego dotychczas aktywa finansowego oraz ponownej wyceny zgodnej z zasadami stosowanymi w momencie początkowego ujęcia w przypadku stwierdzenia znaczącej modyfikacji warunków umowy w okresie finansowania. Przez znaczącą modyfikację Bank definiuje taką zmianę warunków, która spełnia jedno z następujących kryteriów:

- podwyższenie kwoty finansowania o więcej niż 10% w stosunku do kwoty oryginalnej
- wydłużenie okresu finansowania o ponad 12 miesięcy w stosunku do poprzedniego okresu finansowania
- przewalutowanie, które nie było przewidziane warunkami umowy. Przy czym aby przewalutowanie mogło być uznane za przewidziane warunkami umowy, musiałaby ona definiować zarówno kurs po którym miałyby ono nastąpić, jak również oprocentowanie kredytu po przewalutowaniu.
- zmiana kredytobiorcy – jedynie w przypadku kiedy dotychczasowy kredytobiorca jest zwolniony z długu
- zmiana warunków umownych wpływająca na wynik testu SPPI
- zmiana przedmiotu finansowania w przypadku finansowania typu object finance oraz project finance.

W przypadku zidentyfikowania zdarzenia znaczącej modyfikacji następuje rozpoznanie w rachunku wyników odroczonego przychodu i kosztów związanych z tym aktywem oraz rozwiązanie rezerw. Jednocześnie następuje ponowna wycena zgodna z zasadami wyceny na datę początkowego ujęcia. Wszelkie inne modyfikacje warunków umownych, które nie prowadzą do zaprzestania ujmowania składnika aktywów traktowane są jako nieznaczące modyfikacje i powodują rozpoznawanie zysku lub straty z tytułu modyfikacji. Efekty wszystkich zidentyfikowanych nieznaczących modyfikacji przepływów pieniężnych traktowane są jako niezwiązane z ryzykiem kredytowym i ujmowane w wyniku z tytułu odsetek. Wynik na modyfikacji stanowi różnicę pomiędzy wartością bieżącą zmodyfikowanych przepływów zdyskontowanych starą stopą efektywną, a zaangażowaniem efektywnym kredytu. Prowizje otrzymywane związane z nieznaczącą modyfikacją są rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wszystkie znaczące modyfikacje ujmowane są jako związane z ryzykiem kredytowym. W przypadku znaczącej modyfikacji ekspozycji w koszyku drugim, dla których w konsekwencji modyfikacji nastąpiło przesunięcie do koszyka pierwszego, powstała na datę początkowego ujęcia korekta z tytułu wyceny do wartości godziwej takiej ekspozycji koryguje wynik odsetkowy w kolejnych okresach.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (aktywa POCI)

POCI to aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, które w momencie początkowego ujęcia są dotknięte utratą wartości. Do kategorii tej zaliczane są również te aktywa finansowe, które były dotknięte utratą wartości w momencie zidentyfikowanej znaczącej modyfikacji. W momencie początkowego ujęcia aktywa POCI ujmowane są w wartości godziwej. Wartość godziwa aktywów POCI na datę początkowego ujęcia liczona jest jako wartość bieżąca szacowanych przyszłych przepływów uwzględniających ryzyko kredytowe zdyskontowanych stopą wolną od ryzyka. Po początkowym ujęciu aktywa POCI wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. W odniesieniu do tych składników aktywów finansowych Bank stosuje efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do ustalania wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych oraz przychodów odsetkowych generowanych przez te aktywa – stopę CEIR. W przypadku ekspozycji POCI zmiana oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do szacowanych na datę ich początkowego ujęcia ujmowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości. Przy czym jego wartość może zarówno pomniejszać wartość brutto ekspozycji POCI jak również ją powiększać w przypadku zmniejszenia oczekiwanych strat w stosunku do ich wartości na datę początkowego ujęcia.

Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Dłużne aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Bank zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Bank nie dokonuje przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

2.6. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Powyższe warunki uznaje się za niespełnione, a dokonanie kompensaty za niewłaściwe, gdy: różne instrumenty finansowe łączy się tak, aby naśladowały cechy pojedynczego instrumentu, aktywa i zobowiązania finansowe wynikają z instrumentów finansowych obciążonych takim samym ryzykiem ale dotyczą różnych kontrahentów, aktywa finansowe lub inne aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań finansowych bez prawa regresu, aktywa finansowe są wnoszone przez dłużnika na rachunek powierniczy w celu wywiązania się ze zobowiązania ale nie zostały jeszcze przyjęte przez wierzyciela jako spłata zobowiązania lub gdy oczekuje się, że obowiązki powstałe na skutek zdarzeń powodujących straty zostaną rozliczone przez stronę trzecią na podstawie roszczenia zgłoszonego z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

2.7. Utrata wartości aktywów finansowych

Instrumenty finansowe podlegające wymogom szacowania kosztów z tytułu ryzyka kredytowego to: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane przez inne całkowite dochody, zobowiązania do udzielania pożyczek jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, umowy gwarancji finansowej jeżeli nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników, należności leasingowe ujmowane zgodnie z MSSF 16, składniki aktywów kontraktowych z tytułu umów ujmowane zgodnie z MSSF 15, a także należności handlowe.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący zasad wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych został zamieszczony w Nocie 3.3.6.

Zasady klasyfikacji ekspozycji do koszyków

Logika transferu jest to algorytm klasyfikacji ekspozycji do jednego z czterech Koszyków (ang. stage): 1, 2, 3, POCI.

- Koszyk 1 zawiera ekspozycje, dla których kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych odbywa się w horyzoncie 12 miesięcy.
- Koszyk 2 zawiera ekspozycje, dla których na datę raportową zidentyfikowano istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia ekspozycji - kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych odbywa się w horyzoncie dożywotnim (ang. lifetime).
- Koszyk 3 zawiera ekspozycje, dla których została stwierdzona przesłanka utraty wartości.
- Koszyk POCI zawiera aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący zasad klasyfikacji ekspozycji do koszyków został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.

Istotne pogorszenie jakości kredytowej

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryterium ilościowego i kryteriów jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do Koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Odrzucenie założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej:

Podejście Banku do odrzucenia założenia o istotnym pogorszeniu jakości kredytowej w przypadku wystąpienia $DPD \geq 31$ dni (ang. Rebuttable presumption) polega na wprowadzeniu progu materialności (progu aktywacji) zaległej wobec Banku kwoty. Kryterium $DPD \geq 31$ dni (jedno z jakościowych kryteriów Logiki Transferu) nie jest brane pod uwagę, gdy:

1. dla ekspozycji detalicznych - w przypadku ekspozycji kredytowych suma kapitału wymagalnego i niewymagalnego nie przekracza 500 PLN lub zaangażowanie pozabilansowe ekspozycji nie przekracza 500 PLN (na datę raportową),
2. dla ekspozycji korporacyjnych - na datę raportową suma kapitału wymagalnego i niewymagalnego nie przekracza 3 000 PLN lub zaangażowanie pozabilansowe ekspozycji nie przekracza 3 000 PLN.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący istotnego pogorszenia jakości kredytowej został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.1.

Niskie ryzyko kredytowe

Zgodnie z zapisami Standardu MSSF 9, Bank wyodrębnia kategorię aktywów z niskim ryzykiem kredytowym (ang. Low Credit Risk, LCR). Aktywa oznaczone jako LCR nie podlegają procesowi identyfikacji przesłanek istotnego pogorszenia jakości kredytowej (jeżeli nie są w statusie default, to znajdują się w Koszyku 1).

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący kryterium niskiego ryzyka kredytowego został zamieszczony w Nocie 3.3.6.1.2.

Utrata wartości

Bank stosuje jednolitą definicję niewykonania zobowiązania (default) we wszystkich obszarach zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym dla celów kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych i wymogu kapitałowego. Podstawą przyjętej definicji default jest definicja niewykonania zobowiązania zawarta w Rozporządzeniu CRR.

Przeklasyfikowanie klienta do kategorii default dokonywane jest w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości. Przeklasyfikowanie co najmniej jednego zobowiązania kredytowego klienta do kategorii default powoduje przeklasyfikowanie wszystkich zobowiązań kredytowych i niekredytowych klienta do kategorii default.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący przesłanek utraty wartości został zamieszczony w Notach 3.3.6.1.3 (należności korporacyjne) oraz 3.3.6.1.4 (należności detaliczne).

Szacowanie oczekiwanych strat kredytowych

Kalkulacja oczekiwanej straty kredytowej odbywa się dla ekspozycji, które na datę raportową są aktywne oraz posiadają niezerowe zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe). Oszacowanie wartości oczekiwanej straty kredytowej odbywa się odrębnie dla bilansowej, jak też pozabilansowej części ekspozycji. W kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych stosowane jest:

- podejście portfelowe: dotyczy ekspozycji, dla których na datę raportową nie stwierdzono przesłanki utraty wartości oraz ekspozycji z portfela detalicznego ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości (z wyłączeniem ekspozycji, dla których stosowane jest podejście indywidualne),
- podejście indywidualne: dotyczy wszystkich ekspozycji korporacyjnych oraz wszystkich ekspozycji klientów Private Banking rejestrowanych w systemach korporacyjnych, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości, a także w określonych przypadkach ekspozycji mikrofirm detalicznych, dla których stwierdzono przesłankę utraty wartości.

Szczegółowy opis zagadnień dotyczący szacowania oczekiwanych strat kredytowych został zamieszczony w Nocie 3.3.6.2.

Spisanie należności kredytowej

Spisanie należności kredytowej może dotyczyć całości bądź części składnika aktywów finansowych.

W przypadku bankowości detalicznej, odpisanie wierzytelności może być zrealizowane w sytuacji:

1. Braku możliwości dochodzenia wierzytelności, np.:
 - a. przedawnienie roszczenia Banku,
 - b. wyłudzenie kredytu uniemożliwiający ustalenie tożsamości dłużnika,
 - c. ograniczenie odpowiedzialności spadkobierców,
 - d. zakwestionowania wierzytelności przez dłużnika na drodze powództwa sądowego.
2. Braku lub wyczerpania możliwości odzysku, w szczególności:
 - a. umorzenia postępowania egzekucyjnego z uwagi na jego bezskuteczność,
 - b. oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości albo zakończenia postępowania upadłościowego z uwagi na brak majątku dłużnika wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania,
 - c. uznania wierzytelności za nieściągalną – koszty dochodzenia wierzytelności przewyższają potencjalny odzysk.

Z uwagi na cykliczną sprzedaż wierzytelności niepracujących, systematycznym odpisom podlegają tylko przypadki wyłudzeń. Pozostałe przypadki objęte są procesem portfelowej sprzedaży wierzytelności.

W przypadku bankowości korporacyjnej, odpisywanie wierzytelności jest realizowane w sytuacji gdy zostały wyczerpane wszelkie możliwości odzysku. Dzieje się tak w sytuacji gdy:

1. Zostało zakończone postępowanie upadłościowe, dłużnik został wykreślony z KRS i nie odzyskano całości długu – wtedy część nieodzyskana zostaje odpisana.
2. Zostało wszczęte postępowanie restrukturyzacyjne, a warunki układu zakładają umorzenie części długu – wtedy także następuje odpisanie tej części.
3. Jest prowadzone postępowanie egzekucyjne, które nie doprowadziło do spłaty długu – wtedy także część nieodzyskana jest odpisywana.
4. Wierzytelność jest kwestionowana przez dłużnika na drodze powództwa sądowego. Zgodnie z decyzją sądu wierzytelność jest umarzana.

2.8. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy w późniejszych okresach wycenia ją według wyższej z następujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe, określonej zgodnie z MSSF 9,
- początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z zasadami MSSF 15.

2.9. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

2.10. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. repos lub sell/buy back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. reverse repos lub buy/sell back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo lub sell/buy back i reverse repo lub buy/sell back mBank S.A. sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez pozostałe całkowite dochody oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji repo lub sell/buy back i jako należności w przypadku transakcji typu reverse repo lub buy/sell back wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Pożyczonych przez Bank w transakcjach reverse repo lub buy/sell back papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym a przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach buy/sell back oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach sell/buy back.

W wyniku zawierania transakcji repo lub sell/buy back na papierach posiadanych przez Bank, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Bank zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.11. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Bank wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.12.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowę zasadniczą stanowi składnik aktywów finansowych objęty zakresem MSSF 9, nie jest wydzielany a cały kontrakt hybrydowy jest ujmowany zgodnie z wymogami dotyczącymi klasyfikacji aktywów finansowych.

Instrument pochodny wbudowany w kontrakt hybrydowy, którego umowa zasadnicza nie jest składnikiem aktywów finansowych objętych zakresem MSSF 9, podlega ocenie pod kątem konieczności jego wydzielenia.

Instrumenty pochodne, które są wyznaczone i stanowią efektywne instrumenty zabezpieczające, nie są klasyfikowane do żadnej z kategorii wymienionych powyżej i podlegają zasadom rachunkowości zabezpieczeń.

Zgodnie z zapisami MSSF 9: (i) opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w sprawozdaniu finansowym Banku; (ii) cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominału objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominału objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zasadniczego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Bank wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie

przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych).

Bank podjął decyzję, że będzie kontynuował stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Banku stosuje się rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów, tzn.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Bank dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Bank dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Bank stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.2. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. Zysk lub strata z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej korygują wartość bilansową pozycji zabezpieczanej.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego według efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. W momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygasł albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych całkowitych dochodach pozostają w pozostałych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe.

2.12. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Bank zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.13. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie obejmują kredyty i pożyczki otrzymane, depozyty przyjęte, zobowiązania tytułu emisji dłuższych papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane. Powyższe zobowiązania finansowe ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, zobowiązania te wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.14. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Bank wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednie obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania (2-11 lat).

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Bank identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Bank wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	2-10 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	2-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat nie dłużej niż okres najmu / dzierżawy / leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Bank szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Bank ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.16. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione, Bank zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Bank wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.17. Odroczonego podatek dochodowy

Bank tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu

odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatek dochodowy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Bank weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Bank obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonego kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego Bank wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Bank ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Bank ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości instrumentów finansowych wycenianych przez pozostałe całkowite dochody i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.18. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.19. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Banku, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.20. Leasing

Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Bank ponownie ocenia, czy umowa jest leasingiem lub czy zawiera leasing tylko wtedy, gdy warunki umowy ulegną zmianie.

Przekazanie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem aktywów, w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

mBank S.A. jako leasingobiorca

W przypadku gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmuje się prawo do użytkowania składnika aktywów wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu.

Bank jako leasingobiorca stosuje uproszczenia i nie stosuje wymogów dotyczących ujmowania, wyceny i prezentacji w odniesieniu do umów leasingu krótkoterminowego do 12 miesięcy dla danej klasy bazowego składnika aktywów oraz w odniesieniu do umów leasingowych, dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość tzn. poniżej 20.000 PLN w odniesieniu do poszczególnych leasingów. W odniesieniu do umów, dla których Bank stosuje uproszczenia, opłaty leasingowe ujmuje się jako koszty metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania jest klasyfikowane jako leasing zgodnie z MSSF 16 ze względu na występowanie przyszłych opłat za korzystanie z tego prawa. Bank przyjął, że okres leasingu dla tego typu umów to pozostały okres przyznanego prawa od momentu przejścia na MSSF 16.

Bank ustala okres leasingu dla leasingów nieodwołalnych uwzględniając:

- opcję przedłużenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca skorzysta z tej opcji, oraz
- opcję wypowiedzenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank jako leasingobiorca nie skorzysta z tej opcji.

Bank ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu. Bank uwzględnia wszystkie istotne fakty i okoliczności, które stanowią zachętę ekonomiczną do tego, aby skorzystał z opcji przedłużenia leasingu lub nie skorzystał z opcji wypowiedzenia leasingu. Bank ponownie ocenia, czy można z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z opcji przedłużenia leasingu lub że nie skorzysta z opcji wypowiedzenia leasingu w przypadku wystąpienia znaczącego zdarzenia albo znaczącej zmiany w okolicznościach, które Bank jako leasingobiorca kontroluje, oraz które wpływają na to, że można z wystarczającą pewnością założyć, że Bank skorzysta z opcji, która nie została wcześniej uwzględniona w ustaleniach dotyczących okresu leasingu, lub że nie skorzysta z opcji, która została wcześniej uwzględniona w tych ustaleniach. Bank aktualizuje okres leasingu, gdy zaszła zmiana dotycząca nieodwołalnego okresu leasingu.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank jako leasingobiorca wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania powinien obejmować:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- wszelkie początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez Bank jako leasingobiorcę, oraz

- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez Bank jako leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu, chyba że te koszty są ponoszone w celu wytworzenia zapasów.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu:

- pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i łączne straty z tytułu utraty wartości; oraz
- skorygowanego z tytułu jakiegokolwiek aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Bank stosuje wymogi w zakresie amortyzacji zgodnie z MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 36 Utrata wartości aktywów w celu określenia, czy składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania utracił wartość.

W dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe ujęte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty:

- stałe opłaty leasingowe (w tym zasadniczo stałe opłaty leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji, oraz
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki obejmują na przykład opłaty powiązane z indeksem cen konsumpcyjnych, opłaty powiązane z referencyjną stopą procentową (taką jak LIBOR) lub opłaty, które zmieniają się, aby odzwierciedlić zmiany w stawkach czynszów na wolnym rynku.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

- zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu,
- zmniejszenie wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych, oraz
- zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych.

Bank dyskontuje opłaty leasingowe z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli tę stopę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie Bank stosuje krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Bank jako leasingobiorca szacuje wartość stopy dyskonta, biorąc pod uwagę okres trwania oraz walutę umowy.

Wszystkie aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazane są w rzeczowych aktywach trwałych (Nota 26).

Płatności pieniężne zobowiązania z tytułu leasingu wykazane są w sprawozdaniu z przepływów w ramach działalności finansowej. Opłaty z tytułu leasingu krótkoterminowego, opłaty za leasingi obejmujące aktywa o niskiej wartości oraz zmienne opłaty leasingowe nieuwzględnione w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu ujęte są w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w działalności operacyjnej.

mBank S.A. jako leasingodawca

- W leasingu operacyjnym

Bank ujmuje opłaty leasingowe z leasingów operacyjnych jako dochód metodą liniową albo w inny systematyczny sposób. Bank ujmuje w kosztach poniesione w celu uzyskania dochodów z tytułu leasingu koszty, łącznie z amortyzacją. Bank dodaje początkowe koszty bezpośrednio poniesione w celu uzyskania leasingu operacyjnego do wartości bilansowej bazowego składnika aktywów i ujmuje te koszty jako koszty poniesione w okresie leasingu na tej samej podstawie co dochody z tytułu leasingu. Sposób amortyzowania oddanych w leasing składników aktywów podlegających amortyzacji powinien być zgodny ze zwykłymi zasadami amortyzacji przyjętymi przez Bank w odniesieniu do podobnych aktywów, a odpisy amortyzacyjne powinny być obliczane zgodnie z MSR 16 i MSR 38. W celu określenia czy nastąpiła utrata wartości przedmiotu leasingu, Bank stosuje MSR 36.

2.21. Rezerwy

Wymogom szacowania odpisów i rezerw zgodnie z MSSF 9 podlegają zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Banku ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

2.22. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Bank stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązania z tytułu określonych świadczeń Bank ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

2.23. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne Banku tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, lub statutem Banku.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich umorzenia. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Ponadto kapitał zapasowy uwzględnia rozliczenia z tytułu programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,

- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałych kapitałach rezerwowych ujmuje się wycenę programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitału własnego

Inne pozycje kapitału własnego tworzone są w wyniku:

- wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia,
- udziału Banku w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności.

2.24. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Banku, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona.

W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w pozostałych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. i odwrotnie, jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich Narodowego Banku Polskiego z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

2.25. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Bank świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. Przychody z tytułu prowizji i opłat z działalności powierniczej ujmują się zgodnie z MSSF 15 stosując 5 stopniowy model ujmowania przychodów opisany w Nocie 2.3. W związku z wykonywaniem tych usług Bank podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Banku.

2.26. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 roku.

MSSF 16 Leasing

Standard został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 30 października 2017 roku. MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Nowy standard zastąpił obowiązujący do końca 2018 roku MSR 17 Leasing oraz interpretacje KIMSF 4, SKI 15 i SKI 27.

Nowy standard wprowadził jeden model ujęcia leasingu w księgach rachunkowych leasingobiorcy. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

Przeniesienie prawa do użytkowania ma miejsce wówczas, gdy mamy do czynienia ze zidentyfikowanym składnikiem aktywów, w odniesieniu do którego leasingobiorca ma prawo do praktycznie wszystkich korzyści ekonomicznych i kontroluje wykorzystanie danego składnika aktywów w danym okresie.

W przypadku, gdy definicja leasingu jest spełniona, ujmują się prawo do użytkowania składnika aktywów wraz z odpowiednim zobowiązaniem z tytułu leasingu ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów.

Wydatki związane z wykorzystywaniem aktywów będących przedmiotem leasingu, uprzednio ujęte w większości w ogólnych kosztach administracyjnych, są obecnie klasyfikowane jako koszty amortyzacji oraz koszty odsetek.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo, natomiast zobowiązania z tytułu umów leasingowych rozliczane są z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Wpływ MSSF 16 na sprawozdania finansowe

Bank w 2019 roku zakończył projekt wdrożenia MSSF 16 (projekt), który został zaplanowany w trzech etapach:

- etap I – analiza wszystkich realizowanych umów zakupu usług, bez względu na kwalifikację, której celem było wyselekcjonowanie tych umów, na podstawie których Bank użytkuje składniki aktywów należące do dostawców,
- etap II – poddanie każdej zidentyfikowanej w etapie I umowy ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16,
- etap III – wdrożenie MSSF 16 na bazie wypracowanej koncepcji.

Przedmiotem przeprowadzanych analiz były wszystkie umowy leasingu finansowego, leasingu operacyjnego, najmu, dzierżawy, a także prawa wieczystego użytkowania gruntów. Ponadto zostały przeanalizowane transakcje nabytych usług (koszty usług obcych w ramach działalności operacyjnej) pod kątem występowania korzystania ze zidentyfikowanego składnika aktywów.

W ramach projektu Bank dokonał stosownych zmian w polityce rachunkowości i procedurach operacyjnych. Zostały opracowane i wdrożone metodyki prawidłowej identyfikacji umów, które są leasingiem, oraz zbierania danych niezbędnych do prawidłowego ujęcia księgowego tych transakcji. Dodatkowo Bank

wdrożył odpowiednie zmiany w systemach informatycznych Banku, tak aby były dostosowane do zbierania i przetwarzania odpowiednich danych.

Bank podjął decyzję o wdrożeniu standardu z dniem 1 stycznia 2019 roku. Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w MSSF 16 nowe zasady zostały przyjęte retrospektywnie z odniesieniem skumulowanego efektu początkowego zastosowania nowego standardu do kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2019 roku. W związku z tym dane porównawcze za rok obrotowy 2018 nie zostały przekształcone (zmodyfikowane podejście retrospektywne).

Poniżej opisano poszczególne korekty bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 2019 roku wynikające z wdrożenia MSSF 16.

Opis korekt

(a) Ujęcie zobowiązań z tytułu leasingu

Po przyjęciu MSSF 16 Bank ujmuje zobowiązania z tytułu leasingu w związku z leasingiem, który wcześniej został sklasyfikowany jako leasing operacyjny zgodnie z zasadami MSR 17 Leasing. Zobowiązania wynikają przede wszystkim z umów najmu nieruchomości oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów. Zobowiązania te zostały wycenione w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia stosowania MSSF 16, zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku, obliczonej na bazie krańcowej stopy procentowej Banku.

Na datę początkowego ujęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące rodzaje opłat za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów przez okres trwania leasingu:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe uzależnione od indeksów rynkowych,
- kwoty, których zapłaty oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej przedmiotu leasingu,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że zostanie ona zrealizowana,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia umowy.

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Bank przyjął, że stopa dyskonta powinna odzwierciedlać koszt finansowania, jakie byłoby zaciągnięte na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku obliczone przez Bank stopy dyskonta wyniosły:

- dla umów w PLN: 1,95%
- dla umów w EUR: 0,02%
- dla umów w USD: 2,93%
- dla umów w CZK: 2,19%

(b) Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z aktywami stanowiącymi własność Banku wraz z rozbiciem dodatkowych informacji w notach objaśniających.

Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę w związku z zawarciem umowy leasingu,
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z obowiązkiem demontażu i usunięcia bazowego składnika aktywów lub przeprowadzenia renowacji.

(c) Zastosowanie szacunków

Wdrożenie MSSF 16 wymagało dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmują one między innymi:

- ustalenie okresu obowiązywania umów (dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia Bank przyjął zakładany z wystarczającą pewnością okres najmu, z uwagi na istotne czynniki ekonomiczne zniechęcające Bank do wypowiedzenia umowy),
- ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- ustalenie stawki amortyzacji.

(d) Zastosowanie praktycznych uproszczeń

Stosując po raz pierwszy MSSF 16, Bank zastosował następujące praktyczne uproszczenia dopuszczone przez standard:

- zastosowanie jednej stopy dyskontowej do portfela umów leasingowych o podobnych cechach,
- umowy z tytułu leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostały jako leasing krótkoterminowy,
- dla umów z tytułu leasingu operacyjnego, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (poniżej 20 000 zł) Bank nie ujął zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Opłaty leasingowe z tego tytułu są ujmowane jako koszty w trakcie okresu leasingu,
- wykluczenie początkowych kosztów bezpośrednich w zakresie pomiaru aktywów związanych z prawem do użytkowania w dniu początkowego zastosowania, oraz
- wykorzystanie perspektywy czasu (wykorzystanie wiedzy zdobytej po fakcie) w określaniu okresu leasingu, jeżeli umowa zawiera opcje przedłużenia lub rozwiązania umowy najmu.

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedstawia poniższa tabela:

	31 grudnia 2018 r. bez efektu wdrożenia MSSF 16	Efekt wdrożenia MSSF 16	1 stycznia 2019 r. z uwzględnieniem efektu wdrożenia MSSF 16
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe	537 001	516 704	1 053 705
w tym: Prawo do użytkowania aktywów	-	528 691	528 691
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	118 372 483	527 562	118 900 045
w tym: Zobowiązania z tytułu leasingu	-	527 562	527 562

Poniżej przedstawiono uzgodnienie różnicy pomiędzy kwotami przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego na koniec 2018 roku, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi na dzień pierwszego zastosowania MSSF 16:

	01.01.2019
Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego na 31 grudnia 2018 r. (bez dyskonta)	556 112
Wpływ dyskonta przy użyciu krańcowej stopy procentowej Banku	(39 347)
Plus: zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego ujęte na 31 grudnia 2018 r.	10 797
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu na 1 stycznia 2019 r.	527 562
Inne korekty wpływające na wartość prawa do użytkowania	1 129
Prawo do użytkowania na 1 stycznia 2019 r.	528 691

Wpływ na rachunek zysków i strat

W rachunku zysków i strat Banku pojawiła się od 2019 roku zmiana w klasyfikacji kosztów (czynsze związane z wynajmem zostały zastąpione amortyzacją oraz kosztami odsetkowymi) oraz momencie ich rozpoznania (ujęcie kosztów związanych z leasingiem będzie szybsze ze względu na rozpoznanie kosztu

odsetkowego metodą efektywnej stopy procentowej, która poprzednio nie była stosowana dla umów innych niż klasyfikowane jako leasing finansowy zgodnie z MSR 17).

Wpływ na kapitał własny

Wdrożenie MSSF 16 nie miało wpływu na zyski zatrzymane i kapitały własne Banku na dzień 1 stycznia 2019 roku.

Wpływ na współczynniki kapitałowe

Ze względu na ujęcie w bilansie Banku umów leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku zwiększeniu uległa łączna kwota ekspozycji na ryzyko, a tym samym łączny współczynnik kapitałowy Banku zmniejszył się o około 19 punktów bazowych.

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i zostały wcześniej zastosowane

- Zmiany do MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7, Reforma wskaźników stóp procentowych, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 26 września 2019 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 16 stycznia 2020 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7 kończą pierwszą fazę prac Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w odpowiedzi na wpływ reformy stawek międzybankowych (IBOR) na sprawozdawczość finansową. Zmiany wprowadzają tymczasowe ulgi, które umożliwiają kontynuację rachunkowości zabezpieczeń w okresie niepewności przed zastąpieniem istniejącego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej alternatywną stopą procentową pozbawioną ryzyka. W wyniku reformy wskaźnika referencyjnego stóp procentowych może wystąpić niepewność co do momentu w czasie i wielkości opartych na wskaźnikach przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej lub instrumentu zabezpieczającego w okresie przed zastąpieniem istniejącego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej alternatywną stopą procentową pozbawioną ryzyka. Może to prowadzić do niepewności, czy prognozowana transakcja jest wysoce prawdopodobna i czy oczekuje się, że perspektywne powiązanie zabezpieczające będzie wysoce skuteczne.

Bank skorzystał z prawa umożliwiającego wcześniejsze zastosowanie zmian w standardach i w związku z tym nie dokonał weryfikacji efektywności relacji zabezpieczających.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

- Zmiany do MSR 1 i MSR 8, Definicja terminu „istotny”, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 31 października 2018 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 10 grudnia 2019 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2020 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 i MSR 8 wyjaśniają definicję terminu „istotny” i jego zastosowanie poprzez ujednoclenie sformułowania definicji istotności w ramach Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i w pozostałych publikacjach oraz poprzez wprowadzenie drobnych poprawek do tego sformułowania, jak również wprowadzenie dodatkowych wymogów w MSR 1 „Prezentacja Sprawozdań Finansowych” w definicji, aby nadać im większą wagę. Wyjaśnienia towarzyszące definicji terminu „istotny” zostały również doprecyzowane. Zmiany mają na celu pomóc jednostkom dokonywać lepszych ocen istotności bez istotnej zmiany istniejących wymogów.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (opublikowane dnia 29 marca 2018 roku), zatwierdzone przez Unię Europejską 6 grudnia 2019 roku oraz mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Zmiany w zakresie referencji do Założeń Konceptyjnych w MSSF jest dokumentem, który określa cel sprawozdawczości finansowej, jakościowe cechy przydatnych informacji finansowych, opis jednostki sprawozdawczej, definicje składnika aktywów, zobowiązania, kapitału własnego, przychodów i kosztów, kryteria rozpoznania aktywów i pasywów w sprawozdaniach finansowych oraz wskazówki kiedy je zaprzestać ujmować, podstawy pomiaru i wskazówki kiedy je stosować, a także koncepcje i wskazówki dotyczące prezentacji i ujawniania.

Bank uważa, że zastosowanie zmian nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

- MSSF 17, Kontrakty ubezpieczeniowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) 18 maja 2017 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie.

MSSF 17 definiuje nowe podejście do rozpoznawania, wyceny, prezentacji i ujawniania umów ubezpieczeniowych. Głównym celem MSSF 17 jest zagwarantowanie przejrzystości oraz porównywalności sprawozdań finansowych ubezpieczycieli. W tym celu jednostka będzie ujawniała szereg informacji ilościowych i jakościowych umożliwiających użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu umów ubezpieczeniowych na sytuację finansową, wyniki finansowe oraz przepływy pieniężne jednostki. MSSF 17 wprowadza szereg istotnych zmian w stosunku do dotychczasowych wymogów MSSF 4. Dotyczą one między innymi: poziomów agregacji na jakim wykonywane są obliczenia, metody wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych, rozpoznawania zysku lub straty w czasie, ujmowania reasekuracji, wydzielenia komponentu inwestycyjnego, sposobu prezentacji poszczególnych pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat jednostek sprawozdawczych, w tym oddzielnej prezentacji przychodów z ubezpieczeń, kosztów usług ubezpieczeniowych, a także przychodów lub kosztów finansowych.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 3, Definicja przedsięwzięcia, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 22 października 2018 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2020 lub po tej dacie.

Zmiana do MSSF 3 precyzuje definicję przedsięwzięcia celem wsparcia jednostek przy ustalaniu czy transakcja powinna zostać zaksięgowana jako połączenie jednostek, czy jako nabycie aktywów. Główne zmiany odnoszą się do wyjaśnienia, że aby zostać uznanym za przedsięwzięcie, nabyte czynności i aktywa muszą zawierać co najmniej wkład i proces stosowany do tych wkładów, które razem znacząco przyczyniają się do możliwości wytworzenia produktów. Została usunięta ocena dotycząca tego, czy uczestnicy rynku są zdolni do zastąpienia jakichkolwiek brakujących wkładów bądź procesów stosowanych do tych wkładów i kontynuowania wytwarzania produktów. Ponadto, zostały dodane wskazówki i przykłady ilustrujące, aby pomóc jednostkom ocenić, czy proces został zastosowany, a także zostały zawężone definicje przedsięwzięcia i produktów wyjściowych poprzez skoncentrowanie się na produktach i usługach świadczonych klientom i poprzez usunięcie odniesienia do możliwości zmniejszenia kosztów. Został też dodany opcjonalny test koncentracji pozwalający na uproszczoną ocenę, czy nabyta grupa działań i aktywów nie jest przedsięwzięciem.

Bank uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 1, Klasyfikacja zobowiązań na krótko i długoterminowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 23 stycznia 2020 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 mają wpływ na wymogi dotyczące prezentacji zobowiązań w sprawozdaniu finansowym. W szczególności wyjaśniają one jedno z kryteriów klasyfikacji zobowiązania jako długoterminowe.

Bank uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczone przez RMSR na czas nieokreślony.

2.27. Segmenty działalności

Dane dotyczące segmentów działalności zostały zaprezentowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy mBanku S.A. za 2019 rok, sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej, zatwierdzonym w dniu 26 lutego 2020 roku.

2.28. Dane porównawcze

■ Prezentacja wyniku z tytułu rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi

Od końca 2019 roku Bank wyodrębnił nową pozycję w rachunku zysków i strat, w której prezentuje wynik z rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi. Poprzednio koszty tworzenia rezerw na sprawy sądowe dotyczące kredytów walutowych prezentowane były jako pozostałe koszty operacyjne, a przychody związane z rozwiązaniem tych rezerw prezentowane były w pozycji pozostałe przychody operacyjne. Zmiana prezentacji jest istotna dla zrozumienia wyników finansowych Banku. Dane porównawcze zostały odpowiednio skorygowane, co spowodowało zmniejszenie pozostałych przychodów operacyjnych w 2018 roku o 2 626 tys. zł i zmniejszenie pozostałych kosztów operacyjnych o 22 975 tys. zł. Wynik na rezerwach na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi w 2018 roku był ujemny i wyniósł 20 349 tys. zł.

■ Ujęcie niektórych transakcji kupna i sprzedaży papierów wartościowych

W IV kwartale 2019 roku Bank skorygował ujęcie transakcji na skarbowych papierach wartościowych, które w poprzednich latach zostały nieprawidłowo zakwalifikowane jako transakcje standardowego nabycia lub sprzedaży papierów wartościowych, a nie jako transakcje buy/sell back (dalej: „BSB”) lub sell/buy back (dalej: „SBB”).

W ramach prowadzonej działalności finansowej Bank przeprowadza transakcje, których przedmiotem są papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa. Oprócz standardowych transakcji kupna i sprzedaży, Bank zawiera transakcje typu BSB i SBB, których przedmiotem są bony oraz obligacje skarbowe. Przez standardowe transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych rozumie się transakcje bezwarunkowego nabycia bądź transakcje bezwarunkowego zbycia papierów wartościowych. Transakcja BSB jest transakcją warunkowego zakupu papierów wartościowych, w której Bank kupując papier wartościowy zobowiązuje się jednocześnie do jego odsprzedaży po określonej cenie, w przyszłym terminie. Transakcja SBB polega na sprzedaży papieru wartościowego przy jednoczesnym zobowiązaniu się do jego odkupienia po określonej cenie, w terminie przyszłym.

Niektóre zawarte transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych, które traktowane łącznie, z perspektywy ekonomicznej były równoważne transakcjom BSB lub SBB, do grudnia 2018 roku Bank nieprawidłowo ujmował zgodnie z ich charakterem prawnym jako transakcje bezwarunkowej sprzedaży bądź bezwarunkowego zakupu. W związku z powyższym, w myśl zasady przewagi treści ekonomicznej nad formą prawną, Bank skorygował sposób ujęcia transakcji na obligacjach skarbowych, co na dzień 31 grudnia 2018 roku skutkowało zwiększeniem wartości bilansowej dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz zobowiązań wobec banków z tytułu transakcji SBB o 30 439 tys. zł, natomiast na dzień 1 stycznia 2018 roku zwiększeniem należności z tytułu transakcji BSB wykazywanych w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie o 385 954 tys. zł, zwiększeniem zobowiązań wobec klientów o 123 618 tys. zł i zmniejszeniem wartości dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu o 262 336 tys. zł.

Skutkiem korekty było również ujęcie dodatkowego obciążenia z tytułu podatku od instytucji finansowych. W okresie od 1 lutego 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku obciążenie podatkiem od instytucji finansowych (uwzględniając odsetki za zwłokę) powinno być większe o 31 208 tys. zł, a w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku o 13 665 tys. zł. W związku z powyższym Bank skorygował zyski zatrzymane o powyższe kwoty w korespondencji z zobowiązaniami wobec organów podatkowych. Tym samym Bank skorygował także wstępne ujęcie rezerwy na podatek bankowy przez rachunek zysków i strat za rok 2019.

Wpływ wprowadzonych korekt na prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dla odpowiednich okresów sprawozdawczych przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w zysków i strat mBanku S.A. za 2018 rok

	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 po przekształceniu
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	3 961 606	-	3 961 606
<i>Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej</i>	3 357 644	-	3 357 644
<i>Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	603 962	-	603 962
Koszty odsetek	(874 097)	-	(874 097)
Wynik z tytułu odsetek	3 087 509	-	3 087 509
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 467 005	-	1 467 005
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(575 803)	-	(575 803)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	891 202	-	891 202
Przychody z tytułu dywidend	126 391	-	126 391
Wynik na działalności handlowej, w tym:	352 317	-	352 317
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>	303 985	-	303 985
<i>Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu</i>	52 721	-	52 721
<i>Zyski lub straty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń</i>	(4 389)	-	(4 389)
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(155 485)	-	(155 485)
Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	13 396	-	13 396
<i>Wynik na dłużnych papierach wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody</i>	16 149	-	16 149
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>	290	-	290
<i>Wynik z tytułu usunięcia z bilansu</i>	(3 043)	-	(3 043)
Pozostałe przychody operacyjne	59 117	(2 626)	56 491
Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(468 902)	-	(468 902)
Wynik z tytułu rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami walutowymi	-	(20 349)	(20 349)
Ogólne koszty administracyjne	(1 699 470)	-	(1 699 470)
Amortyzacja	(227 743)	-	(227 743)
Pozostałe koszty operacyjne	(154 103)	22 975	(131 128)
Wynik działalności operacyjnej	1 824 229	-	1 824 229
Podatki od pozycji bilansowych Banku	(374 192)	(13 665)	(387 857)
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	256 938	-	256 938
Zysk brutto	1 706 975	(13 665)	1 693 310
Podatek dochodowy	(389 490)	-	(389 490)
Zysk netto	1 317 485	(13 665)	1 303 820
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	31,13	(0,32)	30,81
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	31,11	(0,32)	30,79

Przekształcenia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów mBanku S.A. za 2018 rok

	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 po przekształceniu
Zysk netto	1 317 485	(13 665)	1 303 820
Pozostałe dochody całkowite netto	70 595	-	70 595
Dochody całkowite netto, razem	1 388 080	(13 665)	1 374 415

Przekształcenia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku

AKTYWA	31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	31.12.2018 po przekształceniu
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 126 112	30 439	2 156 551
Pozostałe pozycje aktywów	135 523 058	-	135 523 058
AKTYWA RAZEM	137 649 170	30 439	137 679 609
ZOBOWIĄZANIA	31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	31.12.2018 po przekształceniu
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	118 342 044	30 439	118 372 483
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	3 136 771	30 439	3 167 210
Inne zobowiązania	2 615 515	44 873	2 660 388
Pozostałe pozycje zobowiązań	1 516 568	-	1 516 568
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	122 474 127	75 312	122 549 439
KAPITAŁY	31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	31.12.2018 po przekształceniu
Kapitał podstawowy	3 574 686	-	3 574 686
Zyski zatrzymane	11 423 575	(44 873)	11 378 702
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	10 106 090	(31 208)	10 074 882
- Wynik roku bieżącego	1 317 485	(13 665)	1 303 820
Inne pozycje kapitału własnego	176 782	-	176 782
KAPITAŁY RAZEM	15 175 043	(44 873)	15 130 170
ZOBOWIĄZANIA i KAPITAŁY RAZEM	137 649 170	30 439	137 679 609

Przekształcenia w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych mBanku S.A. za 2018 rok.

	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 przed przekształceniem	Korekty	Okres od 01.01.2018 do 31.12.2018 po przekształceniu
Zysk przed opodatkowaniem	1 706 975	(13 665)	1 693 310
Korekty, w tym:	212 221	13 665	225 886
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów zabezpieczających	243 056	(292 775)	(49 719)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	(7 826 035)	385 954	(7 440 081)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	703 928	30 439	734 367
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	11 456 454	(123 618)	11 332 836
Zmiana stanu innych zobowiązań	448 699	13 665	462 364
Pozostałe korekty	(4 813 881)	-	(4 813 881)
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	1 919 196	-	1 919 196
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	(221 674)	-	(221 674)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	(871 422)	-	(871 422)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)	826 100	-	826 100
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	20 996	-	20 996
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	9 750 574	-	9 750 574
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	10 597 670	-	10 597 670

Przekształcenia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej mBanku S.A. na dzień 1 stycznia 2018 roku

AKTYWA	01.01.2018 przed przekształceniem	Korekty	01.01.2018 po przekształceniu
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 781 351	(262 336)	2 519 015
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	81 805 869	385 954	82 191 823
<i>Kredyty i pożyczki udzielone klientom</i>	67 622 933	385 954	68 008 887
Pozostałe pozycje aktywów	39 732 735	-	39 732 735
AKTYWA RAZEM	124 319 955	123 618	124 443 573
ZOBOWIĄZANIA	01.01.2018 przed przekształceniem	Korekty	01.01.2018 po przekształceniu
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	106 579 430	123 618	106 703 048
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	99 331 571	123 618	99 455 189
Inne zobowiązania	2 173 994	31 208	2 205 202
Pozostałe pozycje zobowiązań	1 571 985	-	1 571 985
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	110 325 409	154 826	110 480 235
KAPITAŁY	01.01.2018 przed przekształceniem	Korekty	01.01.2018 po przekształceniu
Kapitał podstawowy	3 564 176	-	3 564 176
Zyski zatrzymane	10 324 183	(31 208)	10 292 975
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	10 324 183	(31 208)	10 292 975
Inne pozycje kapitału własnego	106 187	-	106 187
KAPITAŁY RAZEM	13 994 546	(31 208)	13 963 338
ZOBOWIĄZANIA i KAPITAŁY RAZEM	124 319 955	123 618	124 443 573

Powyżej opisane i zaprezentowane w zestawieniach zmiany danych porównawczych zostały uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu finansowym we wszystkich notach, których te zmiany dotyczyły. Dane dotyczące współczynników wypłacalności dla okresów porównawczych nie podlegały przekształceniu.

3. Zarządzanie ryzykiem

mBank S.A. zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, polityki oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne, a analizy prowadzone są na poziomie Banku.

3.1. Zarządzanie ryzykiem w mBanku w 2019 roku – uwarunkowania zewnętrzne

Bank jest w trakcie wprowadzania zmian, które wynikają z Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/1620 z 13 lipca 2018 roku w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji i ich wpływu na stosowany sposób kalkulacji wskaźnika LCR. Bank stosuje wskaźnik LCR jako kluczowy wskaźnik pomiaru ryzyka płynności w kontekście planu naprawy.

W związku z publikacją Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z 20 maja 2019 roku oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z 20 maja 2019 roku zmieniających pakiet regulacji CRR/CRD IV (Capital Requirements Regulation & Capital Requirements Directive), Grupa mBanku prowadzi prace mające na celu analizę nowych wymagań regulacyjnych oraz ich implementację. Większość zmian do Rozporządzenia CRR będzie miała zastosowanie po upływie 2 lat od daty wejścia w życie regulacji.

W ramach zmian uwzględnione są m.in. nowe metody kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, a także z tytułu ryzyka rynkowego, które zastąpią metody stosowane dotychczas. Zaproponowano zmianę podejścia do traktowania ekspozycji wobec kontrahenta centralnego, rozszerzenie „zachęt” kapitałowych dla banków finansujących podmioty MŚP i wprowadzono minimalną wysokość wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3%. Bank analizuje zmiany, które wpływają na kalkulację wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR), wprowadzając m.in. wymóg dla wskaźnika na poziomie 100%, obowiązujący od 28 czerwca 2021 roku.

W 2019 roku opublikowano zmianę Rozporządzenia CRR, która ma na celu ograniczanie ryzyka, jakie niosą wysokie wolumeny kredytów zagrożonych. Wprowadza ona minimalny poziom pokrycia strat z tytułu kredytów niepracujących. W przypadku, gdy wymóg ten nie będzie spełniony, wprowadza karę w postaci pomniejszenia kapitału podstawowego Tier 1 o różnicę między poziomem minimalnego a faktycznego pokrycia kredytów niepracujących. Nowe wymaganie wprowadzane jest stopniowo, a wpływ nowych przepisów będzie widoczny dopiero po kilku latach od ich wejścia w życie.

W ramach zmian przepisów Dyrektywy CRD IV, opublikowanych w 2019 roku, uszczegółowiono wytyczne w zakresie ograniczenia wypłat z zysków. Doprecyzowano zapisy dotyczące stosowania narzędzi nadzorczych w celach mikro- oraz makroostrożnościowych oraz zmiany w zakresie kalibracji buforów kapitałowych. Zaadresowano oczekiwania nadzorcze co do konieczności wystandaryzowania metodologii zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym w celu identyfikacji, oceny, zarządzania oraz mitygowania ryzyka. Zmiany Dyrektywy CRD IV powinny zostać wdrożone w Polsce przed końcem 2020 roku.

W związku z publikacją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z 20 maja 2019 roku zmieniły się także przepisy Dyrektywy BRRD (Bank Recovery & Resolution Directive). Nowe przepisy wymagają transpozycji do przepisów prawa krajowego. W dyrektywie o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zaproponowano zmiany dotyczące konstrukcji wskaźnika minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji mające na celu uspołnienie tej normy z miarą TLAC (ang. total loss absorbing capacity). Zmiany dyrektywy BRRD mają zostać wdrożone do przepisów w Polsce przed końcem 2020 roku.

Na zasady zarządzania ryzykiem w Banku wpływ mogą mieć również zmiany regulacyjne projektowane przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB):

- W latach 2016-2019 EUNB w ramach szerszej inicjatywy regulacyjnej dotyczącej rewizji metody wewnętrznych ratingów (AIRB) opublikował dokumenty, które zawierają:
 - a. wytyczne dotyczące zastosowania spójnej definicji defaultu, w tym określenia progów materialności dla ekspozycji kredytowych, których dotyczy niewykonanie zobowiązania,
 - b. projekt metodyki oceny przez organy nadzoru, czy banki spełniają wymogi regulacyjne dotyczące stosowania metody wewnętrznych ratingów (AIRB),
 - c. wytyczne dotyczące szacowania wartości parametrów ryzyka PD, LGD oraz postępowania z ekspozycjami cechującymi się niewykonaniem zobowiązania,

- d. wytyczne dotyczące estymacji parametru LGD dla okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej oraz standard dotyczący szacowania i identyfikacji okresu pogorszenia koniunktury gospodarczej w modelowaniu IRB.

W związku z potencjalnie szerokim zakresem zmian, jakie będą konieczne w celu implementacji regulacji przez banki, ich wdrożenie odbędzie się zgodnie z terminami przewidzianymi przez EUNB.

- Od 30 czerwca 2019 roku obowiązują wytyczne EUNB dotyczące zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi oraz restrukturyzowanymi. Towarzyszą im zmiany dotyczące raportowania oraz ujawnień w tym zakresie, które będą miały zastosowanie począwszy od 2020 roku.
- W lutym 2019 roku EUNB opublikował zmienione wytyczne w sprawie outsourcingu, które są zgodne z wymogami dyrektywy o usługach płatniczych (PSD2) i dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID II) oraz mają zapewnić, że banki mogą stosować jednolite ramy outsourcingu dla wszystkich działań i usług bankowych, inwestycyjnych i płatniczych. Nadzór bankowy oczekuje dostosowania się banków do nowych wymagań do 30 czerwca 2020 roku.
- W czerwcu 2019 roku EUNB opublikował projekt wytycznych dotyczących procesu kredytowego w bankach do konsultacji. Publikacja ostatecznej wersji planowana jest na 30 czerwca 2020 roku. Wytyczne mają na celu zagwarantowanie, że banki posiadają solidne i ostrożne normy w zakresie podejmowania ryzyka kredytowego, zarządzania i monitorowania ryzyka oraz, że nowo udzielane kredyty charakteryzują się wysoką jakością kredytową. Banki powinny także dostosować swoje praktyki do zasad ochrony konsumentów i wymogów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy.
- W listopadzie 2019 roku EUNB opublikował wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem związanym z bezpieczeństwem oraz ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, które mają mieć zastosowanie począwszy od 30 czerwca 2020 roku. Wytyczne mają zapewnić, że banki stosują ostrożne zasady zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

W celu aktualizacji dobrych praktyk, jakie obowiązują banki, w tym również w kontekście nowych zaleceń i wymagań definiowanych przez europejskie organy nadzoru, uwzględniając rozwiązania regulacyjne oraz praktyki stosowane w innych państwach, KNF zakończył lub prowadzi prace nad:

- aktualizacją Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie, w zakresie rozszerzenia jej o zasady dotyczące kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową. Rekomendacja powinna zostać wprowadzona przez banki do dnia 31 grudnia 2020 roku,
- nową Rekomendacją Z dotyczącą zasad ładu wewnętrznego w bankach,
- aktualizacją Rekomendacji R dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ujmowania oczekiwanych strat kredytowych,
- aktualizacją Rekomendacji G dotyczącej zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank monitoruje także zmiany regulacyjne wynikające z prac Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego, w szczególności te związane z przeglądem oraz rewizją metodyk kalkulacji wymogów kapitałowych (tzw. Basel 4). W miarę pojawiania się kolejnych propozycji legislacyjnych, które implementują przepisy standardów bazylejskich do przepisów Unii Europejskiej, Bank analizuje projektowane zmiany regulacyjne oraz ocenia ich wpływ.

3.2. Zasady zarządzania ryzykiem

3.2.1 Kultura zarządzania ryzykiem

Fundamenty wdrożonej w Banku i Grupie mBanku kultury zarządzania ryzykiem zostały określone w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku oraz strategiach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (ryzykiem koncentracji, ryzykiem kredytowym portfela detalicznego i korporacyjnego, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, ryzykiem reputacji), zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą mBanku.

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o schemat trzech linii obrony:

- Pierwszą linię obrony stanowi **Biznes** (linię biznesowe), którego zadaniem jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim **obszar zarządzania ryzykiem, Bezpieczeństwo** oraz funkcja **Compliance**, jest odpowiedzialna za tworzenie ram i wytycznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, wspieranie Biznesu w ich wdrażaniu oraz za nadzorowanie funkcji kontrolnych i ekspozycji na ryzyko. Aby zapewnić, że Biznes jest wspierany i nadzorowany w obiektywny sposób, druga linia obrony działa niezależnie od Biznesu.

- Trzecią linią obrony jest **Audyt Wewnętrzny** dokonujący niezależnych ocen działań związanych z zarządzaniem ryzykiem realizowanych zarówno przez pierwszą, jak i drugą linię obrony.

3.2.2 Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w obszarze przyjmowania ryzyka, co obejmuje zatwierdzanie Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku i nadzorowanie jej realizacji.

Komisja ds. Ryzyka Rady Nadzorczej sprawuje stały nadzór nad ryzykiem. W szczególności wydaje rekomendacje dotyczące zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą strategii z obszaru zarządzania ryzykiem, w tym Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku.

Zarząd Banku przyjmuje Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku. Jest także odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Zarząd określa strukturę organizacyjną Banku, dbając o właściwy podział ról kluczowych z punktu widzenia zarządzania ryzykiem oraz przydziela zadania i obowiązki poszczególnym jednostkom organizacyjnym. Ponadto odpowiada za opracowanie, wdrożenie, skuteczność i aktualizację pisemnych strategii, polityk i procedur, które dotyczą: systemu kontroli wewnętrznej, systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału.

Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO) jest odpowiedzialny za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku oraz Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania w zakresie wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności oraz niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania limitów (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

Komitety:

- **Komitety Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku**, tj. Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD), Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK) oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF) są platformą podejmowania decyzji oraz dialogu między jednostkami organizacyjnymi linii biznesowych i obszaru zarządzania ryzykiem w mBanku, jak również między Bankiem a spółkami Grupy. W szczególności Komitety podejmują decyzje oraz wydają rekomendacje w zakresie zasad zarządzania ryzykiem, polityk ryzyka, apetytu na ryzyko, definicji i wartości limitów ryzyka w odniesieniu do działalności danej linii biznesowej.
- **Komitet Ryzyka Modeli** jest odpowiedzialny za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli, pełniąc w tym zakresie funkcje: informacyjną, dyskusyjną, decyzyjną oraz legislacyjną.
- **Komitet Zarządzania Bilansem (BSM)** jest odpowiedzialny za systematyczne monitorowanie struktury bilansu Banku oraz alokację funduszy w granicach dopuszczalnych ryzyk w celu optymalizacji wyniku finansowego. W szczególności Komitet wprowadza zasady zarządzania bilansem Banku, realizuje działania zapewniające odpowiedni poziom finansowania w Banku, rekomenduje Zarządowi Banku zmiany w podejściu strategicznym do zarządzania bilansem.
- **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO)** jest komitetem eksperckim odpowiedzialnym za monitorowanie struktury aktywów i pasywów oraz rekomendowanie jej optymalizacji do Komitetu BSM. ALCO jest również odpowiedzialne za przygotowanie materiałów do dyskusji na Komitecie BSM.
- **Komitet ds. Zarządzania Kapitałem** jest w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie kapitałem. Na podstawie podjętych decyzji Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie działań z zakresu zarządzania kapitałem oraz poziomu i struktury kapitału, zwiększania efektywności wykorzystania kapitału, procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania kapitałem i planowania kapitału.
- **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku, poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. W ramach funkcjonowania Banku Komitet podejmuje decyzje kredytowe, a także decyzje dotyczące m.in. konwersji długu na akcje, udziały oraz przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- **Komitet Bankowości Inwestycyjnej** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie kontroli i zarządzanie ryzykiem (m.in. rynkowym, kredytowym, reputacyjnym, operacyjnym) transakcji Biura Maklerskiego oraz podejmowanie decyzji dotyczących realizacji tych transakcji.

- **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** m.in. wydaje rekomendacje w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

3.2.3 Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego i płynności (ICAAP/ILAAP)

Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP, ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w jej działalności. Proces ICAAP obejmuje:

- inwentaryzację ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego i regulacyjnego na pokrycie ryzyka,
- agregację kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- ustalanie limitów dotyczących wykorzystania zasobów kapitałowych,
- planowanie i alokację kapitału,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Wdrożony w Grupie mBanku proces oceny adekwatności płynności (ILAAP, ang. Internal Liquidity Adequacy Assessment Process) odgrywa kluczową rolę w utrzymaniu ciągłości działania Banku i Grupy przez zapewnienie odpowiedniej pozycji płynnościowej i finansowej. Proces ILAAP obejmuje m.in.:

- inwentaryzację ryzyka płynności i finansowania w działalności Grupy,
- kalkulację miar płynności, w tym modelowanie wybranych produktów bankowych,
- planowanie bilansu i ustalanie limitów zgodnych z apetytem na ryzyko,
- zarządzanie uwzględniające testy warunków skrajnych, miary ryzyka, plan awaryjny, wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI), wskaźniki recovery (RI) oraz monitorowanie limitów,
- przegląd i ocenę procesu,
- system Ceny Transferowej Funduszy (FTP),
- walidację modeli.

Procesy ICAAP i ILAAP podlegają regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku. Przeglądy tych procesów nadzoruje Rada Nadzorcza Banku.

Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania, aby zapewnić, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii Grupy mBanku. W tym celu w Grupie mBanku przeprowadzany jest corocznie proces identyfikacji i oceny istotności ryzyka. Wszystkie istotne rodzaje ryzyka są uwzględniane w Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku, w szczególności w procesie zarządzania zdolnością absorpcji ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe (w tym strategiczne), ryzyko płynności, ryzyko reputacji, ryzyko modeli, ryzyko kapitałowe (w tym ryzyko nadmiernej dźwigni), ryzyko regulacyjne.

3.2.4 Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Bank jest skłonny i zdolny zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej.

Bufory kapitałowe i płynnościowe

Apetyt na ryzyko jest ustalony z uwzględnieniem dostępnych zasobów na pokrycie ryzyka, określonych na podstawie wymagań nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach

europiejskich i polskich. Ma to zapewnić niezakłócone funkcjonowanie Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, tak aby możliwe było utrzymanie zdolności do absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy, zarówno w perspektywie regulacyjnej, jak i ekonomicznej. Bank utrzymuje kapitał i aktywa płynne na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych. Aby wyznaczyć odpowiednią wielkość bufora płynności ustanowiony został minimalny poziom wskaźnika LCR powyżej wymogu regulacyjnego.

Apetyt na ryzyko Grupy mBanku uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, poprzez ustalenie odpowiednich buforów kapitałowych dla ryzyka wynikającego z potencjalnej materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniających nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

W wyniku wewnętrznych dyskusji o apetycie na ryzyko określone są docelowe współczynniki kapitałowe i wewnętrzne buforty płynności dla Grupy mBanku.

Zdolność absorpcji ryzyka

Zdolność absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach) zgodnie z zasadami ICAAP,
- przestrzeganie celów wewnętrznych określonych powyżej poziomu regulacyjnych wskaźników kapitałowych,
- zapewnienie zachowania płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy zgodnie z zasadami ILAAP.

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności do absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitów ryzyka

Aby zapewnić efektywną alokację apetytu na ryzyko mBank wdrożył system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. Oprócz limitów w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania Banku stosowane są również liczby kontrolne oraz wskaźniki wczesnego ostrzegania.

3.2.5 Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP i ILAAP

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w zarządzaniu oraz planowaniu kapitałowym i płynnościowym Banku. Pozwalają ocenić odporność Banku w kontekście dotkliwych, ale jednocześnie prawdopodobnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych i wewnętrznych.

Testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową i płynnościową Banku.

W ramach ICAAP Bank przeprowadza testy warunków skrajnych z wykorzystaniem różnych scenariuszy, m.in. scenariuszy historycznych, scenariuszy makroekonomicznych dla pogarszającej się koniunktury gospodarczej, scenariuszy, które uwzględniają zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym, w kontekście specyficznych koncentracji ryzyka w Banku. Analizy takie uwzględniają różne poziomy dotkliwości scenariuszy, które charakteryzują się różnym poziomem prawdopodobieństwa ich realizacji.

Scenariusze w ramach ILAAP obejmują negatywne zdarzenia o charakterze idiosynkratycznym, zdarzenia dotyczące całego rynku oraz scenariusze połączone. Scenariusze te uzupełniane są przez scenariusz odwrócony pozwalający na identyfikację czynników ryzyka. Dodatkowo przeprowadzany jest scenariusz zintegrowany, w którym uwzględnia się również wpływ czynników pochodzących z innych rodzajów ryzyka.

Przyjmowane do analizy scenariusze makroekonomiczne umożliwiają kompleksową analizę wszystkich istotnych rodzajów ryzyka oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku.

Dla Banku przeprowadzane są tzw. odwrócone testy warunków skrajnych, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Banku. Odwrócone testy warunków skrajnych służą do podejmowania decyzji strategicznych dotyczących akceptowanego profilu ryzyka.

3.3. Ryzyko kredytowe

3.3.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy (KKG).

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym.

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Ryzyka Kredytowego. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu (ratingu oczekiwanej straty) oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym.

Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych ekspozycji na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (w standardowych przypadkach dokonywana wewnętrznie, w pozostałych polegająca na wewnętrznej weryfikacji wyceny dostarczonej z zewnątrz).

3.3.2 Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze, najlepsze praktyki rynkowe oraz własną wiedzę i doświadczenia. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,
- akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.3.3 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej są stosowane zabezpieczenia. Podstawową rolą zabezpieczenia jest obniżenie ryzyka kredytowego transakcji i zapewnienie Bankowi realnej możliwości zwrotu należności. Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Bank przyjmuje zabezpieczenia tylko po dokonaniu ich oceny i pod warunkiem, że spełniają one warunek braku istotnej korelacji między ich wartością a wiarygodnością dłużnika. Rodzaj wymaganego zabezpieczenia zależy od produktu obciążonego ryzykiem kredytowym, okresu finansowania oraz ryzyka klienta. Do najczęściej stosowanych zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- zastaw rejestrowy,
- przelew wierzytelności (cesja praw),
- kaucja pieniężna,
- gwarancje i poręczenia,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- przewłaszczenie środka transportu.

Wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie (innych niż środki transportu) ustalana jest na podstawie wyceny, sporządzanej przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia. Każde zabezpieczenie podlega monitoringowi.

W obszarze bankowości korporacyjnej, w przypadku zabezpieczeń na środkach trwałych i aktywach finansowych finalna wartość zabezpieczenia, tzw. MRV (ang. Most Realistic Value), wyznaczana jest przy użyciu wskaźnika ECF (ang. Empirical Coverage Factor), który odzwierciedla pesymistyczny wariant odzysku wierzytelności z zabezpieczenia rzeczowego w drodze wymuszonej sprzedaży. Ocena zabezpieczeń osobowych dokonywana jest na podstawie kondycji finansowej dostawcy. Bank wyznacza tzw. parametr PSW (będący odpowiednikiem wartości MRV dla zabezpieczeń rzeczowych). W sytuacji gdy parametr PD dostawcy zabezpieczenia jest równy lub gorszy od PD klienta, PSW równe jest zero.

Bank posiada dedykowaną politykę dotyczącą zabezpieczeń w obszarze bankowości korporacyjnej. Najważniejsze jej elementy to:

- wskazanie zabezpieczeń preferowanych i niezalecanych,
- rekomendacje w zakresie stosowania zabezpieczeń w określonych sytuacjach,
- określenie częstotliwości monitoringu zabezpieczeń,
- określenie podejścia do zabezpieczeń z zerowym MRV.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane umowy ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta lub mBank zgodnie z podpisanymi umowami zabezpieczającymi. Jednocześnie wspomniane umowy ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Wczesnego Ostrzegania (Early Warning) w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy ekspozycja z tytułu otwartych transakcji pochodnych zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto, uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu, w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

3.3.4 System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w **obszarze bankowości korporacyjnej** jest system ratingowy, oparty na następujących podstawowych elementach:

- rating dłużnika (PD-rating) - określający prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący portfel ekspozycji bez przesłanki niewykonania zobowiązania (w przypadku niewykonania zobowiązania odzyski są ustalane metodą indywidualną). Model składa się z komponentów: odzysku z części niezabezpieczonej (oparty na czynnikach ze sprawozdania finansowego, charakterystykach ekspozycji oraz klienta) oraz odzysku z części zabezpieczonej (oparty na czynnikach związanych z przedmiotem zabezpieczenia),
- model ekspozycji w przypadku niewykonania zobowiązania (EAD), którego składowymi są model współczynnika konwersji kredytowej CCF oraz komponent zużycia limitu. Komponenty oparte są o czynniki kontraktowe oraz klienckie,
- rating kredytowy (EL-rating) - określający oczekiwaną stratę (EL) i biorący pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu PD*LGD. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 50 mln zł) i SME (obroty nieprzekraczające 50 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia

transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł, niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1				2				3		4			5			6	7	8	
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,8	Brak ratingu	6,1 - 6,5	
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+ do C	Nie dotyczy	D	
	Stopień inwestycyjny								Stopień subinwestycyjny				Stopień nieinwestycyjny						Default	

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. Finalny poziom straty określany jest na podstawie integracji trzech komponentów:
 - poziom odzysku dla przypadków uzdrowionych (oparte na średnich osiągniętych poziomach odzysku dla przypadków uzdrowionych),
 - poziom odzysku dla przypadków nieuzdrowionych (oparty na czynnikach kontraktowych, dotyczących relacji klienta z kontraktem oraz charakterystykę zabezpieczenia),
 - prawdopodobieństwo uzdrowienia (oparte na czynnikach socjo-demograficznych oraz pełnej strukturze produktowej właściciela kontraktu).

Szacowanie poziomu straty LGD przebiega w homogenicznych segmentach uwzględniających typ produktu oraz rodzaj zabezpieczenia. Funkcjonują oddzielne modele dla przypadków charakteryzujących oraz nie charakteryzujących się niewykonaniem zobowiązania,
- model ekspozycji w przypadku niewykonania zobowiązania (EAD), którego składowymi jest model współczynnika konwersji kredytowej CCF, komponent zużycia limitu oraz przedpłat. Komponenty oparte są na czynnikach kontraktowych oraz klienckich,
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym karty scoringowe:
 - aplikacyjne (oparte na czynnikach: socjo-demograficznych, opisujących charakterystykę prowadzonej działalności gospodarczej oraz związanych ze specyfiką posiadanych/wnioskowanych produktów kredytowych),
 - behawioralne (oparte na informacjach dotyczących historii relacji kredytowej i depozytowej z Bankiem),
 - biurowe (bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej dotyczących relacji i sposobu obsługi przez klienta zobowiązań posiadanych poza Bankiem).

3.3.5 Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku, w tym między innymi modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) oraz ich składowe, straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące. Ponadto modele te są przedmiotem cyklicznej walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. Jednostka modelująca przeprowadza rekalkibracje przedmiotowych modeli, m.in. W przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym wymogi Rekomendacji W, a także - w przypadku metody AIRB - wytyczne nadzoru określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w Polityce Zarządzania Modelami (PZM) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Wykazie Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność Jednostki Walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy/utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W mBanku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji (Jednostka Walidacyjna).

Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę modeli, ich implementacji oraz procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu, a także rodzaju przeprowadzanego badania, walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia, w postaci działań zaradczych bądź naprawczych, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji. Zarówno plan walidacji, jak i wyniki przeprowadzonych zadań walidacyjnych zatwierdzane są przez Komitet Ryzyka Modeli.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną Politykę zmian metody IRB. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji zmian, w szczególności kryteria klasyfikacji w oparciu o wytyczne Europejskiego Banku Centralnego.

3.3.6 Zasady wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych

Sposób wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Wszystkie zasady i definicje dotyczące wyznaczania oczekiwanych strat kredytowych w mBanku są zgodne z polskim prawem bankowym i wymaganiami Komisji Nadzoru Finansowego.

3.3.6.1 Zasady klasyfikacji ekspozycji do koszyków

Bank realizując postanowienia Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej klasyfikuje ekspozycje kredytowe do koszyków (ang. stage):

- Koszyk 1 – ekspozycje, dla których ryzyko nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia w portfelu kredytowym (sytuacja normalna),
- Koszyk 2 – ekspozycje, dla których na datę raportową stwierdzono istotne pogorszenie jakości kredytowej w stosunku do daty początkowego ujęcia,
- Koszyk 3 – ekspozycje, w trakcie których trwania została stwierdzona przesłanka utraty wartości,
- POCI (ang. purchased or originated credit-impaired asset) – aktywa, dla których przesłanka utraty wartości została zidentyfikowana na moment początkowego ujęcia.

Przypisanie ekspozycji do koszyka 2 odbywa się w Banku zgodnie z algorytmem tzw. Logiki Transferu, określającym przesłanki jakościowe oraz ilościową, mówiące o znaczącym wzroście ryzyka kredytowego, zaś o klasyfikacji do koszyka 3 decydują przesłanki utraty wartości.

Po ustaniu przesłanki ilościowej lub przesłanek jakościowych, na podstawie których ekspozycja została zaklasyfikowana do Koszyka 2 na datę raportową (klient i przypisana do niego ekspozycja nie ma aktywnej żadnej z przesłanek jakościowych Logiki Transferu ani przesłanki ilościowej), ekspozycja zmieni kwalifikację z Koszyka 2 na Koszyk 1. Dodatkowo, w przypadku kredytów, wobec których zastosowano narzędzia pomocowe (forborne) warunkiem przeklasyfikowania do Koszyka 1 jest upływanie okresu 24 miesięcy, w trakcie których kredyt jest prawidłowo obsługiwany (ang. performing).

Możliwe jest również przeklasyfikowanie klienta z koszyka 3 do koszyka 2 lub koszyka 1 dla detalicznej części portfela w momencie ustania przesłanki niewykonania zobowiązania (za wyjątkiem przesłanki restrukturyzacja), a w przypadku klienta korporacyjnego w momencie, gdy:

- ustały przesłanki niewykonania zobowiązania, które powodowały klasyfikację klienta do koszyka 3 oraz
- nastąpiła poprawa sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w stopniu dającym wysokie prawdopodobieństwo spłaty całości zobowiązań kredytowych, według warunków wynikających z umowy pierwotnej lub z umowy określającej warunki restrukturyzacji, oraz
- nastąpiła spłata zadłużenia przeterminowanego, oraz
- zadłużenie jest terminowo obsługiwane przez co najmniej 12 miesięcy po zmianie warunków umownych, lub
- saldo zobowiązań kredytowych i niekredytowych klienta wynosi zero, na skutek: całkowitej ich spłaty przez klienta, odzyskania wierzytelności Banku na skutek podjętych działań windykacyjnych lub spisania wierzytelności.

3.3.6.1.1 Istotne pogorszenie jakości kredytowej (klasyfikacja do koszyka 2)

Identyfikacja istotnego pogorszenia jakości kredytowej aktywa odbywa się na bazie kryterium ilościowego i kryteriów jakościowych, przy czym o klasyfikacji aktywa do koszyka 2 decyduje wystąpienie przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych lub kryterium ilościowego.

Kryteria jakościowe to:

- Przeterminowanie należności o więcej niż 30 dni, przy uwzględnieniu progu materialności (liczba dni opóźnienia w spłacie najstarszej kwoty zaległości danej ekspozycji jest większa lub równa 31 dni, jednocześnie saldo kapitałowe bądź zaangażowanie pozabilansowe jest równe co najmniej 500 zł w przypadku ekspozycji detalicznej lub co najmniej 3000 zł w przypadku ekspozycji korporacyjnej);
- Występowanie flagi Forborne (status klienta wskazujący na jego trudności w spłacie zobowiązania kredytowego zgodnie z definicją Forborne stosowaną w Banku);
- Występowanie flagi Watch (wewnętrzny proces Banku wskazujący klientów korporacyjnych podlegających szczególnej obserwacji pod względem zmian ich jakości kredytowej, zgodnie z zasadami klasyfikacji na Watch Listę przyjętymi w Banku).

Kryterium ilościowe Logiki Transferu wykorzystuje miarę istotnego pogorszenia jakości kredytowej bazującej na względnej zmianie długookresowej wartości PD określonej dla ekspozycji na datę raportową w stosunku do miary długookresowego PD określonej na datę początkowego ujęcia. Miara ta jest wyznaczana odrębnie dla portfela detalicznego oraz korporacyjnego w ramach segmentów homogenicznych ze względu na prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia default. W przypadku gdy wartość względnej zmiany długookresowego PD przekroczy tzw. próg przejścia, wówczas dana ekspozycja trafia do Koszyka 2. Istotną kwestią w procesie kalkulacji miary pogorszenia jakości kredytowej jest spójne na poziomie całego Banku wyznaczanie daty początkowego ujęcia, względem której badane jest pogorszenie jakości kredytowej. Ponowna data początkowego ujęcia wyznaczana jest dla ekspozycji, dla których nastąpiła znacząca modyfikacja warunków kontraktowych. Każdorazowa zmiana daty początkowego ujęcia skutkuje ponowną kalkulacją, zgodnie z obowiązującymi na nową datę początkowego ujęcia charakterystykami ekspozycji, parametru inicjalnego PD, względem którego badane jest istotne pogorszenie jakości kredytowej ekspozycji.

3.3.6.1.2 Niskie ryzyko kredytowe

W przypadku ekspozycji, których charakterystyki wskazują na niskie ryzyko kredytowe (ang. Low Credit Risk - LCR), oczekiwane straty kredytowe wyznaczone są zawsze w horyzoncie 12 miesięcy. Dla ekspozycji oznaczonych jako LCR nie zakłada się transferu z Koszyka 1 do Koszyka 2, choć nadal możliwe jest przejście z Koszyka 1 do Koszyka 3 w momencie stwierdzenia przesłanki utarty wartości. Bank stosuje kryterium LCR dla klientów korporacyjnych z segmentu K1 o PD-ratingu lepszym lub równym klasie 2.8. Kryterium LCR jest stosowane również w przypadku klientów z segmentów Banki i Rządu, Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz NBFİ (ang. Non Banking Financial Institution). Kryterium LCR nie jest stosowane wobec ekspozycji detalicznych.

3.3.6.1.3 Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

W przypadku ekspozycji korporacyjnych Bank wyróżnia następujące przesłanki utraty wartości:

- Okres przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika przekracza 90 dni (dla ekspozycji podmiotów sektora bankowego - 14 dni) oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł dla klientów korporacyjnych, a 500 zł dla klientów Private Banking;
- Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika;
- Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem jest zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, prowadząca do:
 - zmniejszenia zobowiązań finansowych poprzez umorzenie części zobowiązania, lub
 - odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania;
- Złożenie przez dłużnika wniosku o upadłość lub złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku;
- Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku;
- Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych / windykacyjnych;
- Oszustwo (wyłudzenie) ze strony klienta;
- Bank spodziewa się realizacji straty na kliencie.

Dodatkowo Bank identyfikuje tzw. miękkie przesłanki utraty wartości, mające na celu zasygnalizowanie sytuacji, które mogą prowadzić do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku. W przypadku ich wystąpienia dokonywana jest pogłębiona analiza uwzględniająca specyfikę obszaru działalności podmiotu, w wyniku której podejmowana jest indywidualna decyzja o klasyfikacji ekspozycji do jednego z koszyków.

3.3.6.1.4 Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

W Polsce przesłanki utraty wartości rozpoznawane są na poziomie klienta, tj. z uwzględnieniem wszystkich jego zobowiązań wobec Banku. W oddziałach zagranicznych Banku (w Czechach i na Słowacji) stosuje się podejście transakcyjne, w którym każda ekspozycja kredytowa klienta analizowana jest niezależnie od innych.

W przypadku ekspozycji detalicznych Bank wyróżnia następujące przesłanki utraty wartości:

- Najczęściej występującą przesłanką utraty wartości jest opóźnienie w spłacie, które wyznaczone jest w różny sposób w zależności od wyżej wymienionego podejścia. W oddziale polskim przesłanka utraty wartości ma miejsce, gdy kwota wymagalna wszystkich ekspozycji klienta, przeterminowanych powyżej 30 dni, przekracza 500 zł, a największe opóźnienie w spłacie jest większe niż 90 dni. W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji przesłankę utraty wartości stanowi zaległość przekraczająca odpowiednio 3 000 CZK lub 120 EUR, opóźniona powyżej 90 dni;
- Restrukturyzacja danego zobowiązania kredytowego
- Upadłość dłużnika;
- Uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie;
- Sprzedaż wierzytelności kredytowej ze znaczną stratą ekonomiczną;
- Stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania;
- Wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW).

3.3.6.2. Wyznaczanie oczekiwanych strat kredytowych

Kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych (ECL) odbywa się na poziomie pojedynczego kontraktu lub ekspozycji (umowy). W podejściu portfelowym, oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a ostateczna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych nie jest stosowane podejście kolektywne (przypisanie jednej wartości parametru dla wybranych portfeli).

Jeżeli, na datę sprawozdawczą, ryzyko kredytowe ekspozycji nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia, oczekiwane straty kredytowe kalkulowane są w horyzoncie 12-miesięcznym (12m ECL). Jeżeli ryzyko kredytowe ekspozycji wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (ekspozycja znajduje się w koszyku 2), Bank kalkuluje oczekiwane straty kredytowe w horyzoncie dożywotnim (Lt ECL). Parametry wykorzystane w celu kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w Koszyku 1 są identyczne z parametrami wyznaczanymi w celu wyliczenia długookresowej straty kredytowej w Koszyku 2 dla $t=1$, gdzie t oznacza pierwszy rok prognozy.

W przypadku gwarancji niefinansowych Grupa stosuje podejście polegające na tym, że oczekiwane straty kredytowe zawsze ujmowane są w horyzoncie dożywotnim (Lt ECL).

Podejście indywidualne obejmuje wszystkie bilansowe i pozabilansowe ekspozycje kredytowe z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów korporacyjnych oraz w portfelu kredytów segmentu Private Banking rejestrowanego w systemach korporacyjnych, a także wybrane ekspozycje kredytowe z przesłanką utraty wartości w portfelu kredytów mikrofirm detalicznych (stosowane w przypadku ekspozycji z zabezpieczeniem hipotecznym o saldzie zadłużenia powyżej 300 tys. zł oraz zaległości powyżej 1 roku). Oczekiwane straty kredytowe są kalkulowane jako różnica pomiędzy wartością bilansową brutto danego aktywa a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Sposób kalkulacji oczekiwanych odzysków odbywa się w scenariuszach i zależy od wybranej strategii postępowania Banku wobec klienta. W przypadku strategii restrukturyzacja, rozważane scenariusze przygotowywane są dla ekspozycji i zakładają istotny udział odzysków z wpłat własnych klienta. W strategii windykacja, scenariusze są opracowywane z uwzględnieniem źródeł odzysku (zabezpieczenia). Bank przyjmuje scenariusze per ekspozycja/źródło odzysku, przy czym warunkiem niezbędnym jest opracowanie minimum 2 scenariuszy, z których jeden przewidywać będzie wystąpienie co najmniej częściowej straty na ekspozycji/źródło odzysku. Waga poszczególnych scenariuszy wynika z eksperckiej oceny prawdopodobieństwa scenariuszy opartej na istotnych okolicznościach faktycznych sprawy, w szczególności dotyczących istniejących zabezpieczeń i ich rodzaju, sytuacji finansowej klienta, jego chęci współpracy, ryzykach mogących wystąpić w sprawie oraz czynnikach mikro- i makroekonomicznych.

Do wyceny oczekiwanych strat kredytowych Bank wykorzystuje dane zawarte w systemach transakcyjnych Banku oraz dedykowanych narzędziach zaimplementowanych na potrzeby MSSF 9.

3.3.6.2.1. Wykorzystanie scenariuszy makroekonomicznych w szacowaniu ECL

Bank jest zobowiązany do wyznaczania oczekiwanej straty kredytowej w sposób, który odzwierciedla oczekiwania w zakresie różnych scenariuszy kształtowania się przyszłej sytuacji makroekonomicznej. W przypadku portfelowego szacowania ECL Bank wyznacza parametr NLF (ang. non-linearity factor), który ma za zadanie korygować wartość oczekiwanej straty kredytowej (wyznaczonej co miesiąc). Wartość NLF jest wyznaczana co najmniej raz do roku, odrębnie dla segmentów detalicznych i korporacyjnych. Wartości współczynnika NLF są stosowane jako czynniki skalujące dla indywidualnych wartości ECL wyznaczanych na poziomie pojedynczych ekspozycji w poszczególnych segmentach na podstawie wyników 3 przeliczeń symulacyjnych wartości oczekiwanej straty kredytowej na identyczną datę raportową, wynikających z przyjętych scenariuszy makroekonomicznych. W szczególności parametr NLF dla danego segmentu jest wyznaczony jako iloraz:

- ważonej prawdopodobieństwem realizacji scenariuszy, średniej wartości oczekiwanej straty z 3 scenariuszy makroekonomicznych (tzw. oszacowanie średnie), w skład których wchodzi: scenariusz bazowy, optymistyczny, pesymistyczny. Wagi tych scenariuszy odpowiadają prawdopodobieństwu realizacji każdego z nich i wynoszą odpowiednio 60% dla bazowego, 20% dla optymistycznego i 20% dla pesymistycznego.
- wartości oczekiwanej straty wyznaczonej w scenariuszu bazowym (oszacowanie referencyjne).

Przetwarzania symulacyjne, których wyniki są wykorzystywane do kalkulacji współczynnika NLF, są wykonywane na podstawie tych samych danych wejściowych dotyczących charakterystyk ekspozycji, ale z wykorzystaniem różnych wektorów parametrów ryzyka, w przypadku gdy oczekiwania makroekonomiczne zdefiniowane w scenariuszach wpływają na wartości tych parametrów.

Dodatkowo uwzględnienie informacji dotyczącej przyszłości ma miejsce w modelach wszystkich trzech parametrów ryzyka kredytowego szacowanych w dożywotnim horyzoncie (Lt PD, Lt EAD, Lt LGD). Dane dotyczące przyszłości są wykorzystywane do wyznaczenia wartości parametrów w okresie powyżej 12 miesięcy do 3 lat, co pozwala na zachowanie spójności z prognozami makroekonomicznymi wykonywanymi przez Bank i planowaniem średniookresowym. W oszacowaniach Bank wykorzystuje m.in. ogólnodostępne wskaźniki makroekonomiczne (zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, stopa bezrobocia, poziom eksportu/importu, płace, rentowność obligacji, należności monetarnych instytucji finansowych od gospodarstw domowych), oczekiwania względem kształtowania się stóp procentowych i kursów walutowych, a także względem zmian cen nieruchomości.

W przypadku indywidualnego szacowania ECL, zakładane scenariusze odzysków uwzględniają różne warunki kształtowania się otoczenia makroekonomicznego.

3.3.6.2.2. Istotne zmiany modelowe

W III kwartale 2019 roku w związku ze znaczącymi zmianami w poziomie uzdrowień, odpowiedniemu dostosowaniu uległ model Lt LGD dla segmentu detalicznego. Zmiany polegały na dostosowaniu modeli do obecnie obserwowanych poziomów uzdrowień, zmianie w założeniach dotyczących metod szacowania oraz skróceniu okna kalibracji na potrzeby podkreślenia charakteru PIT modelu. Wpływ wymienionych zmian na poziom oczekiwanej straty kredytowej wyniósł 45 mln zł (negatywny wpływ na wynik).

W IV kwartale 2019 roku Bank przeprowadził rekalkulację poziomu alokacji do koszyka 2 dla portfela detalicznego, skutkującą zmianą poziomu alokacji do 8% dla portfela detalicznych kredytów niezabezpieczonych hipotecznie oraz 5% dla portfela detalicznych kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Zmiana podyktowana była poprawą adekwatności dla przesłanki ilościowej algorytmu Logiki Transferu, a w konsekwencji podniesieniem precyzji oszacowań oczekiwanej straty kredytowej. Wpływ wyżej wymienionej zmiany na poziom oczekiwanej straty kredytowej wyniósł 21 mln zł (pozytywny wpływ na wynik).

3.3.6.3 Pokrycie kosztami ryzyka kredytowego poszczególnych pod-portfeli

Poniższe tabele prezentują udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji kosztami ryzyka kredytowego dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis systemu ratingowego jest przedstawiony w Nocie 3.3.4).

Portfel wyceniany w zamortyzowanym koszcie

Pod - portfel	31.12.2019		31.12.2018	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	11,61	0,01	10,94	0,01
2	37,99	0,04	44,70	0,04
3	15,83	0,15	12,57	0,18
4	24,08	0,51	21,42	0,46
5	4,85	2,01	4,27	1,65
6	0,60	4,34	0,34	4,19
7	1,51	10,13	1,22	9,66
8	0,70	0,21	1,52	0,04
kategoria default	2,83	64,55	3,02	64,22
Razem	100,00	2,27	100,00	2,28

Na dzień 31 grudnia 2019 roku 49,60% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2018 roku: 55,64%).

Portfel wyceniany w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Pod - portfel	31.12.2019		31.12.2018	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	29,93	0,01	32,27	0,01
2	60,74	0,04	55,83	0,05
3	5,69	0,19	8,22	0,27
4	2,43	0,51	2,75	0,85
5	0,77	2,10	0,67	2,22
6	0,14	3,33	0,07	3,44
7	0,27	6,31	0,17	5,67
kategoria default	0,03	24,25	0,02	19,19
Razem	100,00	0,10	100,00	0,11

Na dzień 31 grudnia 2019 roku 90,67% portfela kredytów i pożyczek jest klasyfikowane do dwóch najwyższych poziomów wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2018 roku: 88,10%).

3.3.7 Zasady wyznaczania wartości godziwej dla aktywów kredytowych

Jeżeli nie są spełnione warunki umożliwiające wycenę ekspozycji kredytowej w zamortyzowanym koszcie (MSSF 9 par. 4.1.2), wówczas jest ona wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy (ang. FVtPL: Fair Value through Profit & Loss) lub przez „inne całkowite dochody” (ang. FVOCI: Fair Value through Other Comprehensive Income).

3.3.7.1 Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych bez przesłanki utraty wartości

Wycena dla ekspozycji nie posiadających przesłanki utraty wartości odbywa się na podstawie zdyskontowanych oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przyszłe przepływy z tytułu ekspozycji kredytowej wyznaczone są z uwzględnieniem:

- harmonogramów spłaty, a w przypadku braku harmonogramu (produkty odnawialne) – na podstawie statystycznej prognozy stopnia wykorzystania limitu kredytowego w poszczególnych okresach życia ekspozycji,
- wartości pieniądza w czasie, poprzez wykorzystanie w procesie prognozy przepływów odsetkowych projekcji oprocentowania aktywów wolnych od ryzyka,
- wahań kwoty i terminów przepływów wynikających z opcji przedpłaty (wcześniejszej częściowej lub całkowitej spłaty kwoty głównej) zawartej w umowie kredytowej, poprzez zastosowanie współczynników przedpłat,
- niepewności przepływów w całym prognozowanym okresie życia ekspozycji, wynikającej z ryzyka kredytowego, poprzez modyfikację przepływów kontraktowych przy pomocy wieloletnich parametrów ryzyka kredytowego Lt PD i Lt LGD,
- innych czynników, które byłyby brane pod uwagę przez potencjalnego nabywcę ekspozycji (narzutów kosztowych oraz oczekiwanej przez uczestników rynku marży zysku), kalibrując stopę dyskontową wykorzystywaną w procesie wyceny.

Zgodnie z wymogiem MSSF 13 dla ekspozycji, dla których nie są dostępne kwotowania z aktywnego rynku, Bank kalibruje stopę dyskontową w oparciu o wartość godziwą na datę początkowego ujęcia (tj. o cenę „nabycia” ekspozycji). Marża kalibracyjna odzwierciedla wycenę kosztów związanych z utrzymaniem ekspozycji w portfelu oraz rynkowe oczekiwania co do marży zysku realizowanej na aktywach podobnych do wycenianej ekspozycji.

3.3.7.2 Wycena do wartości godziwej aktywów kredytowych posiadających przesłankę utraty wartości

Aktywa kredytowe posiadające przesłankę utraty wartości wyceniane są w oparciu o przewidywane odzyski. W przypadku ekspozycji detalicznych odzwierciedlane są one za pomocą parametru LGD, natomiast dla ekspozycji korporacyjnych – w indywidualnych scenariuszach odzysków.

3.3.8 Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w punkcie 2.18. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń. W 2019 roku i w 2018 roku Bank nie posiadał żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia.

3.3.9 Polityka mBanku w zakresie forbearance

Definicja

Polityka Banku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegocjacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Bank oferuje klientom, którzy są tymczasowo lub trwale w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Umowy te mogą być inicjowane przez klienta lub Bank.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie Banku o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Bank renegocjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka default (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Bank prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter m.in. zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez mBank, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź kowenantów), a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Banku poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych ulg (działań forbearance) oferowanych przez Bank, ale obejmuje te najczęściej stosowane:

- wydłużenie terminu spłaty kredytu,
- restrukturyzacja (średnio lub długoterminowe refinansowanie),
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. kowenantów),
- standstills.

Zarządzanie ryzykiem

Działania forbearance są w mBanku integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfel klientów w statusie forborne podlega regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forborne ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej każda ekspozycja kredytowa Banku wobec klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości (loss event) jest klasyfikowana do kategorii default i poddawana testowi na utratę wartości. Każda ekspozycja w kategorii default jest przejmowana do obsługi przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji, która określa i realizuje optymalną, z punktu widzenia minimalizacji strat, strategię postępowania Banku wobec klienta, tj.: restrukturyzację bądź windykację. Wszystkie ekspozycje kredytowe Banku wobec klientów w trudnej sytuacji finansowej, w tym w kategorii default, wobec których Bank zastosował ulgi mają status forborne. Klienci non-default, w trudnej sytuacji finansowej, tj.: bez rozpoznanej przesłanki utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek utraty wartości należności Banku.

mBank nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości korporacyjnej

mBank zaprzestaje wykazywania ekspozycji jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- nastąpiła poprawa sytuacji finansowej klienta, ekspozycja została uznana za niezagrożoną i została przeklasyfikowana z kategorii zagrożonej,
- ekspozycja pozostaje niezagrożona co najmniej 24 miesiące od daty uznania ekspozycji za niezagrożoną (okres próby),
- występują regularne wpływy (przeterminowanie nie przekracza 30 dni) z tytułu należności głównej lub odsetek w istotnej wysokości przez okres min. 12 miesięcy od daty uznania ekspozycji za niezagrożoną,
- żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 30 dni na koniec okresu próby.

Warunki wyjścia ekspozycji z forborne - obszar bankowości detalicznej

Kontrakt przestaje być klasyfikowany jako ekspozycja forborne, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- kontrakt jest uważany za niezagrożony (performing),
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (performing),
- wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (opóźnienia w spłacie na kontrakcie nie przekraczające 31 dni w istotnej wysokości), co najmniej od połowy okresu próby, o którym mowa powyżej,
- na koniec 2-letniego okresu próby żadna z ekspozycji dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 31 dni i jednocześnie kwota wymagalna nie przekracza 500 zł.

Charakterystyka portfela

	31.12.2019			31.12.2018		
	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość netto / Wartość godziwa	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość netto / Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	85 481 126	(2 743 409)	82 737 717	78 876 920	(2 674 957)	76 201 963
w tym: ekspozycje forborne	1 881 940	(572 640)	1 309 300	1 588 893	(544 525)	1 044 368
w tym: w kategorii default	1 068 052	(551 625)	516 427	1 022 673	(531 352)	491 321
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	8 429 828	(8 138)	8 421 690	4 583 149	(4 839)	4 578 310
w tym: ekspozycje forborne	8 664	(159)	8 505	1 598	(13)	1 585
w tym: w kategorii default	112	(11)	101	118	-	118
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy			1 813 818			2 496 974
w tym: ekspozycje forborne			97 608			112 495
w tym: w kategorii default			79 230			74 711
Ekspozycje forborne, razem			1 415 413			1 158 448
w tym: w kategorii default			595 758			566 150

Zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne	31.12.2019	31.12.2018
Saldo na początek okresu	1 158 448	1 169 983
Wyjścia z forbearance	(282 588)	(378 987)
Wejścia do forbearance	620 746	444 559
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(81 193)	(77 107)
Saldo na koniec okresu	1 415 413	1 158 448

Przeprowadzona dla powyższych okresów raportowych analiza wykazała znikomy udział ekspozycji, które w ciągu jednego roku opuszczają status forbearance, a następnie do niego wracają.

Ekspozycje forborne według segmentów klienta	31.12.2019	31.12.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		
Klienci indywidualni:	577 763	719 573
w tym: kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	505 974	528 198
Klienci korporacyjni	837 650	438 875
Razem	1 415 413	1 158 448

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi	31.12.2019	31.12.2018
Refinansowanie	148 288	101 560
Zmiana warunków	1 267 125	1 056 888
Razem	1 415 413	1 158 448

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej	31.12.2019	31.12.2018
Polska	1 360 206	1 114 671
Zagranica	55 207	43 777
Razem	1 415 413	1 158 448

Ekspozycje forborne według przeterminowania	31.12.2019	31.12.2018
Nieprzeterminowane	956 169	715 556
do 30 dni	167 217	154 091
od 31 dni do 90 dni	64 784	77 148
powyżej 90 dni	227 243	211 653
Razem	1 415 413	1 158 448

Ekspozycje forborne według struktury branżowej	31.12.2019	31.12.2018
Osoby fizyczne	577 761	659 359
Budownictwo	143 660	22 504
Działalność profesjonalna	103 741	5 123
Branża finansowa	101 841	103 038
Branża spożywcza	86 417	45 162
Tkaniny i odzież	65 377	4 338
Transport i logistyka	62 130	14 891
Drewno, meble i wyroby papiernicze	51 759	53 645
Materiały budowlane	41 954	14 932
Obsługa rynku nieruchomości	30 189	19 890
Pozostałe	150 584	215 566
Razem	1 415 413	1 158 448

3.3.10 Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z kontrahentem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania umowy CSA (Credit Support Annex) lub zawarcia stosownej klauzuli w obowiązującej z klientem umowie ramowej. Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia (variation margin) jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). Dodatkowo w zakresie obowiązujących umów możliwa jest wymiana dodatkowego zabezpieczenia (initial margin, itp.). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (variation margin) i może być ponadto korygowana o dodatkowe zabezpieczenia zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami. W celu kalkulacji ekspozycji kredytowej na potrzeby ryzyka kontrahenta uwzględnia się jedynie pozytywną wycenę portfela transakcji pochodnych.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. Kontrolowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznaných limitów kontrahenta z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Dodatkowo kontrolowane jest przestrzeganie restrykcji wynikających z poszczególnych decyzji kredytowych, regulacji nadzorczych i decyzji biznesowych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji.

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 36% z bankami,
- 9% z kontrahentami centralnymi (CCP),
- 6% z instytucjami finansowymi,
- 49% z korporacjami, private banking i pozostałymi.

Rozkład ekspozycji kredytowej z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ klienta:

Typ klienta	Ekspozycja kredytowa 2019 (w mln zł)	Ekspozycja kredytowa 2018 (w mln zł)
Banki z umową zabezpieczającą	1 169	1 222
Banki bez umowy zabezpieczającej	1	2
Kontrahenci centralni	282	229
Korporacje z limitem	1 616	919
Niebankowe instytucje finansowe	205	274
Klienci Private Banking	(2)	(4)
Korporacje z ekspozycją zabezpieczoną gotówką i pozostali	(15)	(18)

*ujemna ekspozycja oznacza overcollateralizację

Pozytywna wycena transakcji pochodnych (z uwzględnieniem netowania) oraz wniesione/otrzymane zabezpieczenie zostało przedstawione w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki*		CCP*		Korporacje i pozostali kontrahenci			
	2019	2018	2019	2018	CSA	bez CSA**	CSA	bez CSA**
					2019		2018	
NPV	32,11	26,78	-	5,87	1,23	129,73	38,45	127,48
zabezpieczenie otrzymane (z uwzględnieniem zabezpieczenia złożonego u depozytariusza)	154,86	86,93	-	-	-	51,31	-	41,26
zabezpieczenie wpłacone (z uwzględnieniem zabezpieczenia złożonego u depozytariusza)	55,30	0,64	256,45	194,97	-	-	-	-

*collateral nie uwzględnia variation margin and default fund (zabezpieczenie składane w CCP na wypadek niewykonania zobowiązania przez któregoś z członków izby)

**collateral skalkulowany w oparciu o bieżącą wycenę i jej potencjalną zmianę w przyszłości

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na poziomie Banku zgodnie z przyjętą metodyką kalkulacji CVA/DVA. Kwota korekty jest następnie alokowana na poszczególne transakcje. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Wartość instrumentów pochodnych, stanowiących składnik aktywów finansowych dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.3.4) została zaprezentowana w Nocie 19.

3.4. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Bank:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Bank analizuje ryzyko koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego i zarządza ryzykiem koncentracji branżowej m.in. poprzez limity branżowe.

Limitowaniu podlegają branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania w portfelu korporacyjnym na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże wskazane przez Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK).

Bank ustalił limit zaangażowania w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku niskim, ale nie więcej niż 60% wartości kapitału Tier 1,
- 10% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku średnim, ale nie więcej niż 50% wartości kapitału Tier 1,
- 7% wartości brutto korporacyjnego portfela kredytowego dla branż o ryzyku wysokim, ale nie więcej niż 35% kapitału Tier 1.

W przypadku gdy wykorzystanie limitu wynosi co najmniej 90% wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów; decyzje w tym zakresie podejmuje KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego mBanku S.A. W poszczególne branże. Podział branżowy jest zbudowany na podstawie koncepcji łańcucha wartości, gdzie w ramach jednej branży skupione są podmioty, które prowadzą działalność związaną z danym rynkiem (dostawcy, producenci, sprzedawcy).

Struktura koncentracji zaangażowania mBanku S.A.

Lp	Branże	Wartość brutto	%	Wartość brutto	%
		31.12.2019		31.12.2018	
1.	Osoby fizyczne	43 104 957	50,43%	40 049 073	50,77%
2.	Leasing i wynajem ruchomości	11 670 459	13,65%	10 856 879	13,76%
3.	Branża finansowa	3 428 979	4,01%	4 718 423	5,98%
4.	Budownictwo	2 804 445	3,28%	1 990 393	2,52%
5.	Obsługa rynku nieruchomości	2 756 688	3,22%	1 817 855	2,30%
6.	Branża spożywcza	2 468 869	2,89%	2 349 781	2,98%
7.	Motoryzacja	1 815 006	2,12%	1 576 542	2,00%
8.	Materiały budowlane	1 638 084	1,92%	1 433 131	1,82%
9.	Chemia i tworzywa	1 540 904	1,80%	1 588 136	2,01%
10.	Metale	1 466 224	1,72%	1 658 255	2,10%
11.	Drewno, meble i wyroby papiernicze	1 305 453	1,53%	939 399	1,19%
12.	Handel hurtowy	1 105 200	1,29%	1 073 499	1,36%
13.	Energetyka i ciepłownictwo	1 094 863	1,28%	973 836	1,23%
14.	Handel detaliczny	923 994	1,08%	589 554	0,75%
15.	Informacja i komunikacja	887 218	1,04%	830 609	1,05%
16.	Transport i logistyka	807 018	0,94%	751 697	0,95%
17.	Farmacja	728 256	0,85%	203 681	0,26%
18.	Paliwa	685 829	0,80%	938 345	1,19%
19.	Tkaniny i odzież	545 493	0,64%	366 831	0,47%
20.	Informatyka (IT)	478 797	0,56%	419 563	0,53%

Łączne zaangażowanie Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 44,62% (31 grudnia 2018 roku: 44,45%)

Ryzyko inwestycyjne branż limitowanych przez Bank, tj. branż gdzie zaangażowanie Banku przekracza 5% portfela korporacyjnego, zostało oszacowane zgodnie z zasadami klasyfikacji branż do limitowania przyjętymi przez KRK w styczniu 2017 roku.

Poniższa tabela przedstawia ryzyko branż limitowanych na koniec 2019 roku i na koniec 2018 roku.

Lp.	Branża	31.12.2019	31.12.2018
1.	Finansowa	niskie	niskie
2.	Paliwowa	średnie	średnie
3.	Spożywcza	średnie	średnie
4.	Budowlana	wysokie	wysokie
5.	Motoryzacyjna	średnie	średnie
6.	Metale	wysokie	średnie
7.	Chemia i tworzywa	średnie	średnie

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, mniejsze niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania ekspozycji istniejących.

mBank przykładą szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta/GPP identyfikowanej jako „bulk risk” finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401 - 403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2019 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

3.5. Ryzyko rynkowe

W prowadzonej działalności Bank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku, następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego, takich jak:

- stopy procentowe,
- kursy walutowe,
- ceny akcji i kwotowania indeksów,
- implikowane zmienności instrumentów opcyjnych,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych a krzywą swap - dla obligacji rządowych).

W zakresie księgi bankowej Bank wyróżnia ryzyko stopy procentowej, które definiuje jako ryzyko niekorzystnej zmiany zarówno bieżącej wyceny pozycji księgi bankowej, jak i wyniku odsetkowego, na skutek zmian stóp procentowych.

3.5.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym Bank przestrzega wymogów wynikających z przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze, w szczególności Rekomendacje KNF (m.in. A, C, G, I) oraz wytyczne EBA, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego.

3.5.2 Narzędzia i miary

Na potrzeby wewnętrznego zarządzania Bank kwantyfikuje ekspozycję na ryzyko rynkowe, zarówno dla księgi bankowej, jak i handlowej, poprzez pomiar:

- wartości zagrożonej (VaR),
- oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),
- wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wartości testów warunków skrajnych,
- wrażliwości portfela na zmiany cen i parametrów rynkowych (IR BPV – Interest Rate Basis Point Value, CS BPV – Credit Spread Basis Point Value).

Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej, niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości finansowej. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Bank monitoruje ryzyko rynkowe w trybie dziennym. Dla wybranych miar ryzyka pomiar prowadzony jest w trybie tygodniowym (Stressed VaR, CS BPV według klas ratingowych) lub miesięcznym (kapitał ekonomiczny).

Dla księgi bankowej Bank stosuje dodatkowo następujące miary (szerzej opisane w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej):

- wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (delta EVE),
- wrażliwość wyniku odsetkowego netto (delta NII),
- luka przeszacowania.

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest dla poszczególnych czynników ryzyka za pomocą metody historycznej, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego, dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%, zakładając utrzymywanie niezmięnionej struktury portfela. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych.

Na podstawie kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES), jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR) jest miarą potencjalnej straty portfela w niekorzystnych warunkach rynkowych odbiegających od typowego zachowania rynku. Kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka od 2007 roku.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych. Pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka (kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności), a także testów warunków skrajnych, które obejmują zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap), na które wyeksponowana jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

IR BPV jest miarą wrażliwości bieżącej wyceny portfeli na wzrost stóp procentowych o 1 punkt bazowy, a CS BPV na wzrost spreadu kredytowego o 1 punkt bazowy.

W celu odwzorowania ryzyka stopy procentowej produktów obszarów bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Podejście do rachunków bieżących uwzględnia podział części stabilnej na część salda wrażliwą i niewrażliwą na zmiany stóp procentowych. Przyjęta dla części stabilnych kapitału oraz rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych, struktura tenorowa odzwierciedla przyjętą strategię banku w zakresie stabilizowania wyniku odsetkowego.

Pomiar i analiza ryzyka rynkowego odbywa się w dwóch ujęciach (z uwzględnieniem i bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych), co pozwala kontrolować wpływ na poziom ryzyka rynkowego przyjętej strategii stabilizowania wyniku odsetkowego. Przedstawione w dalszej części raportu wyniki pomiaru VaR i IR BPV prezentują ujęcie z uwzględnieniem modelowania. W 2019 nastąpiła zmiana w prezentacji w stosunku do roku 2018, gdy wartości były podane w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metodologia pomiaru podlega wstępnej i okresowej walidacji, prowadzonej przez Jednostkę Walidacyjną, oraz kontroli przez Departament Audytu Wewnętrznego.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe ustanawiane są limity na:

- VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- miary wrażliwości IR BPV i CS BPV.

Decyzje w zakresie wartości limitów ryzyka rynkowego podejmują:

- Rada Nadzorcza (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku),
- Zarząd Banku (w odniesieniu do portfela mBanku),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych).

3.5.3 Profil ryzyka rynkowego

Wartość zagrożona

W 2019 roku ryzyko rynkowe mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR.

W tabeli przedstawione zostały wartości VaR i Stressed VaR dla portfela mBanku:

tys. zł	2019		2018	
	31 grudnia 2019	średnia	31 grudnia 2018	średnia
VaR IR	3 778	3 759	3 248	3 443
VaR FX	728	961	341	421
VaR EQ	-	-	-	51
VaR CS	20 989	21 241	17 839	13 255
VaR	21 978	21 344	17 776	13 436
Stressed VaR	94 229	104 269	104 743	90 316

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego spreadu kredytowego)

VaR FX – ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Wyniki pomiaru prezentują ujęcie z uwzględnieniem modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych. W 2019 nastąpiła zmiana w prezentacji w porównaniu do roku 2018, w którym wartości były podane bez uwzględnienia powyższego modelowania.

Na poziom wartości zagrożonej (VaR) miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy - głównie portfele skarbowych papierów dłużnych (na księdze bankowej i handlowej) oraz pozycje wynikające z transakcji wymiany stóp procentowych.

Miary wrażliwości

W tabeli przedstawione zostały wartości IR BPV i CS BPV (+1 p.b.) dla portfela mBanku w podziale na księgę bankową i handlową:

tys. zł	IR BPV		CS BPV	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Księga bankowa	263	(237)	(8 075)	(7 957)
Księga handlowa	56	33	(504)	21
łącznie	319	(204)	(8 579)	(7 936)

Prezentowana wrażliwość na zmiany spreadu kredytowego (CS BPV) dla księgi bankowej mBanku w około 40% wynika z pozycji w papierach dłużnych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Wahania cen rynkowych nie mają wpływu na poziom rezerwy rewaluacyjnej i rachunek zysków i strat dla tych pozycji.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Bank kalkuluje kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w ujęciu bez uwzględnienia modelowania stabilnych części kapitału i rachunków bieżących, niewrażliwych na zmiany stóp procentowych.

W 2019 roku średni poziom kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego dla mBanku wynosił 1 041,0 mln zł (2018 rok: 752,9 mln zł). Na koniec 2019 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe

wynosił dla Banku 1 134,8 mln zł (2018: 912,7 mln zł). Kapitał ekonomiczny wzrósł w 2019 roku głównie z powodu zmiany obserwacji w 12-miesięcznym oknie przyjętym do kalkulacji (wzrost zmienności stóp procentowych), a także wzrostu wolumenu oraz duracji portfela obligacji.

3.6. Ryzyko walutowe

Bank jest narażony na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Banku według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2019	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	INNE	Razem
AKTYWA							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	6 795 432	826 679	34 340	6 883	184 482	13 960	7 861 776
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	2 700 406	163 458	53 957	3 926	2	-	2 921 749
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	1 825 305	76 110	133 774	-	-	-	2 035 189
Kapitałowe papiery wartościowe	86 498	1 099	-	-	-	-	87 597
Dłużne papiery wartościowe	-	-	133 774	-	-	-	133 774
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 738 807	75 011	-	-	-	-	1 813 818
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	29 418 235	549 880	76 748	-	253 784	-	30 298 647
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	65 836 182	12 967 718	1 074 247	13 945 492	7 352 297	134 357	101 310 293
Dłużne papiery wartościowe	11 234 873	-	-	-	-	-	11 234 873
Należności od banków	3 238 886	495 210	91 312	994	3 485 082	26 219	7 337 703
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	51 362 423	12 472 508	982 935	13 944 498	3 867 215	108 138	82 737 717
Inwestycje w jednostki zależne	2 162 760	1 352	-	-	-	-	2 164 112
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	91 605	-	-	-	-	-	91 605
Wartości niematerialne	822 857	38	-	-	214	-	823 109
Rzeczowe aktywa trwałe	906 367	7 828	-	-	31 411	-	945 606
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-	11 878	-	11 878
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	270 880	-	-	-	2 377	-	273 257
Inne aktywa	429 875	21 917	13 410	-	25 850	-	491 052
Aktywa, razem	111 259 904	14 614 980	1 386 476	13 956 301	7 862 295	148 317	149 228 273
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	742 029	196 782	40 685	-	8 437	-	987 933
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	89 187 865	23 281 268	3 640 393	4 972 229	7 394 510	503 718	128 979 983
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	526 434	440 681	212 927	696	-	44	1 180 782
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	87 141 985	20 682 291	3 427 466	2 787 061	7 394 510	503 674	121 936 987
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	-	2 158 296	-	1 203 701	-	-	3 361 997
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	1 519 446	-	-	980 771	-	-	2 500 217
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zabezpieczeniu portfela przed ryzykiem stopy procentowej	-	-	-	-	136	-	136
Rezerwy	696 781	36 749	1 451	1 435	701	50	737 167
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	124 874	-	-	-	25 985	-	150 859
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	82	-	-	-	-	82
Inne zobowiązania	1 884 250	93 966	142 107	3 005	107 598	26 180	2 257 106
ZOBOWIĄZANIA, razem	92 635 799	23 608 847	3 824 636	4 976 669	7 537 367	529 948	133 113 266
Pozycja bilansowa netto	18 624 105	(8 993 867)	(2 438 160)	8 979 632	324 928	(381 631)	16 115 007
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	25 341 747	1 930 463	337 433	2	510 904	696	28 121 245
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	6 530 383	5 639 817	955 210	781 668	1 667	48 110	13 956 855

31.12.2018	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	INNE	Razem
AKTYWA							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 908 261	516 028	44 148	10 499	2 670 180	33 855	9 182 971
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	1 825 085	254 459	61 362	15 272	373	-	2 156 551
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	2 439 178	70 022	58 130	-	-	-	2 567 330
Kapitałowe papiery wartościowe	11 155	1 071	-	-	-	-	12 226
Dłużne papiery wartościowe	-	-	58 130	-	-	-	58 130
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 428 023	68 951	-	-	-	-	2 496 974
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	27 231 937	682 448	-	-	258 725	-	28 173 110
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	58 167 057	12 656 426	1 574 542	14 829 210	3 758 828	125 781	91 111 844
Dłużne papiery wartościowe	9 000 540	-	-	-	-	-	9 000 540
Należności od banków	4 566 366	868 002	377 184	4 313	42 046	51 430	5 909 341
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	44 600 151	11 788 424	1 197 358	14 824 897	3 716 782	74 351	76 201 963
Inwestycje w jednostki zależne	2 300 271	53	-	-	-	-	2 300 324
Wartości niematerialne	692 797	253	-	-	160	-	693 210
Rzeczowe aktywa trwałe	517 928	3 115	-	-	15 958	-	537 001
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-	-	-	9 336	-	9 336
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	293 430	-	-	-	1 917	-	295 347
Inne aktywa	594 859	14 991	24 541	18	18 131	45	652 585
AKTYWA, RAZEM	99 970 803	14 197 795	1 762 723	14 854 999	6 733 608	159 681	137 679 609
ZOBOWIĄZANIA							
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu i instrumenty pochodne zabezpieczające	709 759	236 830	61 415	-	8 210	-	1 016 214
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	78 049 243	25 477 337	3 382 132	3 780 593	7 190 096	493 082	118 372 483
<i>Zobowiązania wobec banków</i>	1 849 100	1 097 880	212 225	563	416	7 026	3 167 210
<i>Zobowiązania wobec klientów</i>	74 680 664	22 214 412	3 169 907	2 132 667	7 189 680	486 056	109 873 386
<i>Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych</i>	-	2 165 045	-	692 679	-	-	2 857 724
<i>Zobowiązania podporządkowane</i>	1 519 479	-	-	954 684	-	-	2 474 163
Rezerwy	203 882	48 961	898	320	1 765	56	255 882
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	229 549	-	-	-	14 840	-	244 389
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	83	-	-	-	-	83
Inne zobowiązania	2 323 934	102 725	132 775	3 998	80 972	15 984	2 660 388
ZOBOWIĄZANIA, RAZEM	81 516 367	25 865 936	3 577 220	3 784 911	7 295 883	509 122	122 549 439
Pozycja bilansowa netto	18 454 436	(11 668 141)	(1 814 497)	11 070 088	(562 275)	(349 441)	15 130 170
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	24 312 955	1 988 667	421 343	-	521 964	2 483	27 247 412
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	6 375 093	7 782 517	763 694	760 553	5 472	25 778	15 713 107

3.7. Ryzyko stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej w mBanku zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału Banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, w szczególności Rekomendacją G, oraz wytycznymi EBA (EBA/GL/2018/02), Bank monitoruje strukturę księgi bankowej w zakresie ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej księgi bankowej stosowanymi przez Bank są:

- luka przeszacowania, tj. różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej, wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych,
- wrażliwość wyniku odsetkowego (delta NII), tj. różnica wyniku odsetkowego netto pomiędzy scenariuszem bazowym i scenariuszem alternatywnym, zakładającym różne możliwości przesunięcia krzywej rentowności oraz zmian struktury bilansu,

- wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (delta EVE), tj. różnica wartości bieżącej przepływów pieniężnych pomiędzy scenariuszem bazowym a scenariuszem alternatywnym, zakładającym różne przesunięcia krzywej rentowności, w tym zgodne z wytycznymi EBA dotyczącymi regulacyjnego testu wartości odstających.

Ryzyko stopy procentowej na portfelu bankowym jest zabezpieczane i zarządzane w oparciu o limity luki przeszacowania dla całego portfela, w tym osobno dla walut istotnych, limity dla ryzyka rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR), testy warunków skrajnych oraz na BPV i CS BPV. Raporty powyższych miar są przygotowywane w trybie dziennym.

Bank kalkuluje w trybie miesięcznym i raportuje kwartalnie poziom wrażliwości dochodu odsetkowego netto, wyliczanego dla 22 scenariuszy zmian stóp procentowych, uwzględniających zmiany poziomu krzywej dochodowości (w tym równoległe przesunięcie krzywej, jej wystromienie oraz spłaszczenie) oraz ryzyka bazowego, zarówno w ujęciu statycznym, dynamicznym jak i dla bilansu odpływów w horyzoncie 5 lat. Główne założenia przyjęte do kalkulacji miary to:

- stosowanie stawek klientowskich, dekomponowanych na marżę handlową oraz stawkę rynkową,
- dla produktów bez określonej daty zapadalności przypisywanie terminów przeszacowania na podstawie modelu portfeli replikujących,
- zastosowane ograniczenia poziomu dolnego zmiany stóp procentowych do 0%,
- opcje behawioralne obejmujące zerwania depozytów oraz przedpłaty kredytów obliczane są na bazie średniej historycznej.

Dodatkowo Bank kalkuluje w trybie miesięcznym i raportuje kwartalnie wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału dla 14 scenariuszy (w tym szokowe scenariusze regulacyjne opisane w wytycznych EBA) uwzględniających zmiany poziomu i nachylenia krzywej dochodowości oraz spreadów walutowych i kredytowych, w podziale na wartości w walutach razem oraz osobno dla walut istotnych, w oparciu o następujące założenia:

- uwzględnienie przepływów z aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, z uwzględnieniem marż komercyjnych,
- użycie krzywych wolnych od ryzyka, z wyjątkiem papierów dłużnych, gdzie zastosowana została krzywa zawierająca spread kredytowy,
- wyłączenie kapitału z pasywów,
- brak nowej produkcji (run-off balance sheet).

W przypadku kalkulowanych miar wrażliwości dochodu odsetkowego netto oraz wartości ekonomicznej kapitału Bank uwzględnia ryzyko częściowej lub całkowitej spłaty kredytu przed terminem jego zapadalności. Stosowany algorytm przedpłat bazuje na średniej historycznej a jego wynikiem jest roczna stopa przedpłat kredytów w podziale na waluty istotne (PLN, CHF, EUR, CZK) oraz portfel klientów detalicznych i korporacyjnych. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku procentowa roczna wysokość przedpłat szacowanych na potrzeby wyżej wymienionych miar ryzyka kształtowała się następująco: klienci detaliczni (8,7%), klienci korporacyjni (18%).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku wrażliwość dochodu odsetkowego netto (na podstawie bilansu statycznego w horyzoncie 12 miesięcy) oraz wartości ekonomicznej kapitału (dla bilansu odpływów) w standardowych (regulacyjnych) scenariuszach szokowych dla ryzyka stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

	Δ NII		Δ EVE	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Nagły równoległy wzrost o 200 pb	193 591	100 352	(597 790)	(534 376)
Nagły równoległy spadek o 200 pb	(857 302)	(649 544)	659 163	574 611
Równoległy wzrost szoku	184 864	83 148	(621 015)	(557 863)
Równoległy spadek szoku	(1 229 657)	(756 903)	683 062	598 575
Gwałtowniejszy szok	(639 348)	(298 938)	27 127	88 247
Bardziej umiarkowany szok	(53 429)	(160 831)	(129 019)	(180 644)
Wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych	(9 013)	(130 320)	(305 383)	(333 653)
Spadek szoku dla stóp krótkoterminowych	(1 426 397)	(185 353)	116 267	127 634
Maximum	(1 426 397)	(756 903)	(621 015)	(557 863)
Kapitał Tier 1	14 053 467	13 419 690	14 053 467	13 419 690

Bezwzględny wzrost wartości ΔNII w większości scenariuszy wynikał z kilku nakładających się na siebie przyczyn. Pierwszą z nich była coroczna aktualizacja szoków w scenariuszach warunków skrajnych. Na koniec 2019 roku zastosowano bardziej konserwatywne, tj. bezwzględnie wyższe, wartości dla większości scenariuszy, szczególnie dla waluty PLN. Miało to znaczący wpływ na wzrost wartości ΔNII w scenariuszu spadek szoku dla stóp krótkoterminowych. Kolejną przyczyną wzrostów były zmiany metodologiczne wprowadzone w procesie kalkulacji miary ΔNII w trakcie 2019 roku, do najważniejszych z nich należało uwzględnienie ryzyka opcji klienta (przedpłaty kredytów, zerwania depozytów). Dodatkowo zmiany poziomów Δ NII mogły wynikać ze wzrostu sumy bilansowej, którą obserwujemy pomiędzy 2018 i 2019 rokiem.

Ryzyko stopy procentowej mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Banku według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2019	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 738 681	-	-	-	-	4 123 095	7 861 776
Należności od banków	4 772 011	2 280 219	99 132	-	-	186 341	7 337 703
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne	7 510 602	1 525 085	7 359 375	17 809 852	697 648	2 477 088	37 379 650
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	63 928 626	24 369 970	1 804 644	2 779 647	14 767	248 260	93 145 914
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	151 238	124 862	169 465	227 783	24 000	752 032	1 449 380
Aktywa razem	80 101 158	28 300 136	9 432 616	20 817 282	736 415	7 786 816	147 174 423
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banków	980 863	189 900	-	-	-	10 019	1 180 782
Zobowiązania wobec klientów	99 644 812	9 432 228	6 743 769	5 523 769	2 071	590 338	121 936 987
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	3 361 997	-	-	3 361 997
Zobowiązania podporządkowane	763 355	980 771	756 091	-	-	-	2 500 217
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	94 739	136 706	275 903	186 144	19 807	2 531 740	3 245 039
Zobowiązania razem	101 483 769	10 739 605	7 775 763	9 071 910	21 878	3 132 097	132 225 022
Luka bilansowa	(21 382 611)	17 560 531	1 656 853	11 745 372	714 537		

31.12.2018	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 298 155	-	-	-	-	5 884 816	9 182 971
Należności od banków	2 892 625	2 871 145	87 456	15 265	-	42 851	5 909 342
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz inwestycje w jednostki zależne	5 685 196	1 719 955	10 411 106	14 594 313	1 291 606	2 370 679	36 072 855
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	60 353 108	17 601 232	2 184 211	3 150 612	15 948	15 302	83 320 413
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	153 587	151 175	177 578	262 062	30 226	884 507	1 659 135
Aktywa razem	72 382 671	22 343 507	12 860 351	18 022 252	1 337 780	9 198 155	136 144 716
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banków	1 979 322	895 617	288 985	-	-	3 286	3 167 210
Zobowiązania wobec klientów	85 744 985	9 419 449	8 482 582	6 063 268	56 213	106 889	109 873 386
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	-	-	-	2 857 724	-	-	2 857 724
Zobowiązania podporządkowane	763 318	954 684	756 161	-	-	-	2 474 163
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	162 712	176 765	283 365	209 898	25 736	2 818 126	3 676 602
Zobowiązania razem	88 650 337	11 446 515	9 811 093	9 130 890	81 949	2 928 301	122 049 085
Luka bilansowa	(16 267 666)	10 896 992	3 049 258	8 891 362	1 255 831		

3.8. Ryzyko płynności

Źródła ryzyka płynności

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych, wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych, na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej zobowiązań.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po dwóch stronach bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie aktywnej ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie.

Po stronie pasywnej najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowania klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla zobowiązań pozabilansowych są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznanych linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznanych linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów ramowych lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmianę wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynność w ciągu dnia.

Biorąc pod uwagę Grupę mBanku ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. W Grupie wprowadzono scentralizowane podejście do zarządzania finansowaniem w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowania struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o model trzech linii obrony.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolę, monitorowanie, redukcję oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut, utrzymywanie bufora płynności, przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2019 roku sytuacja płynnościowa była monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w postaci pożyczek od banków i emisji obligacji w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Proces samooceny adekwatności płynności (ILAAP)

W celu dokonywania przeglądu systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku oraz całej Grupie został wypracowany proces ILAAP. W ramach tego procesu przeglądowi podlegają wszystkie elementy systemu zarządzania ryzykiem płynności w tym:

- strategia zarządzania ryzykiem płynności,
- testy warunków skrajnych,
- plan awaryjny płynności,
- bufor płynności,
- zarządzanie ryzykiem płynności śróddziennej,
- system wczesnego ostrzegania,
- identyfikacja i pomiar ryzyka płynności,
- system raportowania.

Przegląd dokonywany jest raz w roku. Wnioski z przeprowadzanego przeglądu służą dalszemu ulepszaniu i rozwojowi systemu zarządzania ryzykiem płynności.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawany jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2019 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku, Bank kalkuluje nadzorcze miary płynności. W 2019 roku nadzorcze limity nie były przekraczane. Ponadto, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Na miary nadzorcze nakładane są również limity wewnętrzne oraz wyznaczane odpowiednie bufony. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega płynność w warunkach normalnych i stresowych, mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące funkcjonowania rynków finansowych i/lub zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku.

W tym celu regularnie kalkulowane są scenariusze testów warunków skrajnych w horyzoncie krótkoterminowym i długoterminowym, w scenariuszu bank, market i połączonym.

Dodatkowo raz do roku w Banku przeprowadzany jest scenariusz odwrócony dla ryzyka płynności (reverse stress test) oraz z częstotliwością miesięczną scenariusz kryzysowy dla ryzyka płynności śróddziennej.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej. W zależności od dotkliwości występujących czynników oraz stopnia zagrożenia utratą płynności zdefiniowane są odpowiednie działania w Planie Awaryjnym na wypadek zagrożenia utraty płynności przez Grupę mBanku (Plan Awaryjny) lub w Planie Naprawy Grupy mBanku (Plan Naprawy). Scenariusze wykorzystywane w obu planach są spójne z powyższymi testami warunków skrajnych.

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiednich rezerw płynności adekwatnych do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących rezerwy płynności, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład Rezerw Płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski, oraz czeskie obligacje skarbowe i bony emitowane przez Narodowy Bank Czeski w CZK. Wartości tych rezerw wynosiły:

Wartość rezerw płynności (w mln zł)	
31.12.2019	31.12.2018
32 750	25 700

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania i wskaźników recovery. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku. Przekroczenie wartości progowych przez zdefiniowane wskaźniki może być przesłanką do uruchomienia Planu Awaryjnego lub Planu Naprawy.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku obowiązują wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości,
- wskaźnik koncentracji ryzyka płynności w obrębie pozycji pozabilansowych dotyczących zobowiązań o charakterze finansowym i gwarancyjnym.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą rezerwy płynności. Bank, w odstępach miesięcznych, analizuje płynność rynkową obligacji Skarbu Państwa, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak: obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej odzwierciedlone jest w wewnętrznych miarach płynności, w których konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynnienie obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku funkcjonuje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,
- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem nałożonych na nie limitów,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- wskaźniki wczesnego ostrzegania (EWI).

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla członków Zarządu Banku oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO) i Komitetu ds. Zarządzania Bilansem.

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.8.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do rezerw płynności Banku.

W metodyce LAB miara LAB Base Case jest podstawową miarą zarządczą i na jej podstawie limitowane są luki płynności w poszczególnych walutach obcych.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka LAB Base Case - 31.12.2019		luka LAB Base Case - 31.12.2018	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	18 801	18 801	19 207	19 207
do 3 dni roboczych	(1 210)	17 591	417	19 624
do 7 dni kalendarzowych	-	17 591	(2 987)	16 637
do 15 dni kalendarzowych	(568)	17 023	64	16 701
do 1 miesiąca	(2 340)	14 683	(330)	16 371
do 2 miesięcy	1 979	16 662	1 937	18 308
do 3 miesięcy	(6)	16 656	(574)	17 734
do 4 miesięcy	(94)	16 562	(2 218)	15 516
do 5 miesięcy	(476)	16 086	(1 105)	14 411
do 6 miesięcy	(13)	16 073	(933)	13 478
do 7 miesięcy	(225)	15 848	(12)	13 466
do 8 miesięcy	(335)	15 513	(366)	13 100
do 9 miesięcy	(2 318)	13 195	150	13 250
do 10 miesięcy	(565)	12 630	761	14 011
do 11 miesięcy	(142)	12 488	(109)	13 902
do 12 miesięcy	361	12 849	349	14 251

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki/niedobory płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Pozytywny wpływ na poziom luki płynności miała dynamika rozwoju niebankowych depozytów terminowych i rachunków bieżących (13,8 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2019 roku) przewyższająca dynamikę rozwoju działalności kredytowej (10,1 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2019 roku).

Negatywnie na poziom luki płynności wpłynął rozwój finansowania hurtowego - spłaty finansowania przewyższały wartość finansowania pozyskanego, wynikając ze spłaty 500 mln EUR finansowania niezabezpieczonego, spłaty 376 mln EUR finansowania zabezpieczonego oraz pozyskania 263 mln CHF.

Bank oblicza kwotę dodatkowego wymogu depozytów zabezpieczających, wynikającego z zawartych umów z kontrahentami, które musiałyby dostarczyć kontrahentom w przypadku potencjalnego obniżenia ratingu kredytowego. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku Bank nie musiałyby wносить dodatkowego zabezpieczenia.

W 2019 roku płynność Banku kształtowała się na bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar LAB oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Niedopasowanie luk LAB w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2019 roku oraz wartości miar regulacyjnych M3 i M4 oraz LCR przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2019	31.12.2018
LAB Base Case 1M	14 683	16 371
LAB Base Case 1Y	12 849	14 251
M3	4,30	4,95
M4	1,38	1,38
LCR	169%	190%

* Miary LAB są wyrażone w mln zł, podczas gdy M3, M4 i LCR są miarami relatywnymi wyrażonymi w postaci ułamka dziesiętnego.

Nadzorcze miary pokrycia długoterminowego (M3, M4) odznaczały się wysoką stabilnością na bezpiecznym poziomie, powyżej minimum określonego przez regulatora równego 1. Miara LCR pozostawała na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym mBanku za pomocą wybranych mierników, między innymi wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2019 wartość wskaźnika L/D dla Banku uległa nieznacznej zmianie z poziomu 75,9% do poziomu 76,4%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności obok portfela długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku) i emisji obligacji (Nota 28). Wspomniane pożyczki i obligacje, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 28), stanowią źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela.

Ponadto do finansowania się (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych na rynku międzynarodowym, emisje niezabezpieczone, pożyczki bilateralne oraz transakcje FX swap i CIRS.

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Bank bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

3.8.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochodnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Bank, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

31.12.2019	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	996 811	1 301	3 932	192 315	-	1 194 359
Zobowiązania wobec klientów	100 484 733	8 616 606	6 856 140	4 732 630	1 682 154	122 372 263
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	44 102	-	-	3 325 247	-	3 369 349
Zobowiązania podporządkowane	34 828	5 068	57 163	307 123	2 684 908	3 089 090
Pozostałe zobowiązania	1 599 469	-	-	-	-	1 599 469
Zobowiązania razem	103 159 943	8 622 975	6 917 235	8 557 315	4 367 062	131 624 530

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	21 436 868	8 327 215	23 517 037	68 982 682	42 589 608	164 853 410
Luka płynności netto	(81 723 075)	(295 760)	16 599 802	60 425 367	38 222 546	33 228 880

31.12.2018	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banków	2 271 518	47 156	672 059	197 996	-	3 188 729
Zobowiązania wobec klientów	85 555 928	7 327 456	8 659 164	7 300 192	1 605 173	110 447 913
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	9 553	26 998	-	2 918 057	-	2 954 608
Zobowiązania podporządkowane	34 918	4 814	56 440	303 605	2 732 251	3 132 028
Pozostałe zobowiązania	2 048 264	-	-	-	-	2 048 264
Zobowiązania razem	89 920 181	7 406 424	9 387 663	10 719 850	4 337 424	121 771 542

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

Aktywa razem	19 587 593	7 030 055	25 850 898	58 057 672	38 945 095	149 471 313
Luka płynności netto	(70 332 588)	(376 369)	16 463 235	47 337 822	34 607 671	27 669 771

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Bank mógłby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

Zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności (niezdyskontowane) zostały przedstawione w nocie 28.

Pozostałe umowne terminy wymagalności wystawionych gwarancji przedstawiono w nocie 33.

3.8.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii rozliczanych na bazie netto należą:

- pochodne transakcje futures na akcje i indeksy,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty forward na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Banku z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena na koniec 2018 roku jest ujemna, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową, prezentowane w wartości nominalnej (niezdyskontowanej) poza pozycją Pochodne transakcje futures, które

przedstawione zostały w wartościach bieżących (zdyskontowanych). Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2019	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	597	338	242	27	-	1 204
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	43 506	189 028	335 858	1 409 739	159 838	2 137 969
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	(1 213)	(7 053)	(17 266)	12 699	1 415	(11 418)
Opcje	2 863	8 875	21 751	8 177	3	41 669
Inne	2 309	87 475	171 391	184 307	-	445 482
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	48 062	278 663	511 976	1 614 949	161 256	2 614 906

31.12.2018	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	31	284	2 814	700	-	3 829
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	13 853	141 991	386 111	1 122 770	57 553	1 722 278
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	7 652	(15 228)	(41 909)	(49 193)	(6 424)	(105 102)
Opcje	3 696	3 211	16 929	7 024	(50)	30 810
Inne	5 226	3 735	15 765	18 833	-	43 559
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	30 458	133 993	379 710	1 100 134	51 079	1 695 374

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Banku, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2019	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	13 752 578	4 905 390	5 777 105	3 784 871	-	28 219 944
- wpływy	13 734 007	4 897 816	5 761 983	3 702 077	-	28 095 883

31.12.2018	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	17 177 186	4 190 224	5 062 397	2 018 037	-	28 447 844
- wpływy	17 175 957	4 177 897	5 036 250	1 987 573	-	28 377 677

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 19 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 33.

3.9. Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne mBank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności następujące istotne podkategorie: ryzyko prawne, ryzyko IT, ryzyko cyberzagrożeń, ryzyko braku zgodności, ryzyko prowadzenia działalności („conduct risk”), ryzyko oszustw zewnętrznych, ryzyko outsourcingu. Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednak materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku. Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne, które stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie jest ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Na kontrolę i zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności. Podstawą są metody oraz narzędzia ilościowe i jakościowe, służące kontroli ryzyka operacyjnego. Stosowane narzędzia zmierzają do ukierunkowanego na przyczynę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz koncentrują się na podejściu oddolnym w celu identyfikacji ryzyka.

Celem narzędzi jakościowych jest ustanowienie w ramach Banku i Grupy mBanku spójnej oceny jakościowej czynników środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mających wpływ na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym. Podstawowym narzędziem jakościowym jest Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem, która pozwala na ocenę najważniejszych ryzyk, mechanizmów kontrolnych i niezależnych monitorowań mechanizmów kontrolnych, a następnie opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

Ponadto Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno biznesowymi, jak również wsparcia) w celu monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania.

Straty operacyjne

Zdecydowana większość strat operacyjnych Banku dotyczy następujących linii biznesowych (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR): bankowość komercyjna i bankowość detaliczna.

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Bank ponosi z tytułu dwóch kategorii ryzyka operacyjnego: (i) przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz; (ii) klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład według strat rzeczywistych netto (po uwzględnieniu odzysków) poniesionych w 2019 roku przez mBank wg kategorii ryzyka operacyjnego:

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Rozkład	Wartość strat do wartości zysku brutto
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	6,73%	2,01%
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	92,42%	27,53%
Pozostałe	0,85%	0,25%
Razem	100,00%	29,79%

Wysoki udział strat w kategorii „Klienci, produkty i praktyki biznesowe” w 2019 roku wynikał z utworzenia rezerw na ryzyko prawne dotyczące kredytów walutowych. Więcej informacji na temat powyższych rezerw znajduje się w Nocie 4 i Nocie 32.

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do kierownictwa oraz Rady Nadzorczej Banku. Monitorowanie odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji oraz na poziomie wielkości sumy strat. W przypadku pojedynczych zdarzeń operacyjnych z wysoką stratą lub sumy strat przekraczającej ustalone progi wymagane jest przeprowadzenie analizy przyczyn i opracowanie planów naprawczych, które ograniczą wystąpienie podobnych strat w przyszłości.

3.9.1 Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., która zawiera ogólne zasady zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem i niedostosowaniem działalności Banku do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych. Przez niedostosowanie działalności Banku do przepisów, o których mowa powyżej, należy rozumieć niedostosowanie regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i standardów rynkowych przyjętych przez

Bank, w tym niewykonywanie zaleceń i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych.

Zapewnianie celów systemu kontroli wewnętrznej w zakresie zapewniania zgodności odbywa się w ramach trzech linii obrony. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej. Na drugi poziom składa się co najmniej zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie oraz działalność Departamentu Compliance. Na trzeci poziom składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego. Na wszystkich trzech poziomach pracownicy Banku stosują mechanizmy kontrolne i niezależnie monitorują przestrzeganie tych mechanizmów.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa (krajowego i międzynarodowego) i ze standardami rynkowymi przyjętymi przez Bank, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników Banku zapewnia osiągnięcie celów systemu kontroli wewnętrznej i niweluje ryzyko braku zgodności oraz minimalizuje możliwość wystąpienia bądź eliminuje następujące ryzyka: prawne, reputacji, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień. Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance.

Nadzór nad wdrażaniem w podmiotach zależnych Grupy mBanku wspólnych standardów w obszarze compliance jest realizowany w sposób nienaruszający obowiązujących przepisów prawa, regulacji ostrożnościowych i niezależności pracowników realizujących funkcję compliance w podmiotach zależnych, w szczególności na podstawie porozumień zawartych z podmiotami zależnymi.

3.10. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko strat z tytułu odchylenia rzeczywistego wyniku operacyjnego Grupy mBanku od planowanego poziomu. Kalkulacja odchylenia wartości rzeczywistych od planowanych jest rozłączna dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego od poziomu planowanego w horyzoncie rocznym.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

W celu efektywnego zarządzania i ograniczania ryzyka biznesowego podejmowane są m.in. następujące działania:

- koordynacja procesu planistycznego przez Departament Controllingu i Informacji Zarządczej obejmująca weryfikację zaplanowanych danych,
- regularna analiza przyczyn obserwowanych odchylenia bieżących wyników finansowych jednostek organizacyjnych Grupy mBanku od poziomu zaplanowanego i informowanie Zarządu Banku o wynikach tych analiz,
- okresowa weryfikacja przyjętej strategii,
- regularna analiza działań konkurencji.

3.11. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie: ryzyko immanentne nierozzerwalnie związane z ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska, ryzyko założeń, ryzyko danych, ryzyko administrowania oraz ryzyko współzależności.

Ryzyko modeli jest zarządzane w Banku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące procesu zarządzania modelami i ich ryzykiem, w szczególności monitorowania i walidacji modeli.

Istotną rolę w procesie zarządzania modelami i ich ryzykiem odgrywa Komitet Ryzyka Modeli. Rekomenduje on między innymi poziom tolerancji na ryzyko modeli, który jest następnie zatwierdzany przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

3.12. Ryzyko reputacji

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmacniać dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Wszystkie jednostki organizacyjne Banku, oddziały zagraniczne oraz spółki zależne są bezpośrednio odpowiedzialne za ryzyko reputacji wynikające z ich działalności operacyjnej.

W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem reputacji mBank wykorzystuje takie narzędzia jak:

- wartości mBanku (zorientowanie na klienta, prostota, profesjonalizm, zaangażowanie i myślenie zorientowane na przyszłość), które są kodem Banku podczas budowania relacji biznesowych zarówno w ramach Grupy, jak i poza nią,
- badanie kultury zaangażowania – postrzeganie Banku przez pracowników,
- Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – podejmowanie odpowiedzialnych działań na rzecz klientów, pracowników, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych (w tym wolontariat pracowniczy) oraz udział w projektach Fundacji mBanku,
- monitoring publikacji prasowych, komentarzy w internecie i mediach społecznościowych,
- analiza satysfakcji klientów bankowości detalicznej i korporacyjnej,
- proces wdrażania nowych produktów, gdzie ryzyko reputacji jest jednym z aspektów analizowanych podczas procesu implementacji nowych produktów,
- analiza reklamacji klientów.

Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku określa zasady i poszczególne elementy procesu zarządzania ryzykiem reputacji.

3.13. Ryzyko kapitałowe

W mBanku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku. Ryzyko kapitałowe obejmuje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest na poziomie jednostkowym w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału regulacyjnego oraz kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Grupie mBanku. Wsparciem dla tego procesu są analizy testów warunków skrajnych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian wynikających z przyjętych do analizy scenariuszy warunków skrajnych.

Więcej informacji na temat adekwatności kapitałowej Grupy mBanku znajduje się w Nocie 44.

3.14. Ryzyko regulacyjne

Ryzyko regulacyjne jako ryzyko zmian w regulacjach prawnych lub wprowadzenia nowych regulacji dotyczących określonego obszaru działalności Banku i Grupy mających wpływ na obszar adekwatności kapitałowej lub płynności, jest w Banku uwzględnione w ramach procesu zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz płynności.

3.15. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zgodnie z MSSF 9 w celach księgowych Bank wycenia aktywa i zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej. Ponadto dla pozycji wycenianych księgowo według zamortyzowanego kosztu przeprowadzana jest na potrzeby ujawnień w sprawozdaniach finansowych - zgodnie z wymaganiami MSSF 7 - wycena w wartości godziwej.

Podejście do księgowej wyceny aktywów kredytowych w wartości godziwej zostało opisane w rozdziale 3.3.7.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Bank wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrznie przez Bank. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane głównie z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrznie.

Dla potrzeb ujawnień Bank przyjął założenie, że wartość godziwa krótkoterminowych zobowiązań finansowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości księgowej. W przypadku zobowiązań finansowych powyżej 1 roku wartość godziwa szacowana jest na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Pozycje wyceniane księgowo w zamortyzowanym koszcie

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wartości księgowych oraz wartości godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku w wartości godziwej.

	31.12.2019		31.12.2018	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie				
Dłużne papiery wartościowe	11 234 873	11 409 164	9 000 540	9 148 798
Należności od banków	7 337 703	7 334 393	5 909 341	5 884 788
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	82 737 717	82 724 274	76 201 963	75 912 683
Klienci indywidualni	41 456 124	42 383 476	38 441 362	38 895 475
Należności bieżące	6 828 579	7 011 607	5 809 898	5 972 041
Kredyty terminowe	34 265 519	35 009 843	32 271 991	32 563 961
Inne należności	362 026	362 026	359 473	359 473
Klienci korporacyjni	40 995 685	40 057 005	37 235 689	36 495 606
Należności bieżące	5 934 931	5 799 411	5 859 055	5 744 813
Kredyty terminowe	34 638 535	33 835 375	30 103 484	29 477 643
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	13 398	13 398	1 146 263	1 146 263
Pozostałe należności kredytowe	158 911	158 911	111 955	111 955
Inne należności	249 910	249 910	14 932	14 932
Klienci budżetowi	285 908	283 793	524 912	521 602
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie				
Zobowiązania wobec banków	1 180 782	1 180 747	3 167 210	3 165 645
Zobowiązania wobec klientów	121 936 987	122 037 314	109 873 386	109 893 816
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 361 997	3 407 731	2 857 724	2 844 520
Zobowiązania podporządkowane	2 500 217	2 519 770	2 474 163	2 492 101

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Bank podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z uwzględnieniem efektu przedpłat) przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych, uwzględniając wysokość spreadu kredytowego, kosztu płynności oraz kosztu kapitału. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów

kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło poprzez zmapowanie systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Banku. W celu odzwierciedlenia faktu, że duża część ekspozycji Banku jest zabezpieczona, podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Bank dokonał korekty z tego tytułu.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań stanowią:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty
- Emisje dłużnych papierów wartościowych
- Zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego, z uwzględnieniem oszacowania spreadu odzwierciedlającego spread kredytowy mBanku i marżę płynności. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR i CHF zastosowano krzywą rentowności EBI. W odniesieniu do emisji własnych w ramach programu EMTN zastosowano cenę rynkową z odpowiednich serwisów finansowych.

W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Bank przyjął, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o wymagalności poniżej 1 roku jest równa ich wartości księgowej.

Na podstawie stosowanych przez Bank metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku.

31.12.2019	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEN				
Aktywa finansowe				
Dłużne papiery wartościowe	11 409 164	11 409 164	-	-
Należności od banków	7 334 393	-	-	7 334 393
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 724 274	-	-	82 724 274
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec banków	1 180 747	-	189 885	990 862
Zobowiązania wobec klientów	122 037 314	-	7 158 593	114 878 721
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 407 731	3 407 731	-	-
Zobowiązania podporządkowane	2 519 770	-	2 519 770	-
Aktywa finansowe razem	101 467 831	11 409 164	-	90 058 667
Zobowiązania finansowe razem	129 145 562	3 407 731	9 868 248	115 869 583

31.12.2018	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIEŃ				
Aktywa finansowe				
Dłużne papiery wartościowe	9 148 798	9 148 798	-	-
Należności od banków	5 884 788	-	-	5 884 788
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	75 912 683	-	-	75 912 683
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec banków	3 165 645	-	474 235	2 691 410
Zobowiązania wobec klientów	109 893 816	-	9 461 148	100 432 668
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 844 520	2 844 520	-	-
Zobowiązania podporządkowane	2 492 101	-	2 492 101	-
Aktywa finansowe razem	90 946 269	9 148 798	-	81 797 471
Zobowiązania finansowe razem	118 396 082	2 844 520	12 427 484	103 124 078

Poziom 1

Poziom 1 aktywów finansowych obejmuje wartość skarbowych papierów wartościowych oraz obligacji EBI, których wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

W poziomie 1 zobowiązań Bank wykazał wartość godziwą wyemitowanych obligacji (Nota 28). Dla wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych Bank zastosował ceny bezpośrednio z rynku dla tych papierów.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytów otrzymanych z EBI (Nota 28). Ponadto, w poziomie 2 Bank wykazał zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Bank otrzymał w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Banku zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Bank zastosował krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Bank zastosował krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje:

- (i) wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wyliczoną w opisany wcześniej sposób wykorzystujący notowania mediany spreadów kredytowych dla ratingów Moody's;
- (ii) zobowiązania wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności do 1 roku, dla których Bank przyjął, że ich wartość godziwa jest równa wartości bilansowej;
- (iii) wartość godziwą tych zobowiązań wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności powyżej 1 roku, w przypadku których w ich wycenie posłużono się metodami wyceny wykorzystującymi przynajmniej jedną istotną daną wejściową nie bazującą na obserwowalnych danych rynkowych.

Pozycje wyceniane księgowo do wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Bank według wartości godziwej.

31.12.2019	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny	
Powtarzalne pomiary wartości godziwej					
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 921 749	1 330 541	958 328	632 880	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	172 689	-	-	172 689	
Dłużne papiery wartościowe	1 790 732	1 330 541	-	460 191	
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	958 328	-	958 328	-	
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 058 084	-	1 058 084	-	
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające	392 705	-	392 705	-	
- Efekt kompensowania	(492 461)	-	(492 461)	-	
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 035 189	825	-	2 034 364	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 813 818	-	-	1 813 818	
Dłużne papiery wartościowe	133 774	-	-	133 774	
Papiery kapitałowe	87 597	825	-	86 772	
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	30 298 647	17 388 493	2 999 645	9 910 509	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 421 690	-	-	8 421 690	
Dłużne papiery wartościowe	21 876 957	17 388 493	2 999 645	1 488 819	
Aktywa finansowe, razem	35 255 585	18 719 859	3 957 973	12 577 753	
Zobowiązania finansowe					
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	987 933	-	987 933	-	
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 108 063	-	1 108 063	-	
Pochodne instrumenty zabezpieczające	11 887	-	11 887	-	
Efekt kompensowania	(132 017)	-	(132 017)	-	
Zobowiązania finansowe razem	987 933	-	987 933	-	
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2019 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Papiery kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Bilans otwarcia	328 102	58 130	11 456	1 742 614	-
Łączne zyski lub straty za okres	1 777	75 644	75 316	(9 660)	-
Ujęte w rachunku zysków i strat:	1 777	75 644	75 316	-	-
- Wynik na działalności handlowej	1 777	320	(10)	-	-
- Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	75 324	75 326	-	-
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	(9 660)	-
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	-	-	(9 660)	-
Nabycie	2 044 401	-	-	1 397 817	-
Wykupy	(531 490)	-	-	(274 629)	-
Sprzedaże	(6 819 158)	-	-	(2 155 733)	-
Emisje	5 436 559	-	-	788 410	-
Bilans zamknięcia	460 191	133 774	86 772	1 488 819	-

31.12.2018	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Powtarzalne pomiary wartości godziwej				
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające	2 156 551	778 733	1 006 550	371 268
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	43 166	-	-	43 166
Dłużne papiery wartościowe	1 106 835	778 733	-	328 102
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 006 550	-	1 006 550	-
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 030 994	-	1 030 994	-
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające	309 484	-	309 484	-
- Efekt kompensowania	(333 928)	-	(333 928)	-
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 567 330	770	-	2 566 560
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 496 974	-	-	2 496 974
Dłużne papiery wartościowe	58 130	-	-	58 130
Papiery kapitałowe	12 226	770	-	11 456
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	28 173 110	21 352 274	499 912	6 320 924
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 578 310	-	-	4 578 310
Dłużne papiery wartościowe	23 594 800	21 352 274	499 912	1 742 614
Aktywa finansowe, razem	32 896 991	22 131 777	1 506 462	9 258 752
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 016 214	-	1 016 214	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	1 105 239	-	1 105 239	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające	5 766	-	5 766	-
Efekt kompensowania	(94 791)	-	(94 791)	-
Zobowiązania finansowe razem	1 016 214	-	1 016 214	-

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2018 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Papiery kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Bilans otwarcia	311 826	-	-	1 635 170	55 486
Przeniesienie między kategoriami aktywów w związku z wdrożeniem MSSF 9 na dzień 01.01.2018 r.	-	46 538	8 948	-	(55 486)
Skorygowany bilans otwarcia	311 826	46 538	8 948	1 635 170	-
Łączne zyski lub straty za okres	2 257	11 592	-	9 120	-
Ujęte w rachunku zysków i strat:	2 257	11 592	-	-	-
- Wynik na działalności handlowej	2 257	4 564	-	-	-
- Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	7 028	-	-	-
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	9 120	-
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	-	-	9 120	-
Nabycie	1 350 961	-	2 546	2 189 754	-
Wykupy	(442 675)	-	-	(316 279)	-
Sprzedaże	(6 615 676)	-	(38)	(2 031 205)	-
Emisje	5 721 409	-	-	256 054	-
Bilans zamknięcia	328 102	58 130	11 456	1 742 614	-

Zarówno w 2019 roku jak i w 2018 roku nie odnotowano przeniesień instrumentów finansowych pomiędzy poszczególnymi poziomami hierarchii wartości godziwej.

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłyby nastąpić przeniesienia pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Zarządzania Ryzykiem Bilansu na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej,

służącej do wyceny bezpośredniej, przez okres ponad 5 dni roboczych następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2019 roku na poziomie 1 hierarchii wartości Bank wykazał wartość godziwą obligacji rządowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 1 330 541 tys. zł oraz wartość godziwą obligacji rządowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w kwocie 16 404 265 tys. zł (31 grudnia 2018 roku odpowiednio: 778 733 tys. zł i 20 121 684 tys. zł). Poziom 1 obejmuje wartość godziwą obligacji korporacyjnych w kwocie 984 228 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 1 230 590 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2019 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 825 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 770 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 2 999 645 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 499 912 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Bank zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku poziom 2 obejmuje również wartość opcji na indeks WIG-20. Do wyceny opcji giełdowych na indeks WIG20 stosowany jest model wewnętrzny Banku (bazujący na modelu zmienności implikowanej) zasilany parametrami rynkowymi.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 2 046 502 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 2 092 458 tys. zł), obejmującej między innymi wartość godziwą instrumentu dłużnego wycenionego w wartości godziwej przez wynik finansowy, powstałego z przeklasyfikowania akcji uprzywilejowanych Visa Inc.

Poziom 3 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 36 282 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 36 388 tys. zł).

Wycena z modelu dla tych pozycji zakłada wycenę w oparciu o rynkową krzywą stóp procentowych skorygowaną o poziom spreadu kredytowego. Parametr spreadu kredytowego odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru wartościowego i jest wyznaczany zgodnie z modelem wewnętrznym Banku. Model ten wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (np. PD, LGD) oraz informacje pozyskane z rynku (w tym spready implikowane z transakcji). Parametry PD i LGD nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych. Oba modele – wyceny instrumentów dłużnych oraz model spreadu kredytowego zostały zbudowane wewnętrznie w jednostkach ryzyka, zostały zaakceptowane przez Komitet Ryzyka Modeli i podlegają okresowemu monitoringowi oraz walidacji przeprowadzanej przez jednostkę niezależną od jednostek odpowiedzialnych za budowę i utrzymanie modelu.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ zmiany spreadów kredytowych na wycenę papierów dłużnych zaklasyfikowanych do poziomu 3. Wielkość ta odzwierciedla zmianę ryzyka kredytowego w stosunku do dnia zakupu papierów przez Bank.

Emitent	Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	
	31.12.2019	31.12.2018
Instytucje kredytowe	(622)	(592)
Przedsiębiorstwa niefinansowe	(406)	(2 120)
Razem	(1 028)	(2 712)

Poziom 3 na 31 grudnia 2019 roku obejmuje wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom w kwocie 10 408 197 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 7 118 450 tys. zł).

Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona na podstawie zdyskontowanych oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu ekspozycji kredytowej wyznaczonych z uwzględnieniem między innymi:

- harmonogramu spłaty
- wartości pieniądza w czasie, poprzez wykorzystanie w procesie prognozy przepływów odsetkowych projekcji oprocentowania aktywów wolnych od ryzyka,
- niepewności przepływów w całym prognozowanym okresie życia ekspozycji, wynikającej z ryzyka kredytowego, poprzez modyfikację przepływów kontraktowych przy pomocy wieloletnich parametrów ryzyka kredytowego Lt PD i Lt LGD,
- innych czynników, które byłyby brane pod uwagę przez potencjalnego nabywcę ekspozycji (narzutów kosztowych oraz oczekiwanej przez uczestników rynku marży zysku), kalibrując stopę dyskontową wykorzystywaną w procesie wyceny.

Zgodnie z wymogiem MSSF 13 dla ekspozycji, dla których nie są dostępne kwotowania z aktywnego rynku, Bank kalibruje stopę dyskontową w oparciu o wartość godziwą na datę początkowego ujęcia (tj. O cenę „nabycia” ekspozycji). Marża kalibracyjna odzwierciedla wycenę kosztów związanych z utrzymaniem ekspozycji w portfelu oraz rynkowe oczekiwania co do marży zysku realizowanej na aktywach podobnych do wycenianej ekspozycji.

Ponadto poziom 3 obejmuje wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 86 772 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 11 456 tys. zł). Kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

Poniższa tabela prezentuje wrażliwość wyceny do wartości godziwej na zmianę nieobserwowalnych parametrów stosowanych w modelach dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej na poziomie 3.

Portfel	Wartość godziwa 31.12.2019	Wrażliwość na zmianę parametru nieobserwowalnego		Opis
		(+)	(-)	
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	1 488 819	(38 323)	38 323	Parametrem nieobserwowalnym jest spread kredytowy. Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany spreadu kredytowego o 100 bp. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę (-), przy spadku spodziewany jest zysk (+).
Obligacje korporacyjne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	460 191	(12 422)	12 422	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom przeznaczone do obrotu	172 689	(130)	137	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 813 818	(29 063)	28 962	Model wyceny wykorzystuje parametry ryzyka kredytowego (PD oraz LGD). Wrażliwość policzona przy założeniu zmiany PD i LGD +/- 10%. Przy wzroście wartości parametru Bank odnotowuje stratę, przy spadku spodziewany jest zysk.
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	8 421 690	(3 449)	3 239	

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Bank dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Bank ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzania zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych (zdyskontowane odzyski z wpłat własnych z kapitału, zdyskontowane odzyski z odsetek, zdyskontowane odzyski z zobowiązań pozabilansowych i zdyskontowane odzyski z zabezpieczeń przypadających na należności bilansowe i pozabilansowe, ważone prawdopodobieństwem realizacji określonych scenariuszy) dla portfela kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2019 roku uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość oczekiwanej straty kredytowej dla kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 34,6 mln zł lub zwiększeniu o 37,1 mln zł (na dzień 31 grudnia 2018 roku odpowiednio 33,7 mln zł i 42,7 mln zł). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek oraz zobowiązań pozabilansowych, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków zabezpieczeń - koszyk 3. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.3.6.

Rezerwy na ryzyko prawne

Rezerwy na postępowania sądowe tworzy się na każdy dzień sprawozdawczy biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu i inne koszty oraz oszacowanie prawdopodobieństwa straty. Ostateczne zobowiązanie Grupy może jednak różnić się od ujętych rezerw, ponieważ ocenie prawdopodobieństwa straty w postępowaniach sądowych i kwantyfikacji rezerw towarzyszy wysoki stopień osądu. Szacunki te mogą okazać się niedokładne na późniejszym etapie postępowania.

Bank uważnie obserwuje wyniki orzeczeń sądowych w postępowaniach sądowych dotyczących kredytów hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich, w tym wpływ orzeczenia TSUE opisanego w Nocie 32. W IV kwartale 2019 roku Bank postanowił zmienić metodologię kalkulacji rezerw na ryzyko prawne dotyczące indywidualnych spraw sądowych dotyczących klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych we frankach szwajcarskich, w wyniku zaobserwowanego wzrostu całkowitej liczby indywidualnych spraw sądowych, jak również zmiany orzecznictwa w takich sprawach sądowych. Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank obliczył rezerwy na kredyty hipoteczne i mieszkaniowe we frankach szwajcarskich, stosując metodę „wartości oczekiwanej” dopuszczoną przez MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, w której zobowiązanie jest szacowane poprzez uwzględnienie wszystkich możliwych wyników oraz odpowiadających im prawdopodobieństw. Wysokość rezerw na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych obliczona przy zastosowaniu nowej metodologii wyniosła 417 653 tys. zł, co stanowi wzrost o 387 088 tys. zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Metodologia stosowana przez Bank jest uzależniona od wielu założeń, opierających się w znacznym stopniu na ocenie eksperckiej Banku, wśród których najważniejsze to: prognozowana populacja kredytobiorców, którzy złożą pozew przeciwko Bankowi, prawdopodobieństwo prawomocnego przegrania spraw, rozkład oczekiwanych wyroków, które zostaną wydane przez sądy oraz strata poniesiona przez Bank w przypadku przegrania sprawy w sądzie.

Populacja kredytobiorców, którzy złożą pozew przeciwko Bankowi, jest prognozowana na okres kolejnych 5 lat na podstawie historii spraw sądowych Banku w przeszłości i zakłada znaczny wzrost napływu nowych spraw. Bank zakłada, że zdecydowana większość prognozowanych spraw zostanie wniesiona do sądu w ciągu pierwszych 3 lat. Gdyby prognozowana liczba nowych spraw zmieniła się o +/- 20%, to przy wszystkich innych istotnych założeniach niezmiennych, kwota rezerwy zmieniłaby się o +/- 48,2 mln PLN.

Prawdopodobieństwo przegranej obliczono na podstawie historii pozytywnych i negatywnych prawomocnych wyroków dotyczących Banku dostępnej na dzień 31 grudnia 2019 roku. Dotychczasowe prawomocne orzeczenia w indywidualnych postępowaniach dotyczących klauzul indeksacyjnych są w większości przypadków korzystne dla Grupy. Ponieważ liczba prawomocnych wyroków nie jest statystycznie reprezentatywna (w sprawach dotyczących mBanku wydano zbyt mało prawomocnych wyroków), założenie prawdopodobieństwa przegranej uwzględnia także ekspercki osąd dotyczący przyszłych tendencji w decyzjach sądów. Gdyby zakładane prawdopodobieństwo przegranej zmieniło się

o +/- 10%, to przy wszystkich innych istotnych założeniach niezmiennych, kwota rezerwy zmieniłaby się o +/- 41,8 mln PLN.

Metodologia uwzględnia również oczekiwany poziom strat w przypadku przegranej sprawy przez Bank. Prognozowany wskaźnik strat obliczono na podstawie prawdopodobieństwa wydania różnych wyroków. Ponieważ obecnie nadal nie ma jednolitej linii wyroków wydanych przez sądy w takich przypadkach, Bank wziął pod uwagę trzy możliwe scenariusze przegranej w postępowaniach sądowych: (i) częściowa nieskuteczność umowy; umowa kredytu nie jest nieważna, jednak zostaje wyeliminowany mechanizm indeksacji, co prowadzi do przekształcenia kredytu indeksowanego do CHF w kredyt złotowy z oprocentowaniem właściwym dla kredytu indeksowanego do CHF, (ii) nieważność umowy w całości, przyjmując, że norma kursowa określa główny przedmiot umowy kredytu, a więc jej usunięcie powodowałoby zbyt daleko idącą zmianę umowy i (iii) umowa kredytu indeksowanego nie jest nieważna i pozostaje kredytem indeksowanym do CHF; powstała w umowie luka należy uzupełnić w drodze wykładni umowy o kurs średni NBP. Każdy z tych scenariuszy wiąże się z innym poziomem prognozowanych strat dla Banku. Bank obliczył średni poziom straty ważony prawdopodobieństwem wystąpienia tego scenariusza w przypadku prawomocnej przegranej Banku. Prawdopodobieństwa zastosowanych przez Bank scenariuszy zostały oparte na ocenie Banku skonsultowanej z zewnętrznym doradcą prawnym. Gdyby zakładana średnia ważona strata zmieniła się o +/- 5%, to przy wszystkich innych istotnych założeniach niezmiennych, kwota rezerwy zmieniłaby się o +/- 20,9 mln PLN.

Metodologia zastosowana do obliczenia rezerwy oparta jest na parametrach, które są wysoce subiektywne i mają szeroki zakres możliwych wartości. Możliwe jest, że w przyszłości rezerwa będzie musiała zostać istotnie korygowana, szczególnie że ważne parametry wykorzystywane w obliczeniach są współzależne.

Przedterminowe spłaty kredytów detalicznych

Wyrokiem z dnia 11 września 2019 roku w sprawie dotyczącej kredytu konsumenckiego spłaconego w całości przedterminowo TSUE orzekł, że „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Interpretacja zawarta w wyroku stanowi odpowiedź na pytanie prejudycjalne w sprawie z udziałem kilku banków, w tym mBanku.

Stanowisko TSUE dotyczy kredytów konsumenckich, których banki udzieliły od dnia 18 grudnia 2011 roku, na kwotę nie większą niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska oraz kredytów hipotecznych udzielonych od dnia 22 lipca 2017 roku bez ograniczenia kwoty kredytu, które są spłacone w całości lub w części.

W 2019 roku Bank rozpoznał w pozostałych kosztach operacyjnych (Nota 13) kwotę 24,8 mln zł na potencjalne zwroty prowizji z tytułu wcześniejszych spłat kredytów dokonanych przed dniem wydania wyroku przez TSUE. Na dzień 31 grudnia 2019 roku rezerwa wykazana w ramach innych rezerw (Nota 30) dotycząca tych kosztów wynosiła 16,3 mln zł.

W przypadku kredytów przedpłaconych po dacie wyroku prowizje, które są należne klientom, zostały ujęte jako zobowiązania wobec klientów w kwocie 20,7 mln zł.

Ponadto w związku z orzeczeniem TSUE Grupa zmieniła swoje szacunki dotyczące kwot i terminów przepływów pieniężnych związanych z kredytami udzielonymi przed datą wyroku TSUE, co do których oczekuje się, że zostaną spłacone przed terminem umownym. Skumulowany efekt zmiany szacunków został rozpoznany zgodnie z MSSF 9 poprzez pomniejszenie przychodów z tytułu odsetek o kwotę 47,8 mln zł. Kwota została drugostronnie ujęta w pozycji Inne rezerwy (Nota 30).

Całkowity negatywny wpływ przedterminowych spłat kredytów detalicznych na zysk brutto Grupy w 2019 roku wyniósł 93,3 mln zł, z czego 68,5 mln zł zmniejszyło przychody odsetkowe, a 24,8 mln zł zwiększyło pozostałe koszty operacyjne.

Powyższe szacunki obciążone są istotną niepewnością w zakresie liczby klientów, którzy zwrócą się do Banku o zwrot prowizji dotyczących wcześniejszych spłat dokonanych przed wyrokiem TSUE, jak i oczekiwanej stopy przedpłat kredytów w przyszłości.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzone przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 2.5.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Bank uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 10% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 25% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych zobowiązań takie szacunki są obarczone dużym stopniem niepewności.

Leasing

Osądy dotyczące leasingu, gdzie Bank jest leasingobiorcą, w obszarach takich jak ustalenie okresu obowiązywania umów, ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, ustalenie stawki amortyzacji praw do użytkowania zostały przedstawione w nocie 2.26

5. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Przychody z tytułu odsetek		
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej	3 946 091	3 357 644
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, w tym:	3 248 623	2 755 453
- Kredyty i pożyczki	2 959 366	2 490 597
- Dłużne papiery wartościowe	232 177	203 363
- Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	55 066	54 307
- Pozostałe	2 014	7 186
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	697 468	602 191
- Dłużne papiery wartościowe	456 258	479 083
- Kredyty i pożyczki	241 210	123 108
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	508 765	603 962
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	53 908	74 379
- Kredyty i pożyczki	4 434	1 324
- Dłużne papiery wartościowe	49 474	73 055
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	180 648	262 784
- Kredyty i pożyczki	180 648	262 784
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	173 933	168 538
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	45 739	57 904
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	54 537	40 357
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 454 856	3 961 606

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Koszty odsetek		
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(899 193)	(859 901)
- z tytułu depozytów	(666 118)	(582 776)
- z tytułu otrzymanych kredytów	(13 081)	(28 949)
- z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(32 405)	(10 198)
- z tytułu zobowiązań podporządkowanych	(76 167)	(75 300)
- z tytułu leasingu	(2 914)	nd
- z tytułu innych zobowiązań finansowych	(108 508)	(162 678)
Pozostałe	(10 967)	(14 196)
Koszty odsetek, razem	(910 160)	(874 097)

W 2019 roku przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 118 286 tys. zł (za okres zakończony 31 grudnia 2018 roku: 98 710 tys. zł).

Na przychody z tytułu odsetek w 2019 roku wpływ miało ujęcie skumulowanego efektu zmiany szacunków kwot i terminów przepływów pieniężnych związanych z kredytami, co do których oczekuje się, że zostaną spłacone przed terminem umownym. Kwestia została szerzej opisana w Nocie 4.

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	466 478	477 369
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 988 378	3 484 237
- od klientów indywidualnych	2 082 435	1 785 282
- od klientów korporacyjnych	1 296 317	1 064 754
- od sektora budżetowego	609 626	634 201
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 454 856	3 961 606
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(56 427)	(62 400)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(745 161)	(726 199)
- od klientów indywidualnych	(333 100)	(402 679)
- od klientów korporacyjnych	(370 740)	(284 254)
- od sektora budżetowego	(41 321)	(39 266)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(32 405)	(10 198)
Zobowiązania podporządkowane	(76 167)	(75 300)
Koszty odsetek, razem	(910 160)	(874 097)

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	435 878	389 951
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	350 035	313 575
Prowizje za prowadzenie rachunków	210 930	207 941
Prowizje za realizację przelewów	145 376	132 895
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	49 857	17 102
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	89 903	105 463
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	84 475	77 779
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	54 001	86 054
Prowizje z działalności powierniczej	28 027	26 478
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	14 161	11 594
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	48 570	54 788
Pozostałe	42 708	43 385
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 553 921	1 467 005
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(241 198)	(213 566)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(153 711)	(130 569)
Koszty prowizji za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	(14 279)	(5 828)
Uiszczone opłaty maklerskie	(28 846)	(26 772)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(41 944)	(50 060)
Koszty opłat na rzecz NBP i KIR	(14 706)	(13 456)
Uiszczone pozostałe opłaty	(147 573)	(135 552)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(642 257)	(575 803)

7. Przychody z dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-	4
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	4 220	3 554
Inwestycje w jednostki zależne, we wspólne przedsięwzięcia i w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności	316 075	122 833
Przychody z tytułu dywidend, razem	320 295	126 391

8. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Wynik z pozycji wymiany	381 018	303 985
Różnice kursowe netto z przeliczenia	352 675	366 255
Zyski z transakcji minus straty	28 343	(62 270)
Zyski lub straty z tytułu aktywów oraz zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	57 986	52 721
Instrumenty pochodne, w tym:	24 146	49 749
- Instrumenty odsetkowe	16 256	40 782
- Instrumenty na ryzyko rynkowe	7 890	8 967
Instrumenty kapitałowe	-	(754)
Dłużne papiery wartościowe	33 981	3 589
Kredyty i pożyczki	(141)	137
Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń	3 785	(4 389)
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(34 543)	(42 627)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	39 154	34 846
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(826)	3 392
Wynik na działalności handlowej, razem	442 789	352 317

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji pochodnymi instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi przeznaczonymi do obrotu.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 19.

9. Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Instrumenty kapitałowe	75 382	(217)
Dłużne papiery wartościowe	75 324	7 028
Kredyty i pożyczki	(78 603)	(162 296)
Zyski lub straty z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	72 103	(155 485)

W pozycji zysków z tytułu instrumentów kapitałowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Bank ujął zysk w kwocie 45 058 tys. zł wynikający z aktualizacji wyceny spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o., dokonanej w związku z rozpoczęciem strategicznej współpracy z Mastercard.

Kwota 75 324 tys. zł zysków z dłużnych papierów wartościowych dotyczy wyceny akcji uprzywilejowanych VISA (prezentowanych jako dłużne papiery wartościowe, ponieważ nie spełniają one definicji instrumentu kapitałowego), z tego 48 369 tys. zł Bank ujął w związku z weryfikacją wartości akcji i zmianą podejścia do uwzględnianych w modelu wyceny poziomów dyskonta.

10. Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Wynik ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	37 178	16 149
Wynik ze sprzedaży inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone, oraz wycena jednostek zależnych nieobjętych konsolidacją	(1 247)	290
Wynik z tytułu usunięcia z bilansu, w tym:	(17 544)	(3 043)
- Aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(17 843)	(551)
- Aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	299	(2 492)
Wynik na aktywach oraz zobowiązaniach finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	18 387	13 396

Zyski lub straty z tytułu usunięcia z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia 2019		Rok kończący się 31 grudnia 2018	
	Zyski	Straty	Zyski	Straty
Kredyty i pożyczki	11 272	(28 816)	7 266	(10 309)
Zyski lub straty z tytułu usunięcia z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	11 272	(28 816)	7 266	(10 309)

Wynik z tytułu usunięcia z bilansu obejmuje wynik ze sprzedaży detalicznych kredytów hipotecznych, które w ramach poolingu zostały przeniesione z mBanku do mBanku Hipotecznego.

11. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Zyski ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	6 162	754
Przychody ze sprzedaży usług	5 809	12 356
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	9 515	1 770
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	4 654	97
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	311	268
Pozostałe	25 564	41 246
Pozostałe przychody operacyjne, razem	52 015	56 491

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego oraz subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania

	Rok kończący się	
	31 grudnia 2019	
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego oraz subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania, w tym:		
- Przychody z tytułu leasingu operacyjnego		1 839
- Przychody z subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania		13 144
- Koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny oraz aktywów z tytułu praw do użytkowania		(14 983)
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego razem		-

Przychody z subleasingu aktywów z tytułu praw do użytkowania dotyczą podnajmu powierzchni biurowych.

12. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Koszty pracownicze	(905 664)	(836 292)
Koszty rzeczowe, w tym:	(563 763)	(658 229)
- koszty administracji i obsługi nieruchomości	(223 522)	(319 500)
- koszty IT	(140 061)	(143 537)
- koszty marketingu	(135 529)	(129 782)
- koszty usług konsultingowych	(56 489)	(57 465)
- pozostałe koszty rzeczowe	(8 162)	(7 945)
Podatki i opłaty	(27 949)	(22 934)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(242 395)	(175 160)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(7 598)	(6 855)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 747 369)	(1 699 470)

W 2019 roku pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje: koszty związane z krótkoterminowymi umowami leasingowymi w kwocie 1 742 tys. zł, koszty związane z umowami leasingowymi aktywów o niskiej wartości, które nie są umowami krótkoterminowymi w kwocie 2 952 tys. zł oraz koszty związane ze zmiennymi elementami zobowiązań leasingowych nie ujęte w zobowiązaniu leasingowym (ujęte w ogólnych kosztach administracyjnych) w kwocie 3 130 tys. zł

W 2018 roku pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 27 997 tys. zł.

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2019 rok i 2018 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Koszty wynagrodzeń	(733 289)	(681 804)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(122 065)	(111 178)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(9 947)	(10 224)
- <i>płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.</i>	<i>(9 947)</i>	<i>(10 224)</i>
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(40 363)	(33 086)
Koszty pracownicze, razem	(905 664)	(836 292)

Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 41.

13. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Straty ze sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(2 526)	(1 456)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(51 399)	(34 828)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(1 196)	(1 249)
Przekazane darowizny	(6 003)	(14 523)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(4 237)	(2 144)
Koszty windykacji należności	(41 838)	(36 941)
Pozostałe koszty operacyjne	(67 009)	(39 987)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(174 208)	(131 128)

W 2019 roku pozycja „Pozostałe koszty operacyjne” obejmuje koszty w kwocie 26 283 tys. zł, ujęte w rezultacie decyzji Banku o wyborze alternatywnej metody opodatkowania podatkiem dochodowym odsetek wypłacanych przez Bank w związku z obligacjami wyemitowanymi przed 1 stycznia 2019 roku na zagranicznych rynkach publicznych w ramach programu EMTN.

W pozycji „Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania” w 2019 roku Bank ujął rezerwy na koszty potencjalnych zwrotów prowizji w wysokości 24 800 tys. zł w związku z dokonanymi przedterminowymi spłatami kredytów detalicznych. Kwestia została szerzej opisana w Nocie 4.

Koszty sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

14. Utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości z tytułu aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:	(585 884)	(475 028)
- Dłużne papiery wartościowe	8	(52)
<i>Koszyk 1</i>	8	(52)
- Kredyty i pożyczki	(585 892)	(474 976)
<i>Koszyk 1</i>	(83 690)	(55 582)
<i>Koszyk 2</i>	(35 915)	(40 004)
<i>Koszyk 3</i>	(465 750)	(388 071)
<i>POCI</i>	(537)	8 681
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	(4 268)	(3 004)
- Dłużne papiery wartościowe	171	95
<i>Koszyk 1</i>	927	408
<i>Koszyk 2</i>	(756)	(313)
- Kredyty i pożyczki	(4 439)	(3 099)
<i>Koszyk 1</i>	(1 996)	(898)
<i>Koszyk 2</i>	(1 880)	(2 065)
<i>Koszyk 3</i>	(550)	(136)
<i>POCI</i>	(13)	-
Udzielone zobowiązania i gwarancje	(42 978)	9 130
<i>Koszyk 1</i>	(5 992)	(1 212)
<i>Koszyk 2</i>	(4 969)	(4 270)
<i>Koszyk 3</i>	(28 227)	14 379
<i>POCI</i>	(3 790)	233
Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(633 130)	(468 902)

15. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Podatek dochodowy bieżący	(493 100)	(517 615)
Podatek dochodowy odroczoney	(10 385)	128 125
Podatek dochodowy, razem	(503 485)	(389 490)
Zysk przed opodatkowaniem	1 484 465	1 693 310
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(282 048)	(321 729)
Dochody wyłączone z opodatkowania*	61 713	73 365
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów**	(283 150)	(141 126)
Obciążenie podatkowe, razem	(503 485)	(389 490)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 484 465	1 693 310
Podatek dochodowy	(503 485)	(389 490)
Efektywna stopa podatkowa	33,92%	23,00%

* Pozycja zawiera m.in. dywidendy zwolnione z opodatkowania na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r. (Dz. U. z 2019 r. poz.865)

** Pozycja zawiera wpływ m.in. wpływ podatku od niektórych instytucji podatkowych regulowanego przez ustawę z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68), zawiązanych rezerw na ryzyko prawne związanych z portfelem kredytów hipotecznych i mieszkaniowych w CHF oraz innych wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 r. (Dz. U. z 2019 r. poz.865).

W poniższej nocie zaprezentowano bieżący podatek dochodowy według krajów.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Polska	(465 937)	(502 344)
Czechy	(27 163)	(15 271)
Podatek dochodowy bieżący, razem	(493 100)	(517 615)

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 31. Podatek dochodowy od dochodów Banku przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania Banku tak jak to przedstawiono powyżej.

16. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Podstawowy:		
Zysk netto	980 980	1 303 820
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 340 263	42 318 253
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	23,17	30,81
Rozwodniony:		
Zysk netto zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	980 980	1 303 820
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 340 263	42 318 253
Korekty na:		
- opcje na akcje	18 266	25 522
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 358 529	42 343 775
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	23,16	30,79

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 41. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

17. Pozostałe całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2019 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2018 r.		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	8 009	(12 172)	(4 163)	102 145	(29 042)	73 103
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	9	-	9	176	-	176
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	47 539	(9 032)	38 507	109 681	(20 840)	88 841
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	3 250	-	3 250	(650)	-	(650)
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(42 789)	(3 140)	(45 929)	(7 062)	(8 202)	(15 264)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(2 444)	464	(1 980)	(3 097)	589	(2 508)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(2 444)	464	(1 980)	(3 097)	589	(2 508)
Dochody całkowite netto, razem	5 565	(11 708)	(6 143)	99 048	(28 453)	70 595

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych całkowitych dochodów netto za lata 2019 i 2018.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(4 163)	73 103
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	9	176
Zyski lub straty z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych odnoszone na kapitał własny	9	176
<i>Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>2 012</i>	<i>117</i>
<i>Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>(2 003)</i>	<i>59</i>
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (efektywna część)	38 507	88 841
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	82 682	121 530
<i>Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>82 682</i>	<i>121 530</i>
Przeniesione do rachunku zysków i strat (netto)	(44 175)	(32 689)
Wycena dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(45 929)	(15 264)
Zyski lub straty z tytułu wyceny odnoszone na kapitał własny	(33 658)	(2 183)
<i>Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>59 860</i>	<i>62 488</i>
<i>Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)</i>	<i>(93 518)</i>	<i>(64 671)</i>
Przeniesione do rachunku zysków i strat	(12 271)	(13 081)
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	3 250	(650)
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności ujętych w roku obrotowym (netto)	3 250	(650)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(1 980)	(2 508)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(1 980)	(2 508)
<i>Straty aktuarialne</i>	<i>(1 980)</i>	<i>(2 508)</i>
Pozostałe całkowite dochody ogółem za dany rok (netto)	(6 143)	70 595

W 2018 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym w kwocie 62 488 tys. zł dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w ostatnim kwartale 2018 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

18. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2019	31.12.2018
Gotówka w kasie	1 271 472	1 724 452
Środki w bankach centralnych	6 590 304	7 458 519
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem	7 861 776	9 182 971

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o Narodowym Banku Polskim, mBank utrzymuje rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank zobligowany jest utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 3 562 715 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2019 roku do 30 stycznia 2020 roku,
- 3 129 048 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2018 roku do 30 stycznia 2019 roku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 0,50% (31 grudnia 2018 roku: 0,50%).

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne zabezpieczające

	31.12.2019	31.12.2018
Instrumenty pochodne	958 328	1 006 550
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	138 691	82 358
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	919 393	948 636
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	119 423	112 816
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	273 282	196 668
- Efekt kompensowania	(492 461)	(333 928)
Dłużne papiery wartościowe	1 790 732	1 106 835
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	1 330 541	778 733
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	162 038	538 345
- Instytucje kredytowe	211 401	187 644
- Inne instytucje finansowe	139 144	72 626
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	109 646	67 832
Kredyty i pożyczki	172 689	43 166
- Klienci korporacyjni	172 689	43 166
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	2 921 749	2 156 551

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell/buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 162 038 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 538 345 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające

	31.12.2019	31.12.2018
Instrumenty pochodne, w tym:	987 933	1 016 214
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi bankowej	106 364	110 083
- Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu zaklasyfikowane do księgi handlowej	1 001 699	995 156
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	6 451	5 766
- Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	5 436	-
- Efekt kompensowania	(132 017)	(94 791)
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	987 933	1 016 214

Pochodne instrumenty finansowe

Bank posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

Kontrakty FRA to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w niniejszej Nocie poniżej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Bankiem a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Bank jest narażony na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższych tabelach:

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	16 794 196	17 075 856	44 517	184 798
- Kontrakty FX swap	12 755 613	12 597 992	133 030	53 899
- Kontrakty CIRS	11 659 765	11 697 787	36 749	51 859
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	4 018 320	4 324 731	30 626	56 647
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	45 227 894	45 696 366	244 922	347 203
- Walutowe kontrakty futures	282 677	283 586	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	45 510 571	45 979 952	244 922	347 203
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	213 325 615	213 325 616	700 137	651 973
- Kontrakty FRA	7 150 000	5 725 850	42	24
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	422 692	414 647	108	230
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	220 898 307	219 466 113	700 287	652 227
Transakcje na ryzyko rynkowe				
	2 611 910	2 860 643	112 875	108 633
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	269 020 788	268 306 708	1 058 084	1 108 063
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	10 491 195	10 491 195	119 423	6 451
- Kontrakty IRS	10 491 195	10 491 195	119 423	6 451
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	15 365 000	15 365 000	273 282	5 436
- Kontrakty IRS	15 365 000	15 365 000	273 282	5 436
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	25 856 195	25 856 195	392 705	11 887
Efekt kompensowania	-	-	(492 461)	(132 017)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	294 876 983	294 162 903	958 328	987 933
Krótkoterminowe (do 1 roku)	99 381 174	98 541 489	282 248	643 538
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	195 495 809	195 621 414	676 080	344 395

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	Kupno	Sprzedaż	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	16 599 306	16 716 930	48 948	83 543
- Kontrakty FX swap	13 181 808	13 229 322	42 828	39 092
- Kontrakty CIRS	14 303 665	14 385 388	19 317	76 435
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	2 682 292	2 653 710	28 815	36 688
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	46 767 071	46 985 350	139 908	235 758
- Walutowe kontrakty futures	214 746	214 838	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	46 981 817	47 200 188	139 908	235 758
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	180 890 058	180 890 058	728 302	698 115
- Kontrakty FRA	3 950 000	4 160 000	94	62
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	442 582	627 381	430	602
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	185 282 640	185 677 439	728 826	698 779
Transakcje na ryzyko rynkowe	1 616 088	2 669 503	162 260	170 702
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	233 880 545	235 547 130	1 030 994	1 105 239
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	11 582 046	11 582 046	112 816	5 766
- Kontrakty IRS	11 582 046	11 582 046	112 816	5 766
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	11 530 000	11 530 000	196 668	-
- Kontrakty IRS	11 530 000	11 530 000	196 668	-
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	23 112 046	23 112 046	309 484	5 766
Efekt kompensowania	-	-	(333 928)	(94 791)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	256 992 591	258 659 176	1 006 550	1 016 214
Krótkoterminowe (do 1 roku)	80 137 736	81 159 173	87 251	318 191
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	176 854 855	177 500 003	919 299	698 023

Efekt kompensacji poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 4 503 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 364 947 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensacji (w 2018 roku odpowiednio: 7 210 tys. zł i 246 348 tys. zł).

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku Bank nie posiadał żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jakość kredytowa aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pochodnych instrumentów finansowych według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Pod-portfel	31.12.2019		31.12.2018	
	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Pochodne instrumenty finansowe	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
1	731 610	-	688 869	-
2	286 591	85 408	313 999	-
3	316 716	38 423	256 684	43 166
4	39 797	48 858	60 931	-
5	11 136	-	10 158	-
6	121	-	-	-
7	1 183	-	-	-
8	63 388	-	9 556	-
default	247	-	281	-
efekt kompensowania	(492 461)		(333 928)	
Wartość bilansowa	958 328	172 689	1 006 550	43 166

Rating	31.12.2019		31.12.2018	
	Dłużne papiery wartościowe		Dłużne papiery wartościowe	
1,0 - 1,2	1 330 541		778 733	
1,4 - 1,6	62 302		21 339	
1,8 - 2,0	91 569		83 232	
2,2 - 2,8	168 051		176 169	
3,0 - 3,8	138 269		47 362	
Razem	1 790 732		1 106 835	

Rachunkowość zabezpieczeń

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Bank wyłącznie w dniu wdrożenia MSSF 9 miał możliwość podjęcia decyzji stanowiącej element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

MSSF 9 wymaga aby Bank zapewnił spójność stosownych powiązań zabezpieczających ze strategią zarządzania ryzykiem stosowaną przez Bank oraz jego celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, między innymi oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Banku (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w Standardzie).

Bank podjął decyzję o kontynuowaniu od 1 stycznia 2018 roku stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39.

Bank wyznacza wskaźnik zabezpieczenia na podstawie wartości nominalnych pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego i wynosi on 1:1.

Źródła nieefektywności dla powiązań zabezpieczających, dla których nieefektywność się pojawia, to niedopasowanie terminów przepływów pieniężnych oraz terminów przeszacowania, niedopasowanie bazy (np. inny WIBOR), niedopasowanie z tytułu korekty CVA/DVA, która jest w instrumencie zabezpieczającym, a nie ma go w pozycji zabezpieczanej oraz niedopasowanie z tytułu początkowej wyceny instrumentów pochodnych, jeśli do relacji zabezpieczającej został wzięty instrument pochodny zawarty wcześniej.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w pozycji „Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8.

Na koniec każdego miesiąca Bank dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu

zabezpieczanego ryzyka w celu potwierdzenia, że relacje zabezpieczające są efektywne zgodnie z polityką rachunkowości opisaną w Nocie 2.11.

Opis relacji zabezpieczającej

Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- kaucji na stałą stopę procentową złożonych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku, ze środków pochodzących z emisji euroobligacji. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kredytów otrzymanych przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- obligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mBank. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- kaucje złożone w Banku przez mFF w wartości nominalnej 1 000 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- kaucja złożona w Banku przez mFF w wartości nominalnej 200 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości nominalnej odpowiednio 500 000 tys. EUR, 113 110 tys. CHF i 175 560 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 305 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny mBanku w Czechach.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej za wyjątkiem przychodów i kosztów odsetkowych elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów zabezpieczających, które prezentowane są w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Pozycje zabezpieczane - zabezpieczenie wartości godziwej

31.12.2019	Wartość bilansowa pozycji zabezpieczanych	Skumulowana kwota korekty zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w bilansie która zawiera pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie
Kredyty hipoteczne denominowane w CZK na stałą stopę procentową	23 981	(136)	Aktywa finansowe wycenione według zamortyzowanego kosztu - Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(136)
Kaucje złożone w Banku przez mFF o stałym oprocentowaniu	(5 097 329)	(44 953)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania wobec klientów	2 251
Obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o stałym oprocentowaniu	(3 361 997)	(33 373)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(15 068)
Kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o stałym oprocentowaniu	(2 128 603)	(25 753)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania wobec klientów – kredyty otrzymane	(21 590)
RAZEM				(34 543)

31.12.2018	Wartość bilansowa pozycji zabezpieczanych	Skumulowana kwota korekty zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w bilansie która zawiera pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie
Kaucje złożone w Banku przez mFF o stałym oprocentowaniu	(7 302 746)	(47 204)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania wobec klientów	(6 227)
Obligacje wyemitowane przez mBank S.A. o stałym oprocentowaniu	(2 857 724)	(18 305)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(18 305)
Kredyty otrzymane przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o stałym oprocentowaniu	(1 537 999)	(4 163)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – zobowiązania wobec klientów – kredyty otrzymane	(18 095)
RAZEM				(42 627)

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających - zabezpieczenie wartości godziwej

Wartość nominalna (tys. PLN)	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS)						
31.12.2019	-	-	2 129 250	6 687 324	1 674 621	10 491 195
31.12.2018	-	-	2 150 000	7 900 308	1 531 738	11 582 046

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

Za okres	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 5)	45 739	57 904
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 8)	(34 543)	(42 627)
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 8)	39 154	34 846
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	50 350	50 123

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Bank rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Zyski lub straty z rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 8. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

Pozycje zabezpieczane - zabezpieczenie przepływów pieniężnych

	Wartość nominalna pozycji zabezpieczanych		Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie		Saldo rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych dla kontynuowanych zabezpieczeń	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - kredyty na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej	15 365 000	11 530 000	161 352	111 872	122 150	83 643

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zabezpieczających - zabezpieczenia przepływów pieniężnych

31.12.2019	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ						
Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS) zabezpieczające przepływy pieniężne wynikające z udzielonych kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w PLN						
Wartość nominalna (tys. PLN)	-	200 000	3 590 000	11 375 000	200 000	15 365 000
Średnie oprocentowanie nogi stałej	-	1,865%	1,967%	2,095%	1,928%	
31.12.2018	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ						
Transakcje zamiany stóp procentowych (IRS) zabezpieczające przepływy pieniężne wynikające z udzielonych kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w PLN						
Wartość nominalna (tys. PLN)	150 000	750 000	300 000	10 330 000	-	11 530 000
Średnie oprocentowanie nogi stałej	1,965%	1,822%	2,013%	2,189%	-	

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2020 roku do października 2029 roku.

Poniżej podany został harmonogram prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

	okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
31.12.2019	65 461	161 170	439 290
31.12.2018	47 130	136 956	401 142

W poniższej nocie zaprezentowano pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku i od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku.

za okres	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	103 263	(6 418)
Niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto w okresie sprawozdawczym	102 076	150 038
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat:	(54 537)	(40 357)
- wynik z tytułu odsetek	(54 537)	(40 357)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	150 802	103 263
Podatek odroczone z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	(28 652)	(19 620)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	122 150	83 643
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	47 539	109 681
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(9 032)	(20 840)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	38 507	88 841

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w dochodach całkowitych brutto

za okres	od 01.01.2019 do 31.12.2019	od 01.01.2018 do 31.12.2018
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym, w tym:		
Niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto	47 539	109 681
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	53 711	43 749
- kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	54 537	40 357
- nieefektywna część zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat w wyniku na pozostałej działalności handlowej	(826)	3 392
Wpływ w okresie sprawozdawczym na dochody całkowite brutto	101 250	153 430

Wpływ reformy IBOR

W związku ze zmianami do standardów MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7 Reforma wskaźników stóp procentowych, opisanych w polityce rachunkowości w nocy 2.26, Bank skorzystał z możliwości wcześniejszego zastosowania tych zmian w 2019 roku i nie dokonał weryfikacji efektywności relacji zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Zmiany wprowadzają tymczasowe ulgi, które pozwalają na kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń Banku w okresie niepewności przed zastąpieniem istniejącego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej alternatywną stopą procentową wolną od ryzyka.

W wyniku toczącej się reformy wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienia go alternatywną stopą procentową pozbawioną ryzyka, Bank powołał projekt mający na celu zarządzanie zmianą dla którejkolwiek ze swoich umów, na którą może mieć to wpływ.

Tabela poniżej wskazuje wartości nominalne oraz średni ważony termin zapadalności instrumentów pochodnych w powiązaniach zabezpieczających, na które będzie miała wpływ reforma IBOR, analizowana według stopy procentowej. Pochodne instrumenty zabezpieczające zapewniają ściśle przybliżenie zakresu ekspozycji na ryzyko zarządzane przez Bank poprzez powiązania zabezpieczające.

31.12.2019	Wartość nominalna	Średni ważony termin zapadalności (w latach)
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)		
LIBOR CHF (3 miesiące)	3 654 877	6,3
EURIBOR (3 miesiące)	6 813 600	5,2
WIBOR (1 miesiąc)	2 000 000	3,5
WIBOR (3 miesiące)	12 965 000	4,4
WIBOR (6 miesięcy)	400 000	2,7
PRIBOR (3 miesiące)	22 718	5,0
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS), razem	25 856 195	

20. Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy

	31.12.2019	31.12.2018
Kapitałowe papiery wartościowe	87 597	12 226
- Inne instytucje finansowe	87 597	12 226
Dłużne papiery wartościowe	133 774	58 130
- Inne instytucje finansowe	133 774	58 130
Kredyty i pożyczki	1 813 818	2 496 974
- Klienci indywidualni	1 685 799	2 370 872
- Klienci korporacyjni	121 348	113 199
- Klienci budżetowi	6 671	12 903
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, razem	2 035 189	2 567 330
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 339 448	1 656 437
Długoterminowe (ponad 1 rok)	695 741	910 893

Jakość kredytowa aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Pod-portfel	31.12.2019	31.12.2018
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
1	24 968	16 707
2	334 142	515 725
3	333 443	490 355
4	512 714	766 109
5	282 977	323 173
6	35 206	43 171
7	140 715	175 617
default	149 653	166 117
Wartość bilansowa	1 813 818	2 496 974

Rating	31.12.2019	31.12.2018
	Dłużne papiery wartościowe	Dłużne papiery wartościowe
1,8 - 2,0	133 774	58 130
Razem	133 774	58 130

21. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

31.12.2019	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	21 876 957	21 840 198	41 121	-	-	(3 242)	(1 120)	-	-
- Banki centralne	2 999 645	2 999 645	-	-	-	-	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	16 440 547	16 440 616	-	-	-	(69)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	1 232 295	1 232 295	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe, w tym:	719 910	721 033	-	-	-	(1 123)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	129 714	129 714	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 162 968	1 163 964	-	-	-	(996)	-	-	-
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	553 887	514 940	41 121	-	-	(1 054)	(1 120)	-	-
Kredyty i pożyczki	8 421 690	7 907 525	519 400	2 796	107	(2 874)	(4 560)	(693)	(11)
- Klienci indywidualni	8 421 690	7 907 525	519 400	2 796	107	(2 874)	(4 560)	(693)	(11)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, razem	30 298 647	29 747 723	560 521	2 796	107	(6 116)	(5 680)	(693)	(11)
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	3 976 795								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	26 334 352								

31.12.2018	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	23 594 800	23 577 614	21 721	-	-	(4 171)	(364)	-	-
- Banki centralne	499 912	499 912	-	-	-	-	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych, w tym:	20 158 072	20 158 150	-	-	-	(78)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	2 206 004	2 206 004	-	-	-	-	-	-	-
- Instytucje kredytowe, w tym:	838 036	839 688	-	-	-	(1 652)	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	330 670	330 670	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 488 643	1 478 557	11 333	-	-	(1 059)	(188)	-	-
- Przedsiębiorstwa niefinansowe	610 137	601 307	10 388	-	-	(1 382)	(176)	-	-
Kredyty i pożyczki	4 578 310	4 207 506	374 900	625	118	(1 324)	(3 372)	(143)	-
- Klienci indywidualni	4 578 310	4 207 506	374 900	625	118	(1 324)	(3 372)	(143)	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, razem	28 173 110	27 785 120	396 621	625	118	(5 495)	(3 736)	(143)	-
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	6 448 927								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	21 733 557								

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2019 roku 11 325 027 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 10 556 292 tys. zł (31 grudnia 2018 roku odpowiednio: 12 587 229 tys. zł i 11 012 106 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell/buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank posiadał obligacje skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 634 764 tys. zł o wartości nominalnej 625 660 tys. zł, które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych (31 grudnia 2018 roku odpowiednio: 546 848 tys. zł i 540 169 tys. zł).

Dodatkowo Bank posiada obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na fundusz gwarancyjny i fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 56 244 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 58 603 tys. zł).

Zmiana stanu oczekiwanych strat kredytowych, dotyczących aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(4 535)	-	-	-	(963)	2 518	(1 382)	(4 362)
Koszyk 1	(4 171)	(214)	72	-	(963)	2 367	(333)	(3 242)
Koszyk 2	(364)	214	(72)	-	-	151	(1 049)	(1 120)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(4 839)	-	-	-	(1 020)	1 557	(3 836)	(8 138)
Koszyk 1	(1 324)	(9 126)	1 028	1	(1 020)	468	7 099	(2 874)
Koszyk 2	(3 372)	9 057	(1 225)	151	-	830	(10 001)	(4 560)
Koszyk 3	(143)	69	197	(152)	-	259	(923)	(693)
POCI	-	-	-	-	-	-	(11)	(11)
Skumulowana utrata wartości, razem	(9 374)	-	-	-	(1 983)	4 075	(5 218)	(12 500)

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(4 655)	-	-	-	(757)	1 838	(961)	(4 535)
Koszyk 1	(4 655)	-	51	-	(757)	1 838	(648)	(4 171)
Koszyk 2	-	-	(51)	-	-	-	(313)	(364)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(1 826)	-	-	-	(2 393)	(111)	(509)	(4 839)
Koszyk 1	(510)	(1 956)	170	-	(742)	(19)	1 733	(1 324)
Koszyk 2	(1 316)	1 956	(170)	-	(1 571)	(92)	(2 179)	(3 372)
Koszyk 3	-	-	-	-	(80)	-	(63)	(143)
Skumulowana utrata wartości, razem	(6 481)	-	-	-	(3 150)	1 727	(1 470)	(9 374)

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany oczekiwanych strat kredytowych

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	23 599 335	-	-	-	4 360 167	(7 006 081)	927 898	21 881 319
Koszyk 1	23 577 614	12 952	(40 218)	-	4 360 167	(6 997 311)	926 994	21 840 198
Koszyk 2	21 721	(12 952)	40 218	-	-	(8 770)	904	41 121
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 583 149	-	-	-	5 071 765	(1 540 121)	315 035	8 429 828
Koszyk 1	4 207 506	204 783	(83 095)	(2 012)	4 690 757	(1 420 963)	310 549	7 907 525
Koszyk 2	374 900	(204 783)	83 095	(153)	381 008	(119 158)	4 491	519 400
Koszyk 3	625	-	-	2 165	-	-	6	2 796
POCI	118	-	-	-	-	-	(11)	107
Wartość bilansowa brutto, razem	28 182 484	-	-	-	9 431 932	(8 546 202)	1 242 933	30 311 147

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	22 492 701	-	-	-	9 079 466	(8 955 734)	982 902	23 599 335
Koszyk 1	22 492 701	-	(21 472)	-	9 079 466	(8 955 734)	982 653	23 577 614
Koszyk 2	-	-	21 472	-	-	-	249	21 721
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 126 291	-	-	-	2 285 423	(312 134)	483 569	4 583 149
Koszyk 1	1 936 965	72 690	(103 018)	(315)	2 285 423	(310 937)	326 698	4 207 506
Koszyk 2	189 326	(72 690)	103 018	-	-	(1 197)	156 443	374 900
Koszyk 3	-	-	-	195	-	-	430	625
POCI	-	-	-	120	-	-	(2)	118
Wartość bilansowa brutto, razem	24 618 992	-	-	-	11 364 889	(9 267 868)	1 466 471	28 182 484

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
1,0 - 1,2	20 134 432	-	-	-	20 134 432
1,4 - 1,6	484 159	-	-	-	484 159
1,8 - 2,0	496 788	-	-	-	496 788
2,2 - 2,8	286 248	-	-	-	286 248
3,0 - 3,8	438 571	-	-	-	438 571
4,0 - 5,0	-	41 121	-	-	41 121
Wartość bilansowa brutto	21 840 198	41 121	-	-	21 881 319
Skumulowana utrata wartości	(3 242)	(1 120)	-	-	(4 362)
Razem	21 836 956	40 001	-	-	21 876 957
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
1	2 466 839	55 953	-	-	2 522 792
2	4 891 872	228 321	-	-	5 120 193
3	390 388	89 056	-	-	479 444
4	139 367	65 569	-	-	204 936
5	18 711	46 539	-	-	65 250
6	348	11 379	-	-	11 727
7	-	22 583	-	-	22 583
default	-	-	2 796	107	2 903
Wartość bilansowa brutto	7 907 525	519 400	2 796	107	8 429 828
Skumulowana utrata wartości	(2 874)	(4 560)	(693)	(11)	(8 138)
Wartość bilansowa	7 904 651	514 840	2 103	96	8 421 690

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
1,0 - 1,2	21 593 567	-	-	-	21 593 567
1,4 - 1,6	476 056	-	-	-	476 056
1,8 - 2,0	397 603	-	-	-	397 603
2,2 - 2,8	598 604	-	-	-	598 604
3,0 - 3,8	431 396	21 721	-	-	453 117
4,0 - 5,0	60 887	-	-	-	60 887
bez ratingu	19 501	-	-	-	19 501
Wartość bilansowa brutto	23 577 614	21 721	-	-	23 599 335
Skumulowana utrata wartości	(4 171)	(364)	-	-	(4 535)
Razem	23 573 443	21 357	-	-	23 594 800

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody					
1	1 463 502	15 422	-	-	1 478 924
2	2 403 676	155 740	-	-	2 559 416
3	283 720	92 791	-	-	376 511
4	52 261	73 589	-	-	125 850
5	3 688	27 017	-	-	30 705
6	-	3 401	-	-	3 401
7	659	6 940	-	-	7 599
default	-	-	625	118	743
Wartość bilansowa brutto	4 207 506	374 900	625	118	4 583 149
Skumulowana utrata wartości	(1 324)	(3 372)	(143)	-	(4 839)
Wartość bilansowa	4 206 182	371 528	482	118	4 578 310

Finansowy efekt zabezpieczeń

31 grudnia 2019	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	8 429 828	(8 138)	(12 301)	4 163
Klienci indywidualni	8 429 828	(8 138)	(12 301)	4 163
Razem dane bilansowe	8 429 828	(8 138)	(12 301)	4 163
31 grudnia 2018	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486
Klienci indywidualni	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486
Razem dane bilansowe	4 583 149	(4 839)	(8 325)	3 486

22. Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Stan na 31.12.2019	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	11 234 873	11 234 952	-	-	-	(79)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	9 975 484	9 975 484	-	-	-	-	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	1 799 235	1 799 235	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 259 389	1 259 468	-	-	-	(79)	-	-	-
Należności od banków	7 337 703	7 338 835	-	-	-	(1 132)	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 737 717	76 631 868	5 342 180	3 296 627	210 451	(269 215)	(217 482)	(2 240 936)	(15 776)
Klienci indywidualni	41 456 124	37 968 053	3 029 231	2 005 514	102 159	(185 019)	(188 813)	(1 272 461)	(2 540)
Klienci korporacyjni	40 995 685	38 377 609	2 312 949	1 291 111	108 292	(83 898)	(28 669)	(968 473)	(13 236)
Klienci budżetowi	285 908	286 206	-	2	-	(298)	-	(2)	-
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, razem	101 310 293	95 205 655	5 342 180	3 296 627	210 451	(270 426)	(217 482)	(2 240 936)	(15 776)
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	38 720 527								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	65 334 386								

Stan na 31.12.2018	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto				Skumulowana utrata wartości			
		Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Dłużne papiery wartościowe	9 000 540	9 000 627	-	-	-	(87)	-	-	-
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	7 742 000	7 742 000	-	-	-	-	-	-	-
<i>zastawione papiery wartościowe</i>	2 137 273	2 137 273	-	-	-	-	-	-	-
- Inne instytucje finansowe	1 258 540	1 258 627	-	-	-	(87)	-	-	-
Należności od banków	5 909 341	5 910 859	-	-	-	(1 518)	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	76 201 963	69 249 777	6 064 485	3 367 114	195 544	(179 563)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)
Klienci indywidualni	38 441 362	33 541 356	4 319 671	2 084 129	103 918	(108 059)	(160 334)	(1 336 953)	(2 366)
Klienci korporacyjni	37 235 689	35 182 972	1 744 814	1 282 982	91 626	(70 967)	(21 635)	(962 091)	(12 012)
Klienci budżetowi	524 912	525 449	-	3	-	(537)	-	(3)	-
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, razem	91 111 844	84 161 263	6 064 485	3 367 114	195 544	(181 168)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	34 328 921								
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	59 459 485								

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Dodatkowo Bank posiada obligacje skarbowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na fundusz gwarancyjny i fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 155 531 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 70 312 tys. zł).

Należności od banków

	31.12.2019	31.12.2018
Rachunki bieżące	296 254	400 962
Lokaty w innych bankach do 3 miesięcy	46 200	265 443
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 40)	342 454	666 405
Kredyty i pożyczki	2 820 611	3 375 420
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	3 362 331	1 217 595
Inne należności	813 439	651 439
Należności (brutto) od banków, razem	7 338 835	5 910 859
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 132)	(1 518)
Należności (netto) od banków, razem	7 337 703	5 909 341
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	4 371 320	2 457 419
Długoterminowe (powyżej 1 roku) brutto	2 967 515	3 453 440

Pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 390 464 tys. zł, złożone w bankach pod transakcje pochodne zawarte przez Bank (Nota 34) (31 grudnia 2018 roku: 372 352 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 2 801 328 tys. zł, a o stałej stopie 19 283 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2018 roku odpowiednio: 3 346 528 tys. zł i 28 892 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom w 2019 roku wynosiło 1,70% (w 2018 roku: 1,66%).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2019		31.12.2018	
	Należności od banków krajowych	Należności od banków zagranicznych	Należności od banków krajowych	Należności od banków zagranicznych
Wartość bilansowa brutto	3 230 655	4 108 180	3 761 278	2 149 581
Skumulowana utrata wartości	(58)	(1 074)	(102)	(1 416)
Należności od banków, netto	3 230 597	4 107 106	3 761 176	2 148 165

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2019	Wartość bilansowa brutto	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	13 732 870	7 493 468	6 236 243	3 159
Kredyty terminowe, w tym:	70 964 003	35 249 463	35 431 491	283 049
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 011 901	23 011 901		
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	13 398	-	13 398	-
Pozostałe należności kredytowe	158 919	-	158 919	-
Inne należności	611 936	362 026	249 910	-
Wartość bilansowa brutto, razem	85 481 126	43 104 957	42 089 961	286 208
Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2019	Skumulowana utrata wartości	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	(966 201)	(664 889)	(301 312)	-
Kredyty terminowe, w tym:	(1 777 200)	(983 944)	(792 956)	(300)
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	(388 729)	(388 729)		
Pozostałe należności kredytowe	(8)	-	(8)	-
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 743 409)	(1 648 833)	(1 094 276)	(300)
Wartość bilansowa brutto, razem	85 481 126	43 104 957	42 089 961	286 208
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 743 409)	(1 648 833)	(1 094 276)	(300)
Wartość bilansowa netto, razem	82 737 717	41 456 124	40 995 685	285 908
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	32 584 995			
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	52 896 131			

Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2018	Wartość bilansowa brutto	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	12 601 460	6 474 554	6 126 325	581
Kredyty terminowe, w tym:	64 642 831	33 215 046	30 902 914	524 871
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 868 510	23 868 510		
Transakcje reverse repo lub buy/sell back	1 146 263	-	1 146 263	-
Pozostałe należności kredytowe	111 961	-	111 961	-
Inne należności	374 405	359 473	14 932	-
Wartość bilansowa brutto, razem	78 876 920	40 049 073	38 302 395	525 452
Kredyty i pożyczki udzielone klientom 31.12.2018	Skumulowana utrata wartości	w tym:		
		Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Należności bieżące	(931 926)	(664 656)	(267 270)	-
Kredyty terminowe, w tym:	(1 743 025)	(943 055)	(799 430)	(540)
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	(430 839)	(430 839)		
Pozostałe należności kredytowe	(6)	-	(6)	-
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 674 957)	(1 607 711)	(1 066 706)	(540)
Wartość bilansowa brutto, razem	78 876 920	40 049 073	38 302 395	525 452
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 674 957)	(1 607 711)	(1 066 706)	(540)
Wartość bilansowa netto, razem	76 201 963	38 441 362	37 235 689	524 912
Krótkoterminowe (do 1 roku) brutto	31 128 966			
Długoterminowe (ponad 1 rok) brutto	47 747 954			

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość brutto kredytów o zmiennej stopie procentowej wyniosła 84 315 753 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosła 1 165 373 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2018 roku odpowiednio: 77 978 592 tys. zł oraz 898 328 tys. zł). Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) w 2019 roku wynosiło 3,55% (w 2018 roku: 3,42%).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym obejmują również kredyty udzielone mikroprzedsiębiorstwom obsługiwanych przez Bankowość Detaliczną Banku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku powyższa nota obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 49 898 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego (na dzień 31 grudnia 2018 roku: 174 563 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2019 roku, pozycja „pozostałe należności kredytowe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe w kwocie 27 234 tys. zł, złożone przez Bank pod transakcje pochodne (Nota 34) (na dzień 31 grudnia 2018 roku: 15 844 tys. zł).

Struktura walutowa kredytów hipotecznych i mieszkaniowych

	31.12.2019	31.12.2018
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe netto udzielone osobom fizycznym (w tys. zł), w tym:	22 623 172	23 437 671
- PLN	2 697 947	2 552 883
- CHF	13 561 831	14 409 167
- EUR	3 107 607	3 171 106
- CZK	3 024 539	3 053 157
- USD	204 749	227 414
- pozostałe waluty	26 499	23 944
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe netto udzielone osobom fizycznym, w oryginalnych walutach (główne waluty, w tysiącach jednostek)		
- PLN	2 697 947	2 552 883
- CHF	3 458 504	3 775 394
- EUR	729 742	737 467
- CZK	18 046 175	18 249 594
- USD	53 914	60 487

Powyższa tabela prezentuje wartość bilansową netto kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych osobom fizycznym według walut.

Jakość kredytowa aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie według poziomów wewnętrznego systemu ratingowego

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1,0 - 1,2	11 234 952	-	-	-	11 234 952
Wartość bilansowa brutto	11 234 952	-	-	-	11 234 952
Skumulowana utrata wartości	(79)	-	-	-	(79)
Wartość bilansowa	11 234 873	-	-	-	11 234 873
Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Należności od banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	7 018 012	-	-	-	7 018 012
2	180 326	-	-	-	180 326
3	5 146	-	-	-	5 146
4	66 160	-	-	-	66 160
5	5 336	-	-	-	5 336
8	63 855	-	-	-	63 855
Wartość bilansowa brutto	7 338 835	-	-	-	7 338 835
Skumulowana utrata wartości	(1 132)	-	-	-	(1 132)
Wartość bilansowa	7 337 703	-	-	-	7 337 703

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	6 992 838	36 129	-	-	7 028 967
2	34 981 121	887 929	-	4 276	35 873 326
3	9 116 150	358 130	-	807	9 475 087
4	20 834 753	1 297 305	-	75 270	22 207 328
5	3 406 403	1 216 206	-	2 446	4 625 055
6	195 944	382 585	-	371	578 900
7	414 607	1 163 879	-	15 331	1 593 817
8	690 052	17	-	-	690 069
default	-	-	3 296 627	111 950	3 408 577
Wartość bilansowa brutto	76 631 868	5 342 180	3 296 627	210 451	85 481 126
Skumulowana utrata wartości	(269 215)	(217 482)	(2 240 936)	(15 776)	(2 743 409)
Wartość bilansowa	76 362 653	5 124 698	1 055 691	194 675	82 737 717

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1,0 - 1,2	9 000 627	-	-	-	9 000 627
Wartość bilansowa brutto	9 000 627	-	-	-	9 000 627
Skumulowana utrata wartości	(87)	-	-	-	(87)
Wartość bilansowa	9 000 540	-	-	-	9 000 540

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Należności od banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	4 259 619	-	-	-	4 259 619
2	325 879	-	-	-	325 879
3	5 231	-	-	-	5 231
4	59 152	-	-	-	59 152
5	3 697	-	-	-	3 697
8	1 257 281	-	-	-	1 257 281
Wartość bilansowa brutto	5 910 859	-	-	-	5 910 859
Skumulowana utrata wartości	(1 518)	-	-	-	(1 518)
Wartość bilansowa	5 909 341	-	-	-	5 909 341

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	RAZEM
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
1	6 372 529	77 460	-	-	6 449 989
2	32 547 722	1 442 238	-	2 661	33 992 621
3	9 537 373	468 848	-	883	10 007 104
4	16 307 511	1 288 189	-	4 762	17 600 462
5	2 540 900	1 371 291	-	3 931	3 916 122
6	123 152	235 924	-	322	359 398
7	175 631	1 180 447	-	11 846	1 367 924
8	1 644 959	88	-	-	1 645 047
default	-	-	3 367 114	171 139	3 538 253
Wartość bilansowa brutto	69 249 777	6 064 485	3 367 114	195 544	78 876 920
Skumulowana utrata wartości	(179 563)	(181 969)	(2 299 047)	(14 378)	(2 674 957)
Wartość bilansowa	69 070 214	5 882 516	1 068 067	181 166	76 201 963

Zmiana stanu oczekiwanych strat kredytowych

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmniejszenia odpisu z tytułu spisania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(87)	-	-	-	-	-	8	-	-	(79)
Koszyk 1	(87)	-	-	-	-	-	8	-	-	(79)
Należności od banków	(1 518)	-	-	-	(1 560)	1 529	417	-	-	(1 132)
Koszyk 1	(1 518)	-	-	-	(1 560)	1 529	417	-	-	(1 132)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 674 957)	-	-	-	(163 024)	142 516	(632 367)	584 423	-	(2 743 409)
Koszyk 1	(179 563)	(363 283)	97 646	2 540	(108 488)	47 741	234 192	-	-	(269 215)
Koszyk 2	(181 969)	315 460	(123 732)	123 009	(8 243)	18 257	(360 264)	-	-	(217 482)
Koszyk 3	(2 299 047)	47 823	26 086	(125 549)	(46 063)	73 360	(501 969)	584 423	-	(2 240 936)
POCI	(14 378)	-	-	-	(230)	3 158	(4 326)	-	-	(15 776)
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 676 562)	-	-	-	(164 584)	144 045	(631 942)	584 423	-	(2 744 620)

Zmiany oczekiwanych strat kredytowych wynikające ze zmian w modelach zostały opisane w Nocie 3.3.6.2.2.

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Zmniejszenia odpisu z tytułu spisania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	(35)	-	-	-	(23)	-	(29)	-	-	(87)
Koszyk 1	(35)	-	-	-	(23)	-	(29)	-	-	(87)
Należności od banków	(1 536)	-	-	-	(606)	880	(494)	238	-	(1 518)
Koszyk 1	(1 309)	-	-	-	(606)	880	(483)	-	-	(1 518)
Koszyk 3	(227)	-	-	-	-	-	(11)	238	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 741 721)	-	-	-	(133 992)	109 366	(549 371)	640 946	(185)	(2 674 957)
Koszyk 1	(122 813)	(131 909)	37 831	3 198	(91 334)	34 554	91 029	-	(119)	(179 563)
Koszyk 2	(136 784)	120 617	(68 371)	58 770	(6 667)	7 001	(156 485)	-	(50)	(181 969)
Koszyk 3	(2 482 124)	11 292	30 540	(59 662)	(42 776)	66 875	(464 122)	640 946	(16)	(2 299 047)
POCI	-	-	-	(2 306)	6 785	936	(19 793)	-	-	(14 378)
Skumulowana utrata wartości, razem	(2 743 292)	-	-	-	(134 621)	110 246	(549 894)	641 184	(185)	(2 676 562)

Wyjaśnienie przełożenia się znacznych zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych podczas okresu na zmiany oczekiwanych strat kredytowych

Stan na 31 grudnia 2019 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Spisania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	9 000 627	-	-	-	1 952 008	(486 122)	-	768 439	11 234 952
Koszyk 1	9 000 627	-	-	-	1 952 008	(486 122)	-	768 439	11 234 952
Należności od banków	5 910 859	-	-	-	3 803 238	(2 377 277)	-	2 015	7 338 835
Koszyk 1	5 910 859	-	-	-	3 803 238	(2 377 277)	-	2 015	7 338 835
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	78 876 920	-	-	-	27 361 283	(15 436 819)	(584 423)	(4 735 835)	85 481 126
Koszyk 1	69 249 777	2 450 972	(2 230 509)	(463 917)	25 952 092	(13 966 476)	-	(4 360 071)	76 631 868
Koszyk 2	6 064 485	(2 303 093)	2 296 047	(322 931)	1 138 969	(1 228 801)	-	(302 496)	5 342 180
Koszyk 3	3 367 114	(147 879)	(65 538)	757 272	258 536	(234 321)	(584 423)	(54 134)	3 296 627
POCI	195 544	-	-	29 576	11 686	(7 221)	-	(19 134)	210 451
Wartość bilansowa brutto, razem	93 788 406	-	-	-	33 116 529	(18 300 218)	(584 423)	(3 965 381)	104 054 913

Stan na 31 grudnia 2018 roku	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Spisania	Inne korekty	Bilans zamknięcia
Dłużne papiery wartościowe	8 520 207	-	-	-	2 036 548	(1 480 189)	-	(75 939)	9 000 627
Koszyk 1	8 520 207	-	-	-	2 036 548	(1 480 189)	-	(75 939)	9 000 627
Należności od banków	5 663 668	-	-	-	2 001 352	(1 809 123)	(238)	55 200	5 910 859
Koszyk 1	5 663 441	-	-	-	2 001 352	(1 809 123)	-	55 189	5 910 859
Koszyk 3	227	-	-	-	-	-	(238)	11	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	70 296 756	-	-	-	23 829 997	(12 560 172)	(640 946)	(2 048 715)	78 876 920
Koszyk 1	60 581 598	1 647 714	(2 224 822)	(322 923)	22 547 733	(11 132 687)	-	(1 846 836)	69 249 777
Koszyk 2	5 891 991	(1 590 713)	2 329 852	(285 239)	981 732	(1 049 149)	-	(213 989)	6 064 485
Koszyk 3	3 617 860	(57 001)	(105 030)	601 165	200 543	(245 382)	(640 946)	(4 095)	3 367 114
POCI	205 307	-	-	6 997	99 989	(132 954)	-	16 205	195 544
Wartość bilansowa brutto, razem	84 480 631	-	-	-	27 867 897	(15 849 484)	(641 184)	(2 069 454)	93 788 406

Finansowy efekt zabezpieczeń

31.12.2019	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	7 338 835	(1 132)	(1 146)	14
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	85 481 126	(2 743 409)	(3 159 778)	416 369
Klienci indywidualni	43 104 957	(1 648 833)	(1 815 534)	166 701
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 011 901	(388 729)	(530 549)	141 820
Klienci korporacyjni	42 089 961	(1 094 276)	(1 343 944)	249 668
Klienci budżetowi	286 208	(300)	(300)	-
Razem dane bilansowe	92 819 961	(2 744 541)	(3 160 924)	416 383
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	28 121 245	(62 296)	(66 500)	4 204
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	13 956 855	(89 568)	(93 446)	3 878
Razem dane pozabilansowe	42 078 100	(151 864)	(159 946)	8 082

31.12.2018	Wartość brutto	Skumulowana utrata wartości	Skumulowana utrata wartości bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	5 910 859	(1 518)	(1 531)	13
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	78 876 920	(2 674 957)	(3 097 582)	422 625
Klienci indywidualni	40 049 073	(1 607 711)	(1 792 733)	185 022
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe udzielone osobom fizycznym	23 868 510	(430 839)	(582 009)	151 170
Klienci korporacyjni	38 302 395	(1 066 706)	(1 304 269)	237 563
Klienci budżetowi	525 452	(540)	(580)	40
Razem dane bilansowe	84 787 779	(2 676 475)	(3 099 113)	422 638
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	27 247 412	(55 600)	(59 752)	4 152
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	15 713 107	(51 495)	(55 163)	3 668
Razem dane pozabilansowe	42 960 519	(107 095)	(114 915)	7 820

23. Inwestycje w jednostki zależne

Stan na 31 grudnia 2019 roku

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	1 828	18	7	(422)	100,00	1 536
2.	mServices Sp. z o.o.	Polska	5 673	279	989	390	100,00	5 395
3.	mElements S.A.	Polska	16 724	1 293	11 976	1 349	100,00	15 432
4.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	203 607	1 763	4 718	(9 856)	98,04	201 055
5.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	6 722	28	224	69	100,00	6 693
6.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	13 191 251	11 919 452	195 866	45 382	100,00	1 254 662
7.	mBox Sp. z o.o.	Polska	7 938	7 165	391	8	100,00	773
8.	mCentrum Operacji Sp. z o.o. w likwidacji *	Polska	-	-	116	(425)	-	-
9.	mInvestment Banking S.A. (poprzednio mCorporate Finance S.A.)	Polska	4 516	2 666	666	683	100,00	3 171
10.	mFaktoring S.A.	Polska	2 419 145	2 298 480	47 262	19 580	100,00	120 785
11.	mFinance France S.A.	Francja	5 055 588	5 054 188	3 016	1 382	99,998	1 412
12.	mFinanse S.A.	Polska	465 465	286 186	92 961	24 389	100,00	66 310
13.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	12 657 331	12 181 296	269 021	75 684	100,00	475 234
14.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	440	1	20	(3)	99,90	50
15.	Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	150 729	150 180	166	15	100,00	549
16.	CSK Sp. z o.o.	Polska	11 057	46	4	(10)	100,00	11 055
17.	Unitop Sp. z o.o.	Polska	150 493	192 372	52 066	(11 743)	100,00	-
								2 164 112

* w grudniu 2019 roku, spółka mCentrum Operacji Sp. z o.o. w likwidacji została zlikwidowana i wykreślona z KRS.

Stan na 31 grudnia 2018 roku

Lp.	Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata netto	Bezpośrednio posiadane udziały %	Wartość bilansowa
1.	BDH Development Sp. z o.o.	Polska	88 446	187	86	(882)	100,00	83 759
2.	BRE Property Partner Sp. z o.o.	Polska	2 250	19	288	(120)	100,00	1 536
3.	mServices Sp. z o.o.	Polska	5 006	1	32	-	100,00	5 012
4.	mElements S.A.	Polska	15 911	1 175	5 745	(832)	100,00	15 121
5.	Future Tech Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Polska	213 516	1 839	3 139	(8 255)	98,04	210 172
6.	Garbary Sp. z o.o.	Polska	25 107	30	19 945	18 327	100,00	25 203
7.	mBank Hipoteczny S.A.	Polska	12 381 889	11 299 960	177 144	42 750	100,00	1 065 750
8.	mBox Sp. z o.o.	Polska	16 810	11 588	9 423	(331)	100,00	5 225
9.	mCentrum Operacji Sp. z o.o.	Polska	29 307	292	9 779	2 512	100,00	29 017
10.	mCorporate Finance S.A.	Polska	3 401	2 233	5 763	673	100,00	658
11.	mFaktoring S.A.	Polska	2 245 315	2 144 230	39 080	16 609	100,00	100 976
12.	mFinance France S.A.	Francja	7 257 341	7 257 308	1 028	(1 167)	99,998	53
13.	mFinanse S.A.	Polska	799 648	349 647	421 431	294 974	100,00	358 003
14.	mLeasing Sp. z o.o.	Polska	11 555 535	11 155 433	209 276	48 414	100,00	399 255
15.	Octopus Sp. z o.o.	Polska	445	2	23	4	99,90	50
16.	Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	Polska	139 577	139 043	135	(20)	100,00	534
								2 300 324

Zmiana stanu inwestycji w jednostki zależne

	31.12.2019	31.12.2018
Inwestycyjne w jednostki zależne		
Stan na początek okresu	2 300 324	2 060 847
Wpływ wdrożenia MSSF 9	nd	(22 553)
Skorygowany stan na początek okresu	2 300 324	2 038 294
Różnice kursowe	34	85
Zwiększenia	161 056	17 512
Zmniejszenia	(28 687)	(7 019)
Zmiany wynikające z zastosowania wyceny metodą praw własności, w tym:	(175 763)	254 517
- odniesienie do rachunku zysków i strat	(179 013)	255 167
- odniesienie do pozostałych pozycji kapitału	3 250	(650)
Zmiana wyceny inwestycji w jednostki zależne niewyceniane metodą praw własności	(1 247)	(3 065)
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (Nota 24)	(91 605)	-
Stan na koniec okresu	2 164 112	2 300 324

W 2018 roku odniesienie do rachunku zysków i strat zmiany wynikającej z zastosowania wyceny metodą praw własności dotyczyło głównie wyceny spółki mFinanse, która dokonała sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa na rzecz spółki Latona S.A. Zorganizowana część przedsiębiorstwa stanowiła wydzieloną działalność, w ramach której na podstawie umów agencyjnych mFinanse wykonywała jako agent ubezpieczeniowy czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie grupowych umów ubezpieczenia.

Maksymalne łączne wynagrodzenie z tytułu transakcji wyniesie około 435 mln zł. W efekcie transakcji, do 31 grudnia 2019 roku Bank, poprzez wycenę metodą praw własności spółki mFinanse, rozpoznał zysk netto w wysokości 235 mln zł, z czego 21,5 mln zł w 2019 roku. Ze względu na charakter transakcji, rozpoznanie części wynagrodzenia w przyszłości będzie uzależnione od wyników sprzedanej części biznesu. Skutkiem tego może być rozpoznanie dodatkowego zysku netto w maksymalnej kwocie do 97 mln zł w okresie około 4 lat od końca 2019 roku.

24. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

W dniu 7 listopada 2019 roku mBank S.A., w ramach realizacji planu wycofania się Grupy mBanku z działalności deweloperskiej i koncentracji na głównej działalności w branży finansowej, podpisał warunkową umowę sprzedaży udziałów w spółce zależnej BDH Development Sp. z o.o. (BDH) na rzecz spółki Archicom Polska S.A. Zawarcie umowy przyrzeczonej sprzedaży udziałów nastąpi po spełnieniu wszystkich warunków zawieszających w postaci zbycia przez BDH udziałów posiadanych w spółce CSK sp. z o.o. (warunek spełniony), zarejestrowania przez sąd rejestrowy obniżenia kapitału zakładowego BDH związanego z umorzeniem udziałów, oraz wydania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgody na koncentrację polegającą na przejęciu przez Archicom Polska S.A. kontroli nad BDH. Strony zobowiązały się podpisać umowę przyrzeczoną, przenoszącą wartość udziałów BDH nie później niż 31 grudnia 2020 roku.

W związku z powyższą umową, zgodnie z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2.16, na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank zaklasyfikował udziały w BDH do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

25. Wartości niematerialne

	31.12.2019	31.12.2018
Wartość firmy	3 532	3 532
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	632 536	397 683
- oprogramowanie komputerowe	528 500	331 428
Inne wartości niematerialne	-	1 910
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	187 041	290 085
Wartości niematerialne, razem	823 109	693 210

W 2019 roku i w 2018 roku Bank wykonał testy na utratę wartości wartości niematerialnych w toku wytwarzania. W wyniku testów nie stwierdzono utraty wartości.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2019 r.	1 203 312	902 335	9 961	290 085	3 532	1 506 890
Zwiększenia z tytułu	350 010	265 219	-	251 075	-	601 085
- zakupu	26 466	10	-	204 664	-	231 130
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	321 896	265 209	-	-	-	321 896
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	25 830	-	25 830
- innych zwiększeń	1 648	-	-	20 581	-	22 229
Zmniejszenia z tytułu	(102 817)	(32 543)	-	(354 119)	-	(456 936)
- likwidacji	(102 808)	(32 535)	-	-	-	(102 808)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(321 896)	-	(321 896)
- innych zmniejszeń	(9)	(8)	-	(32 223)	-	(32 232)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2019 r.	1 450 505	1 135 011	9 961	187 041	3 532	1 651 039
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2019 r.	(805 629)	(570 907)	(8 051)	-	-	(813 680)
Amortyzacja za okres z tytułu	(12 340)	(35 604)	(1 910)	-	-	(14 250)
- odpisów	(114 427)	(68 206)	(1 910)	-	-	(116 337)
- aktywa przeznaczone do sprzedaży	102 078	32 594	-	-	-	102 078
- innych zmniejszeń	9	8	-	-	-	9
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2019 r.	(817 969)	(606 511)	(9 961)	-	-	(827 930)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2019 r.	632 536	528 500	-	187 041	3 532	823 109

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	Patenty, licencje i podobne wartości		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
		Oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2018 r.	1 116 148	757 451	10 741	298 122	3 532	1 428 543
Zwiększenia z tytułu	176 474	144 982	1	213 853	-	390 328
- zakupu	7 941	34	-	157 446	-	165 387
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	165 683	144 863	1	-	-	165 684
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	22 727	-	22 727
- innych zwiększeń	2 850	85	-	33 680	-	36 530
Zmniejszenia z tytułu	(89 310)	(98)	(781)	(221 890)	-	(311 981)
- likwidacji	(88 997)	(98)	-	-	-	(88 997)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	(165 684)	-	(165 684)
- innych zmniejszeń	(313)	-	(781)	(56 206)	-	(57 300)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 203 312	902 335	9 961	290 085	3 532	1 506 890
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2018 r.	(772 753)	(519 150)	(7 599)	-	-	(780 352)
Amortyzacja za okres z tytułu	(32 876)	(51 757)	(452)	-	-	(33 328)
- odpisów	(121 237)	(51 799)	(996)	-	-	(122 233)
- innych zwiększeń	(636)	(56)	-	-	-	(636)
- likwidacji	88 997	98	-	-	-	88 997
- innych zmniejszeń	-	-	544	-	-	544
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2018 r.	(805 629)	(570 907)	(8 051)	-	-	(813 680)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	397 683	331 428	1 910	290 085	3 532	693 210

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2019	31.12.2018
Środki trwałe, w tym:	413 767	425 410
- grunty	1 033	1 033
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	153 452	154 858
- urządzenia	167 136	158 319
- środki transportu	30	12 029
- pozostałe środki trwałe	92 116	99 171
Środki trwałe w budowie	69 815	111 591
Prawo do użytkowania, w tym:	462 024	nd
- nieruchomości	391 063	nd
- prawo wieczystego użytkowania gruntów	48 358	nd
- samochody	21 470	nd
- inne	1 133	nd
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	945 606	537 001

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2019 r.	1 033	313 260	701 846	34 064	389 101	111 591	1 550 895
Przeniesienie do Praw do użytkowania w związku z wdrożeniem MSSF 16	-	-	-	(34 017)	-	-	(34 017)
Skorygowana wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	1 033	313 260	701 846	47	389 101	111 591	1 516 878
Zwiększenia z tytułu:	-	5 577	86 372	-	22 921	75 636	190 506
- zakupu	-	-	28 650	-	1 307	52 406	82 363
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	5 577	57 717	-	21 445	-	84 739
- innych zwiększeń	-	-	5	-	169	23 230	23 404
Zmniejszenia z tytułu:	-	(266)	(218 067)	-	(49 140)	(117 412)	(384 885)
- sprzedaży	-	(235)	(35 612)	-	(4 319)	-	(40 166)
- likwidacji	-	-	(120 918)	-	(10 139)	-	(131 057)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(84 739)	(84 739)
- innych zmniejszeń	-	(31)	(61 537)	-	(34 682)	(32 673)	(128 923)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2019 r.	1 033	318 571	570 151	47	362 882	69 815	1 322 499
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2019 r.	-	(109 132)	(535 327)	(22 035)	(289 930)	-	(956 424)
Przeniesienie do Praw do użytkowania w związku z wdrożeniem MSSF 16	-	-	-	22 029	-	-	22 029
Skorygowana skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	(109 132)	(535 327)	(6)	(289 930)	-	(934 395)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 717)	132 312	(11)	19 164	-	144 748
- odpisów	-	(6 976)	(76 874)	(11)	(26 455)	-	(110 316)
- sprzedaży	-	235	27 366	-	4 297	-	31 898
- likwidacji	-	-	120 459	-	9 551	-	130 010
- innych zmniejszeń	-	24	61 361	-	31 771	-	93 156
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2019 r.	-	(115 849)	(403 015)	(17)	(270 766)	-	(789 647)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2019 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	-	-	(57 470)
- zmniejszenie	-	-	8 200	-	-	-	8 200
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2019 r.	-	(49 270)	-	-	-	-	(49 270)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2019 r.	1 033	153 452	167 136	30	92 116	69 815	483 582

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2018 r.	1 033	306 047	649 616	42 742	409 319	133 114	1 541 871
Zwiększenia z tytułu:	-	7 213	87 097	67	64 901	129 038	288 316
- zakupu	-	-	34 556	47	2 722	97 221	134 546
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	3 392	47 810	-	60 725	-	111 927
- innych zwiększeń	-	3 821	4 731	20	1 454	31 817	41 843
Zmniejszenia z tytułu:	-	-	(34 867)	(8 745)	(85 119)	(150 561)	(279 292)
- sprzedaży	-	-	(2 982)	(214)	(1 358)	-	(4 554)
- likwidacji	-	-	(31 158)	-	(83 733)	-	(114 891)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(111 927)	(111 927)
- innych zmniejszeń	-	-	(727)	(8 531)	(28)	(38 634)	(47 920)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 033	313 260	701 846	34 064	389 101	111 591	1 550 895
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2018 r.	-	(103 044)	(502 587)	(22 122)	(346 608)	-	(974 361)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 088)	(32 740)	87	56 678	-	17 937
- odpisów	-	(6 088)	(66 578)	(5 436)	(27 408)	-	(105 510)
- innych zwiększeń	-	-	(147)	-	(457)	-	(604)
- sprzedaży	-	-	2 968	214	1 155	-	4 337
- likwidacji	-	-	30 916	-	83 388	-	114 304
- innych zmniejszeń	-	-	101	5 309	-	-	5 410
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2018 r.	-	(109 132)	(535 327)	(22 035)	(289 930)	-	(956 424)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2018 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	(131)	(136)	(57 737)
- zmniejszenie	-	-	-	-	131	136	267
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2018 r.	-	(49 270)	(8 200)	-	-	-	(57 470)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2018 r.	1 033	154 858	158 319	12 029	99 171	111 591	537 001

Wartość środków transportu w 2018 roku niemal w całości objęta była umową leasingu finansowego.

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

Zmiana stanu praw do użytkowania

Zmiana stanu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.	Nieruchomości	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Samochody	Inne	Razem
Wartość brutto praw do użytkowania na początek okresu	463 727	49 046	37 576	371	550 720
Zwiększenia z tytułu:	48 984	-	18 548	1 559	69 091
- nowych umów	-	-	18 548	-	18 548
- modyfikacji umów	48 984	-	-	1 559	50 543
Zmniejszenia z tytułu:	(7 914)	-	(23 596)	-	(31 510)
- zakończenia umów	-	-	(23 596)	-	(23 596)
- modyfikacji umów	(7 914)	-	-	-	(7 914)
Wartość brutto praw do użytkowania na koniec okresu	504 797	49 046	32 528	1 930	588 301
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	-	-	(22 029)	-	(22 029)
Amortyzacja za okres z tytułu	(113 734)	(688)	10 971	(797)	(104 248)
- odpisów	(111 041)	(688)	(5 350)	(797)	(117 876)
- innych zwiększeń	(3 306)	-	-	-	(3 306)
- modyfikacji umów	613	-	-	-	613
- zakończenia umów	-	-	16 321	-	16 321
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(113 734)	(688)	(11 058)	(797)	(126 277)
Wartość netto praw do użytkowania na koniec okresu	391 063	48 358	21 470	1 133	462 024

27. Inne aktywa

	31.12.2019	31.12.2018
Inne aktywa:	491 052	652 585
- dłużnicy, w tym:	239 243	383 307
<i>rozliczenia z tytułu kart płatniczych</i>	<i>110 118</i>	<i>145 953</i>
<i>należności od KDPW w ramach systemu rekompensat</i>	<i>12 825</i>	<i>11 745</i>
- rozrachunki międzybankowe	18 003	20 432
- rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych	15 518	11 346
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	154 319	180 319
- przychody do otrzymania	59 821	50 537
- zapasy	3 311	5 677
- inne	837	967
Inne aktywa, razem	491 052	652 585
Krótkoterminowe (do 1 roku)	431 092	577 565
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	59 960	75 020

W 2019 roku i w 2018 roku pozycja „rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych” dotyczy w całości rozliczeń w ramach działalności Biura Maklerskiego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 272 764 tys. zł (31 grudnia 2018 roku.: 416 052 tys. zł).

Pozostałe aktywa finansowe ujęte w nocie powyżej

	31.12.2019	31.12.2018
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	288 844	432 350
- nieprzeterminowe	279 694	423 194
- przeterminowe od 1 do 90 dni	2 483	4 650
- przeterminowe powyżej 90 dni	6 667	4 506
- rezerwy na pozostałe aktywa finansowe (wielkość ujemna)	(16 080)	(16 298)
Pozostałe aktywa finansowe netto	272 764	416 052

Zmiana stanu odpisów na inne aktywa finansowe

	31.12.2019	31.12.2018
Stan na początek okresu	(16 298)	(14 430)
Zmiana w okresie (z tytułu)	218	(1 868)
- odpis w koszty	(1 664)	(2 353)
- rozwiązanie rezerw	-	371
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	1 878	132
- różnice kursowe	4	(18)
Stan na koniec okresu	(16 080)	(16 298)

28. Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie**Zobowiązania wobec banków i klientów**

31.12.2019	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	w tym:		
			Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Depozyty	542 360	112 834 953	77 525 267	34 493 637	816 049
Rachunki bieżące	438 112	88 131 618	62 639 670	24 881 011	610 937
Depozyty terminowe	-	24 527 928	14 885 597	9 437 219	205 112
Transakcje repo lub sell/buy back	104 248	175 407	-	175 407	-
Kredyty i pożyczki otrzymane	189 900	2 980 294	-	2 980 294	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	448 522	6 121 740	138 966	5 940 011	42 763
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	301 021	5 476 246	43 805	5 430 829	1 612
Zobowiązania z tytułu leasingu	-	465 790	-	424 930	40 860
Pozostałe	147 501	179 704	95 161	84 252	291
Wartość bilansowa depozytów oraz pozostałych zobowiązań finansowych	1 180 782	121 936 987	77 664 233	43 413 942	858 812
Krótkoterminowe (do 1 roku)	990 897	114 981 598			
Długoterminowe (ponad 1 roku)	189 885	6 955 389			

31.12.2018	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	w tym:		
			Klienci indywidualni	Klienci korporacyjni	Klienci budżetowi
Depozyty	1 909 993	98 559 750	65 766 023	32 055 092	738 635
Rachunki bieżące	922 620	74 185 593	52 064 463	21 658 695	462 435
Depozyty terminowe	156 391	23 661 076	13 701 560	9 683 316	276 200
Transakcje repo lub sell/buy back	830 982	713 081	-	713 081	-
Kredyty i pożyczki otrzymane	747 334	3 457 264	-	3 457 264	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	509 883	7 856 372	157 403	7 698 453	516
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	348 776	7 652 993	51 341	7 601 652	-
Pozostałe	161 107	203 379	106 062	96 801	516
Wartość bilansowa depozytów oraz pozostałych zobowiązań finansowych	3 167 210	109 873 386	65 923 426	43 210 809	739 151
Krótkoterminowe (do 1 roku)	2 979 151	100 548 035			
Długoterminowe (ponad 1 roku)	188 059	9 325 351			

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał depozytów innych banków. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość depozytów innych banków oprocentowanych stałą stopą procentową wynosiła 156 391 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 i 31 grudnia 2018 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2019 roku wynosiło 1,30% (31 grudnia 2018 roku: 1,09%).

Bank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz 31 grudnia 2018 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 0,61% (31 grudnia 2018 roku: 0,67%).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyty otrzymane z EBI w kwocie 2 980 294 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 3 457 264 tys. zł). Zabezpieczeniem dwóch z tych kredytów na stałą stopę są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 21, w Nocie 22 i w Nocie 34 jako aktywa zastawione.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych wobec klientów korporacyjnych obejmuje kaucje w kwocie 5 097 329 tys. zł, przyjęte od spółki mFinance France S.A. (mFF), w związku z udzielonymi przez Bank gwarancjami płatności kwot, jakie mają być płatne z tytułu dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez mFF (31 grudnia 2018 roku: kaucje w kwocie 7 302 746 tys. zł).

Zobowiązania z tytułu leasingu

Poniżej przedstawiono zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności.

	31.12.2019
Zobowiązania z tytułu leasingu według terminów wymagalności (niezdyskontowane)	
poniżej 3 miesięcy	29 642
od 3 miesięcy do 1 roku	84 657
od 1 roku do 5 lat	216 255
powyżej 5 lat	173 105
Razem	503 659

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

31.12.2019 Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna (w walucie emisji)	Wartość bilansowa zobowiązania według terminu wykupu				Wartość bilansowa zobowiązania razem
		do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Obligacje, w tym:		-	-	3 361 997	-	3 361 997
- EUR	500 000	-	-	2 158 296	-	2 158 296
- CHF	305 000	-	-	1 203 701	-	1 203 701
Razem		-	-	3 361 997	-	3 361 997

31.12.2018 Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna (w walucie emisji)	Wartość bilansowa zobowiązania według terminu wykupu				Wartość bilansowa zobowiązania razem
		do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Obligacje, w tym:		-	-	2 857 724	-	2 857 724
- EUR	500 000	-	-	2 165 045	-	2 165 045
- CHF	180 000	-	-	692 679	-	692 679
Razem		-	-	2 857 724	-	2 857 724

Bank nie zarejestrował żadnych naruszeń warunków umownych związanych z zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2019	31.12.2018
Stan na początek okresu	2 857 724	-
Zwiększenia (emisja)	476 036	2 820 056
Różnice kursowe	11 184	16 932
Inne zmiany	17 053	20 736
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	3 361 997	2 857 724

Emisje w 2019 roku

- W dniu 5 kwietnia 2019 roku mBank wyemitował w ramach Programu Emisji Euroobligacji (nowy program EMTN opisany poniżej) obligacje o wartości nominalnej 125 000 tys. CHF (równowartość 477 775 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 5 kwietnia 2019 roku), z terminem zapadalności w dniu 4 października 2024 roku.

Emisje w 2018 roku

- Nowy program emisji papierów dłużnych (EMTN)

W dniu 11 kwietnia 2018 roku Zarząd mBanku S.A. podjął uchwałę, w której wyraził zgodę na ustanowienie nowego programu emisji papierów dłużnych (Euro Medium Term Note Programme) bezpośrednio przez Bank, w wielu transzach i walutach, o różnej strukturze odsetkowej i zapadalności, o maksymalnej wartości kwoty głównej 3 000 000 tys. EUR ("Nowy Program EMTN"), co jest równowartością 12 573 300 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 11 kwietnia 2018 roku.

Nowy Program EMTN został ustanowiony przez aktualizację istniejącego programu emisji papierów dłużnych mFinance France S.A. (mFF), spółki zależnej od mBanku S.A. Aktualizacja nie wpływa na istnienie już wyemitowanych przez mFF papierów wartościowych oraz ważność gwarancji udzielonej przez Bank co do tych papierów.

W ramach Nowego Programu EMTN, Bank dokonał dwóch emisji:

- w dniu 7 czerwca 2018 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości 180 000 tys. CHF (równowartość 660 906 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 7 czerwca 2018 roku), z terminem zapadalności w dniu 7 czerwca 2022 roku,
- w dniu 5 września 2018 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości 500 000 tys. EUR (równowartość 2 159 150 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 5 września 2018 roku), z terminem zapadalności w dniu 5 września 2022 roku.

Zobowiązania podporządkowane

31.12.2019	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
- Commerzbank AG	250 000	CHF	3M LIBOR + 2,75%	2,04	21.03.2028	980 771
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	550 000	PLN	6M WIBOR + 1,8%	3,59	10.10.2028 ¹⁾	554 418
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	200 000	PLN	6M WIBOR + 1,95%	3,74	10.10.2030 ¹⁾	201 674
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,89	17.01.2025	763 354
						2 500 217

31.12.2018	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
- Commerzbank AG	250 000	CHF	3M LIBOR + 2,75%	2,01	21.03.2028	954 684
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	550 000	PLN	6M WIBOR + 1,8%	3,59	10.10.2028 ¹⁾	554 469
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	200 000	PLN	6M WIBOR + 1,95%	3,74	10.10.2030 ¹⁾	201 693
- Inwestorzy nie związani z mBankiem	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,91	17.01.2025	763 317
						2 474 163

¹⁾ Warunki emisji zakładają możliwość wcześniejszego wykupu obligacji o wartości nominalnej 550 000 tys. zł w dniu 10 października 2023 roku, oraz obligacji o wartości nominalnej 200 000 tys. zł w dniu 10 października 2025 roku.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2019	31.12.2018
Stan na początek okresu	2 474 163	2 158 143
Zwiększenia (zaciągnięcie pożyczki)	-	1 655 125
Zmniejszenia (wykup)	-	(1 405 125)
Różnice kursowe	26 175	65 850
Inne zmiany	(121)	170
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	2 500 217	2 474 163
Krótkoterminowe (do 1 roku)	19 892	20 012
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 480 325	2 454 151

W dniu 21 marca 2018 roku Bank dokonał wcześniejszego wykupu dwóch serii wieczystych obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej równej 250 000 tys. CHF (równowartość 905 125 tys. zł według kursu NBP z dnia 21 marca 2018 roku). Obligacje były w całości objęte przez Commerzbank AG. Z dniem wykupu obligacje zostały umorzone. Bank dokonał wcześniejszej spłaty, ponieważ środki pozyskane z tych obligacji nie były dłużej uwzględniane w kapitale Tier II, zgodnie z postanowieniami art. 490 Rozporządzenia CRR.

Dodatkowo w dniu 21 marca 2018 roku Bank dokonał ciągnięcia pożyczki podporządkowanej w kwocie 250 000 tys. CHF (równowartość 905 125 tys. zł według kursu NBP z dnia 21 marca 2018 roku), na podstawie umowy pożyczki podporządkowanej zawartej z Commerzbankiem w dniu 27 listopada 2017 roku. Zgodnie z warunkami Umowy wypłata środków z tytułu pożyczki oraz wykup obligacji podporządkowanych nastąpił w formie skompensowania wierzytelności.

W dniu 29 marca 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła zgody na zakwalifikowanie przez Bank środków pieniężnych w kwocie 250 000 tys. CHF z tytułu pożyczki podporządkowanej jako instrumentów w kapitale Tier II Banku. Kwota 250 000 tys. CHF według średniego kursu Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 marca 2018 roku stanowi równowartość 893 200 tys. zł.

W dniu 9 października 2018 roku mBank S.A. wyemitował dwie serie obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł. Wyemitowano 1 100 sztuk 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2028 roku, oraz

400 sztuk 12-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 500 tys. zł każda, z terminem wykupu w dniu 10 października 2030 roku.

W odniesieniu do emisji z dnia 9 października 2018 roku Bank wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego o wyrażenie zgody na zaliczenie do funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z art. 127 ust. 3 pkt 2 lit b) ustawy Prawo bankowe, zobowiązania pieniężnego w kwocie 750 000 tys. zł pozyskanego przez Bank z tytułu wyżej wymienionej emisji obligacji podporządkowanych i uzyskał taką zgodę w dniu 28 listopada 2018 roku.

W dniu 20 grudnia 2018 roku, po uzyskaniu stosownej zgody Komisji Nadzoru Finansowego, Bank dokonał wcześniejszego wykupu obligacji podporządkowanych wyemitowanych w dniu 3 grudnia 2013 roku o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. zł.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

W 2019 roku i w 2018 roku Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

29. Inne zobowiązania

	31.12.2019	31.12.2018
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	219 179	191 433
- rozrachunki międzybankowe	848 300	776 259
- wierzyciele, w tym:	568 225	1 070 233
<i>rozliczenia z tytułu kart płatniczych</i>	167 642	537 361
<i>zobowiązania do zapłaty wobec BFG</i>	175 632	105 021
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	182 944	201 772
- przychody przyszłych okresów	217 174	207 450
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	23 701	20 644
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	26 683	24 155
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	169 962	163 508
- pozostałe	938	4 934
Pozostałe zobowiązania, razem	2 257 106	2 660 388

Na dzień 31 grudnia 2019 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 599 469 tys. zł (31 grudnia 2018 roku: 2 048 264 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.8.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia, wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku	Rezerwa emerytalno-rentowa	Rezerwa pośmiertna	Rezerwa na świadczenia ZFŚS	Razem
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia				
Stan rezerw na początek okresu	10 421	4 216	6 007	20 644
Zmiana w okresie, z tytułu:	1 042	455	1 560	3 057
Odpis na rezerwę	603	113	269	985
Koszt odsetkowy	275	118	169	562
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17), w tym:	560	227	1 657	2 444
- Zmiana założeń finansowych	846	354	1 286	2 486
- Zmiana założeń demograficznych	176	84	65	325
- Pozostałe zmiany	(462)	(211)	306	(367)
Świadczenia wypłacone	(396)	(3)	(535)	(934)
Stan rezerw na koniec okresu	11 463	4 671	7 567	23 701
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 514	278	83	1 875
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	9 949	4 393	7 484	21 826

Okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	Rezerwa emerytalno-rentowa	Rezerwa pośmiertna	Rezerwa na świadczenia ZFŚS	Razem
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia				
Stan rezerw na początek okresu	8 496	3 646	4 782	16 924
Zmiana w okresie, z tytułu:	1 925	570	1 225	3 720
Odpis na rezerwę	652	145	214	1 011
Koszt odsetkowy	264	112	150	526
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17), w tym:	1 392	322	1 383	3 097
- Zmiana założeń finansowych	348	149	477	974
- Zmiana założeń demograficznych	123	(19)	25	129
- Pozostałe zmiany	921	192	881	1 994
Świadczenia wypłacone	(383)	(9)	(522)	(914)
Stan rezerw na koniec okresu	10 421	4 216	6 007	20 644
Krótkoterminowe (do 1 roku)	9 000	276	76	9 352
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	1 421	3 940	5 931	11 292

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw na dzień 31 grudnia 2019 roku została obniżona o 0,5 p.p. wartość rezerw wzrosłaby o 1 777 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 1 573 tys. zł (31 grudnia 2018 roku, odpowiednio: 701 tys. zł i 648 tys. zł).

30. Rezerwy

	31.12.2019	31.12.2018
Rezerwy na sprawy sporne, w tym:	484 672	106 233
- rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF	417 653	30 565
- rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	61 103	67 258
- pozostałe rezerwy na sprawy sporne	5 916	8 410
Pozabilansowe udzielone zobowiązania i gwarancje	151 864	107 095
Inne rezerwy	100 631	42 554
Rezerwy, razem	737 167	255 882

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 34.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Opis dotyczący indywidualnych spraw sądowych dotyczących klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF został przedstawiony w Nocie 32.

Metodologia kalkulacji rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF została przedstawiona w Nocie 4.

Pozycja Inne rezerwy zawiera rezerwy ujęte związane z wyrokiem TSUE dotyczącym zwrotów prowizji w przypadku wcześniejszych spłat kredytów, które szczegółowo opisano w Nocie 4.

Zmiana stanu rezerw

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2019			
	Rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF	Rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	Rezerwy na sprawy sporne	Inne rezerwy
Stan rezerw na początek okresu	30 565	67 258	8 410	42 554
Zmiana w okresie, z tytułu:	387 088	(6 155)	(2 494)	58 077
- odpis w koszty	387 855	3 776	2 114	135 705
- rozwiązanie rezerw	(339)	(3 506)	(2 894)	(5 947)
- wykorzystanie	(428)	(6 425)	(1 714)	(71 985)
- przeniesienie do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	-	302
- różnice kursowe	-	-	-	2
Stan rezerw na koniec okresu	417 653	61 103	5 916	100 631

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia	2018			
	Rezerwy na indywidualne sprawy sądowe dotyczące klauzul indeksacyjnych w kredytach hipotecznych i mieszkaniowych w CHF	Rezerwy na pozostałe sprawy sądowe związane z kredytami walutowymi	Rezerwy na sprawy sporne	Inne rezerwy
Stan rezerw na początek okresu	14 696	72 701	7 885	19 978
Zmiana w okresie, z tytułu:	15 869	(5 443)	525	22 576
- odpis w koszty	19 544	3 431	525	27 890
- rozwiązanie rezerw	-	(2 626)	-	(649)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(3 714)	(6 248)	-	(4 700)
- różnice kursowe	39	-	-	35
Stan rezerw na koniec okresu	30 565	67 258	8 410	42 554

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Zobowiązania do udzielenia kredytu	55 600	-	-	-	34 356	(43 090)	15 430	62 296
Koszyk 1	30 265	32 226	(4 584)	(112)	20 756	(12 320)	(31 941)	34 290
Koszyk 2	18 243	(32 226)	4 656	(145)	10 730	(11 234)	33 465	23 489
Koszyk 3	6 231	-	(72)	257	1 695	(19 479)	13 504	2 136
POCI	861	-	-	-	1 175	(57)	402	2 381
Gwarancje i inne produkty finansowe	51 495	-	-	-	60 502	(28 484)	6 055	89 568
Koszyk 1	2 784	1 484	(674)	(3)	13 852	(7 847)	(4 815)	4 781
Koszyk 2	4 994	(1 484)	674	(189)	2 773	(1 755)	(300)	4 713
Koszyk 3	47 154	-	-	192	43 877	(20 477)	8 938	79 684
POCI	(3 437)	-	-	-	-	1 595	2 232	390
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	109	(109)	-	-
Koszyk 1	-	-	-	-	109	(109)	-	-
Rezerwy dotyczące ekspozycji pozabilansowych	107 095	-	-	-	94 967	(71 683)	21 485	151 864

Zmiana w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r.	Bilans otwarcia	Transfer do Koszyka 1	Transfer do Koszyka 2	Transfer do Koszyka 3	Zwiększenia spowodowane udzieleniem oraz przejęciem	Zmniejszenia spowodowane usunięciem z bilansu	Zmiany spowodowane zmianą ryzyka kredytowego (netto)	Bilans zamknięcia
Zobowiązania do udzielenia kredytu	43 986	-	-	-	20 988	(16 545)	7 171	55 600
Koszyk 1	26 607	17 547	(2 851)	(4)	15 148	(8 756)	(17 426)	30 265
Koszyk 2	16 948	(17 547)	2 851	(11)	3 972	(6 351)	18 381	18 243
Koszyk 3	431	-	-	15	1 014	(1 438)	6 209	6 231
POCI	-	-	-	-	854	-	7	861
Gwarancje i inne produkty finansowe	72 427	-	-	-	11 156	(14 588)	(17 500)	51 495
Koszyk 1	5 131	322	(324)	(3)	4 994	(6 792)	(544)	2 784
Koszyk 2	1 806	(322)	419	-	1 860	(1 050)	2 281	4 994
Koszyk 3	65 490	-	(95)	3	5 313	(6 745)	(16 812)	47 154
POCI	-	-	-	-	(1 011)	(1)	(2 425)	(3 437)
Pozostałe zobowiązania	147	-	-	-	-	(152)	5	-
Koszyk 1	147	-	-	-	-	(152)	5	-
Rezerwy dotyczące ekspozycji pozabilansowych	116 560	-	-	-	32 144	(31 285)	(10 324)	107 095

31. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2019 roku i 2018 roku: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2019	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2019
Odsetki naliczone	43 658	(12 426)	-	-	31 232
Wycena papierów wartościowych	39 831	10 802	(419)	-	50 214
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	409 662	5 980	-	-	415 642
Rezerwy na świadczenia pracownicze	37 618	1 163	464	-	39 245
Pozostałe rezerwy	5 410	16 412	-	-	21 822
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	35 350	(3 200)	-	-	32 150
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	-	91 601	-	-	91 601
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	41 224	674	-	4	41 902
Razem	612 753	111 006	45	4	723 808

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2019	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2019
Odsetki naliczone	(48 254)	(8 078)	-	-	(56 332)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(44 754)	(11 305)	(9 032)	-	(65 091)
Wycena papierów wartościowych	(111 765)	(20 439)	(2 721)	-	(134 925)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(6 962)	(9 451)	-	-	(16 413)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(42 100)	(79 193)	-	-	(121 293)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(44 997)	7 075	-	-	(37 922)
Razem	(317 489)	(121 391)	(11 753)	-	(450 633)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2018	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Skorygowany stan na początek okresu	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2018
Odsetki naliczone	37 880	-	37 880	5 778	-	-	43 658
Wycena papierów wartościowych	33 532	-	33 532	6 036	263	-	39 831
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	222 586	102 414	325 000	84 662	-	-	409 662
Rezerwy na świadczenia pracownicze	33 068	-	33 068	3 961	589	-	37 618
Pozostałe rezerwy	4 888	-	4 888	522	-	-	5 410
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	30 313	-	30 313	5 037	-	-	35 350
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	42 087	-	42 087	(1 173)	-	310	41 224
Razem	404 354	102 414	506 768	104 823	852	310	612 753

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2018	Wpływ wdrożenia MSSF 9	Skorygowany stan na początek okresu	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2018
Odsetki naliczone	(56 856)	-	(56 856)	8 602	-	-	(48 254)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(19 022)	-	(19 022)	(4 892)	(20 840)	-	(44 754)
Wycena papierów wartościowych	(117 500)	9 582	(107 918)	2 195	(6 042)	-	(111 765)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(1 538)	-	(1 538)	(5 424)	-	-	(6 962)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(45 067)	-	(45 067)	2 967	-	-	(42 100)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(16 758)	(48 093)	(64 851)	19 854	-	-	(44 997)
Razem	(275 398)	(38 511)	(313 909)	23 302	(26 882)	-	(317 489)

Pozycja „Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych” zawiera wpływ MSSF 16 na podatek odroczonego.

Pozycja „Pozostałe dodatnie różnice przejściowe” zawiera m.in. wpływ utworzenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego w wysokości 18 774 tys. zł na koniec 2019 roku (22 529 tys. zł na koniec 2018 roku) wynikającej z wdrożenia MSSF 9 w odniesieniu do rozpoznanych w latach ubiegłych kosztów uzyskania przychodów z tytułu rezerwy na poniesione nieudokumentowane ryzyko kredytowe. Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2017 roku O zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, w przypadku, gdy Bank przed 1 stycznia 2018 roku zaliczył IBNR do kosztów uzyskania przychodów, po wejściu w życie Nowelizacji zobowiązany jest do rozpoznania przychodu do wysokości rozpoznanej uprzednio jako koszt podatkowy. Bank rozpoznaje przychody z tego tytułu proporcjonalnie przez okres 7 kolejnych lat podatkowych.

	31.12.2019	31.12.2018
Odsetki naliczone	(20 504)	14 380
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(11 305)	(4 892)
Wycena papierów wartościowych	(9 637)	8 231
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	5 980	84 662
Rezerwy na świadczenia pracownicze	1 163	3 961
Pozostałe rezerwy	16 412	522
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	(3 200)	5 037
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(9 451)	(5 424)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12 408	2 967
Pozostałe różnice przejściowe	7 749	18 681
Razem podatek odroczonego ujęty w rachunku zysków i strat	(10 385)	128 125

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2019 i 2018 nie obejmuje strat podatkowych Oddziału zagranicznego na Słowacji w wysokości odpowiednio: 1 986 tys. EUR (równowartość 8 457 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2019 roku) i 1 693 tys. EUR (równowartość 7 279 tys. zł według kursu średniego NBP z dnia 31 grudnia 2018 roku). Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywów z tytułu podatku odroczonego Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych). Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2020 rokiem a 2023 rokiem.

Bank ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Bank i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2019 Bank nie ujął w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych w łącznej kwocie 1 449 790 tys. zł powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone (na koniec 2018 roku: 1 443 977 tys. zł).

32. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko niemu, w tym stan orzecznictwa sądowego w sprawach dotyczących kredytów w walucie obcej pod kątem kształtowania się i ewentualnych zmian linii orzeczniczych, jak również poziom wymaganych rezerw na sprawy sporne.

Bank tworzy rezerwy na sprawy sporne, które w wyniku przeprowadzonej oceny ryzyka wiążą się z prawdopodobnym wpływem środków z tytułu wypełnienia zobowiązania oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Wysokość rezerw ustala się biorąc pod uwagę m.in. kwoty wpływu środków wyliczone na podstawie scenariuszy potencjalnych rozstrzygnięć spraw spornych oraz ich prawdopodobieństwo oszacowane przez Bank na podstawie dotychczasowego orzecznictwa sądów w podobnych sprawach oraz doświadczeń Banku.

Wartość rezerw na sprawy sporne na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 484 672 tys. złotych (106 233 tys. złotych na dzień 31 grudnia 2018 roku). Ewentualny wpływ środków z tytułu wypełnienia zobowiązania następuje w momencie prawomocnego rozstrzygnięcia spraw przez sądy, co pozostaje poza kontrolą Banku.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta**1. Roszczenia klientów Interbrok**

Od dnia 14 sierpnia 2008 roku do Banku zwróciło się 170 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Dróżdź i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 386 086 tys. zł. Do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucili Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Bankowi zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i Sąd Okręgowy umorzył postępowanie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 275 423 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. W dniu 7 listopada 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny. Powód wniósł apelację.

2. Pozew firmy LPP S.A.

W dniu 17 maja 2018 roku do mBanku S.A. wpłynął pozew firmy LPP S.A. Z siedzibą w Gdańsku w sprawie roszczenia odszkodowawczego w kwocie 96 307 tys. zł z tytułu opłaty interchange. Firma LPP S.A. wnosi o zasądzenie kwoty odszkodowania solidarnie od mBanku S.A. i od innego banku krajowego.

Powód zarzuca obydwu pozwanym Bankom oraz innym bankom działającym w Polsce udział w bezprawnym porozumieniu naruszającym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tj. W porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań klientów wobec Powoda z tytułu płatności za nabywane przez nich towary za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski.

mBank S.A. złożył odpowiedź na pozew i wniósł o oddalenie powództwa. Sąd uwzględnił wnioski Pozwanych o wezwanie szesnastu banków do udziału w sprawie oraz zarządził doręczenie bankom pism z wnioskiem o wezwanie.

3. Pozew firmy Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.

W dniu 7 lutego 2020 roku do mBanku S.A. wpłynął pozew firmy Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. (Orlen) z siedzibą w Płocku w sprawie roszczenia odszkodowawczego w kwocie 635 681 tys. zł z tytułu opłaty interchange. Firma Orlen wnosi o zasądzenie kwoty odszkodowania solidarnie od mBanku S.A. i od innego banku krajowego oraz od Master Card Europe i VISA Europe Management Services.

Powód zarzuca obydwu pozwanym Bankom oraz innym bankom działającym w Polsce udział w bezprawnym porozumieniu naruszającym przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, tj. W porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań klientów wobec Powoda z tytułu płatności za nabywane przez nich towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski.

Aktualnie w mBanku S.A. trwają prace nad przygotowaniem odpowiedzi na pozew.

4. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzuli zmiany oprocentowania

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo iż zdaniem Powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. mBank złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. W dniu 3 lipca 2013 roku Sąd ogłosił wyrok, w którym uwzględnił w całości powództwo uznając, iż Bank nienależycie wykonywał umowę przez co konsumenci ponieśli szkodę. Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację mBanku S.A. podtrzymując w zasadzie stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w zaskarżonym wyroku. W dniu 14 maja 2015 roku na skutek skargi kasacyjnej mBanku Sąd

Najwyższy wydał wyrok, w którym uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi dopuścił dowód z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności wykonywania przez mBank S.A. zmian oprocentowania kredytów hipotecznych objętych pozwem zbiorowym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 28 lutego 2010 roku. Sprawa jest w toku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość przedmiotu sporu w ramach tego pozwu zbiorowego wyniosła 5,2 mln zł.

5. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

Dnia 4 kwietnia 2016 roku Miejski Rzecznik Konsumentów reprezentujący grupę 390 osób – klientów bankowości detalicznej, którzy zawarli umowy kredytów hipotecznych waloryzowane kursem CHF, złożył przeciwko mBankowi S.A. pozew zbiorowy w Sądzie Okręgowym w Łodzi.

Pozew zawiera alternatywne roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości, lub orzeczenia, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji są nieważne ze względu na fakt, że dopuszczają waloryzację kredytu powyżej 20% i poniżej 20% według kursu CHF z tabeli kursów walut mBanku S.A. obowiązującej w dniu zawarcia każdej z tych umów kredytowych.

Postanowieniem z dnia 13 marca 2018 roku Sąd ustalił skład grupy na 1 731 osób. W dniu 19 października 2018 roku Sąd wydał wyrok, w którym oddalił wszystkie roszczenia Powoda. W ustnym uzasadnieniu Sąd podniósł, że Powód nie wykazał, że przysługuje mu interes prawny w wytaczaniu przedmiotowego powództwa a także odniósł się do kwestii ważności umów kredytowych waloryzowanych kursem CHF podkreślając, że zarówno same umowy, jak i klauzula waloryzacyjna są zgodne zarówno z obowiązującymi przepisami jak i z zasadami współżycia społecznego. W dniu 11 stycznia 2019 roku do Banku została doręczona apelacja Powoda, na którą Bank złożył odpowiedź.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość przedmiotu sporu w ramach tego pozwu zbiorowego wyniosła 377 mln zł.

6. Indywidualne sprawy sądowe przeciwko Bankowi dotyczące kredytów indeksowanych do CHF

Poza pozwami zbiorowymi toczą się również indywidualne sprawy sądowe przeciwko Bankowi wytoczone przez klientów w związku z umowami kredytowymi w CHF. Na dzień 31 grudnia 2019 roku przeciwko Bankowi toczyło się 3 715 indywidualnych postępowań sądowych wszczętych przez klientów w związku z umowami kredytowymi w CHF (30 września 2019 roku: 3 371 postępowań) o łącznej wartości roszczeń w wysokości 443,2 mln zł (30 września 2019 roku: 366,6 mln zł). Wartość rezerw na wszystkie postępowania sądowe związane z umowami kredytowymi w CHF na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 478,8 mln zł.

W ramach pozwów indywidualnych 2 902 postępowania (30 września 2019 roku: 2 478 postępowań) o łącznej wartości sporu w wysokości 430,1 mln zł (30 września 2019 roku: 352,5 mln zł) dotyczyły klauzul waloryzacyjnych i zawierały roszczenia dotyczące orzeczenia częściowej bezskuteczności lub częściowej nieważności umów kredytowych, tj. pod względem postanowień dotyczących waloryzacji, lub orzeczenia, że umowy te są nieważne w całości. Prawomocne orzeczenia wydane do dnia podpisania niniejszego sprawozdania finansowego w indywidualnych postępowaniach dotyczących klauzul indeksacyjnych są w większości przypadków korzystne dla Banku.

Wykazana w sprawozdaniu finansowym mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2019 roku wartość bilansowa kredytów hipotecznych i mieszkaniowych udzielonych klientom indywidualnym w CHF wyniosła 13,6 mld zł (tj. 3,5 mld franków szwajcarskich), w porównaniu do 14,4 mld zł (tj. 3,8 mld franków szwajcarskich) na koniec 2018 roku. Ponadto wartość portfela pożyczek udzielonych w CHF, które na dzień 31 grudnia 2019 roku zostały w całości spłacone, wyniosła 6,3 mld zł.

Podejście Banku do kalkulacji rezerw na ryzyko prawne związane z klauzulami waloryzacyjnymi w umowach kredytów w CHF zostało opisane w Nocie 4.

Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie dotyczącej kredytu w CHF

W dniu 3 października 2019 roku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał orzeczenie w trybie prejudycjalnym w sprawie kredytu indeksowanego we frankach szwajcarskich udzielonego przez jeden z krajowych banków. Celem pytań prejudycjalnych było ustalenie między innymi, czy można zastosować obowiązujący zwyczaj w sytuacji, gdy w prawie krajowym nie ma przepisu, który mógłby zastąpić klauzulę dotyczącą kursu walutowego uznaną za abuzywną. Zgodnie z orzeczeniem TSUE, kwestię abuzywności będą rozstrzygać polskie sądy. TSUE nie odniósł się do tej kwestii. TSUE nie zdecydował też

ostatecznie w sprawie konsekwencji uznania klauzuli dotyczącej kursu walutowego za abuzywną przez sąd krajowy, wskazując jednak, że możliwość dalszego wykonywania umowy kredytu w PLN oprocentowanego stawką LIBOR wydaje się wątpliwa. W przypadku uznania klauzuli kursowej za abuzywną krajowy sąd ma zdecydować czy umowa może być nadal wykonywana czy też należy stwierdzić nieważność umowy, biorąc pod uwagę wolę klienta, jak i skutki nieważności dla klienta. TSUE zgodził się na stosowanie normy dyspozytywnej (w ocenie Banku art. 358 polskiego kodeksu cywilnego odnoszący się do średniego kursu NBP może być uznany za normę dyspozytywną), jeśli uznanie umowy za nieważną miałooby niekorzystny skutek dla klienta. Nie zgodził się natomiast na stosowanie przepisów o charakterze ogólnym, odwołujących się do zwyczaju czy zasad słuszności.

Informacje o przeprowadzonych kontrolach podatkowych

W dniu 24 września 2018 roku mBank S.A. otrzymał wezwanie od Naczelnika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie do przedłożenia dokumentacji podatkowej dotyczącej transakcji zawieranych z podmiotami powiązanymi, o której mowa w art. 9a ust. 1-3a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2016.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

Kontrola Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)

W okresie od października do grudnia 2018 roku pracownicy UKNF przeprowadzili w Banku kontrolę w celu sprawdzenia, czy działalność mBanku S.A. w zakresie wykonywania obowiązków depozytariusza jest zgodna z prawem oraz umową o wykonywaniu funkcji depozytariusza, a w szczególności z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1355, z późn. zm.).

Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole przekazanym Bankowi w dniu 11 lutego 2019 roku. W dniu 25 lutego 2019 roku Bank przekazał UKNF zastrzeżenia do protokołu oraz dodatkowe wyjaśnienia w kwestiach podlegających kontroli.

W dniu 1 kwietnia 2019 roku Bank otrzymał odpowiedź UKNF na zastrzeżenia do protokołu kontroli oraz zalecenia UKNF w zakresie dostosowania działalności jako depozytariusz funduszy inwestycyjnych do przepisów prawa. Wszystkie zastrzeżenia Banku zostały odrzucone przez regulatora.

W dniu 25 kwietnia 2019 roku Bank przekazał UKNF deklarację działań w ramach realizacji zaleceń pokontrolnych. Urząd pismem z dnia 4 września 2019 roku wniósł zastrzeżenia do realizacji wybranych zaleceń. W dniu 11 października 2019 roku Bank przekazał UKNF odpowiedź na zastrzeżenia, w której doprecyzował opis podejmowanych działań, jak również przedstawił nowe rozwiązania zmierzające do realizacji zaleceń. W dniu 5 grudnia 2019 roku UKNF przekazał Bankowi odpowiedź na pismo zawierające akceptację części działań Banku mających na celu realizację zaleceń pokontrolnych oraz doprecyzowanie innych oczekiwań, które są realizowane. O zakończeniu i zrealizowaniu zaleceń KNF Bank zawiadomi Urząd stosownym pismem.

33. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Banku obejmują:

- Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Bank zobowiązany będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej,

- Gwarancje i inne produkty finansowe,
- Pozostałe zobowiązania.

Zobowiązania do udzielenia kredytu, gwarancje i inne produkty finansowe oraz pozostałe zobowiązania

31.12.2019	Kwota nominalna pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9				Rezerwy z tytułu pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Zobowiązania do udzielenia kredytu	26 965 277	1 139 112	14 041	2 815	34 290	23 489	2 136	2 381
Gwarancje i inne produkty finansowe	12 803 973	963 174	186 466	3 242	4 781	4 713	79 684	390
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	-

31.12.2018	Kwota nominalna pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9				Rezerwy z tytułu pozabilansowych zobowiązań do udzielenia kredytu, gwarancji i innych produktów finansowych oraz pozostałych zobowiązań podlegających utracie wartości zgodnie z MSSF 9			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI
Zobowiązania do udzielenia kredytu	26 308 567	879 761	21 047	961	30 265	18 243	6 231	861
Gwarancje i inne produkty finansowe	14 715 461	872 767	119 779	5 100	2 784	4 994	47 154	(3 437)
Pozostałe zobowiązania	37 076	-	-	-	-	-	-	-

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Bank oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Banku na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku. Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

31.12.2019	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	33 528 882	9 127 453	3 416 420	46 072 755
Zobowiązania udzielone	31 132 784	7 970 988	2 974 328	42 078 100
1. Finansowe	23 559 675	3 025 421	1 536 149	28 121 245
a) zobowiązania do udzielenia kredytu	23 559 675	3 025 421	1 536 149	28 121 245
2. Gwarancje i inne produkty finansowe	7 573 109	4 945 567	1 438 179	13 956 855
a) gwarancje i akredytywy stand by	7 573 109	4 945 567	1 438 179	13 956 855
Zobowiązania otrzymane	2 396 098	1 156 465	442 092	3 994 655
- finansowe	392 130	-	-	392 130
- gwarancyjne	2 003 968	1 156 465	442 092	3 602 525
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	197 922 663	351 961 915	39 155 308	589 039 886
Instrumenty pochodne na stopę procentową	130 836 704	325 103 183	36 136 923	492 076 810
Walutowe instrumenty pochodne	63 299 194	25 661 914	2 529 415	91 490 523
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	3 786 765	1 196 818	488 970	5 472 553
Pozycje pozabilansowe razem	231 451 545	361 089 368	42 571 728	635 112 641

31.12.2018	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	31 250 298	12 890 608	2 445 996	46 586 902
Zobowiązania udzielone	29 748 567	11 149 168	2 109 173	43 006 908
1. Finansowe	22 653 325	3 641 394	962 006	27 256 725
a) zobowiązania do udzielenia kredytu	22 606 936	3 641 394	962 006	27 210 336
b) pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	46 389	-	-	46 389
2. Gwarancje i inne produkty finansowe	7 058 166	7 507 774	1 147 167	15 713 107
a) gwarancje i akredytywy stand by	7 058 166	7 507 774	1 147 167	15 713 107
3. Pozostałe zobowiązania	37 076	-	-	37 076
Zobowiązania otrzymane	1 501 731	1 741 440	336 823	3 579 994
- finansowe	-	381 660	-	381 660
- gwarancyjne	1 501 731	1 359 780	336 823	3 198 334
2. Pochodne instrumenty finansowe (wartość nominalna kontraktów)	161 296 836	315 492 667	38 862 264	515 651 767
Instrumenty pochodne na stopę procentową	90 331 695	291 995 862	34 856 614	417 184 171
Walutowe instrumenty pochodne	68 729 285	22 965 070	2 487 650	94 182 005
Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	2 235 856	531 735	1 518 000	4 285 591
Pozycje pozabilansowe razem	192 547 134	328 383 275	41 308 260	562 238 669

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 19.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku zobowiązania otrzymane przez Bank wyniosły 3 994 655 tys. zł i dotyczyły głównie otrzymanych gwarancji stanowiących zabezpieczenie udzielonych kredytów i pożyczek (31 grudnia 2018 roku: 3 579 994 tys. zł).

W dniu 5 lipca 2019 roku mBank S.A zawarł umowę najmu powierzchni w budynku Mennica Legacy Tower, położonym przy ul. Pereca 21 w Warszawie, do którego zostanie przeniesiona warszawska centrala Banku. Przedmiot najmu zostanie wydany w dwóch fazach. Wydanie powierzchni w ramach pierwszej fazy nastąpi w dniu 1 października 2020 roku, natomiast druga faza zostanie wydana w dniu 1 lutego 2021 roku. Umowa najmu została zawarta na czas oznaczony 124 miesięcy, licząc od daty rozpoczęcia najmu dla pierwszej fazy.

34. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Banku kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy/sell back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell/buy back).

Ponadto Bank przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takich jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej mBanku, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Banku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

31.12.2019	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy/sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Papiery dłużne (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	35 036 336	3 323 282	29 787 956	3 362 331	-	3 362 331	33 150 287
- Bony pieniężne NBP	2 999 645	-	2 999 645	-	-	-	2 999 645
- Papiery skarbowe	27 746 572	3 193 568	24 553 004	3 362 331	-	3 362 331	27 915 335
- Listy zastawne	493 861	129 714	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	3 796 258	-	2 235 307	-	-	-	2 235 307
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	417 698	417 698	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	113 774 239	-	-	-	-	-	-
Razem	149 228 273	3 740 980	29 787 956	3 362 331	-	3 362 331	33 150 287

31.12.2018	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy/sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
	1	2	3	4	5	6	7
Papiery dłużne (Nota 19, 20, 21 i 22), w tym:	33 760 305	5 212 292	26 786 311	1 480 632	599	1 480 033	28 266 344
- Bony pieniężne NBP	499 912	-	499 912	-	-	-	499 912
- Papiery skarbowe	28 678 805	4 881 622	23 797 183	1 480 632	599	1 480 033	25 277 216
- Listy zastawne	838 036	330 670	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	3 743 552	-	2 489 216	-	-	-	2 489 216
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 22)	388 196	388 196	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	103 531 108	-	-	-	-	-	-
Razem	137 679 609	5 600 488	26 786 311	1 480 632	599	1 480 033	28 266 344

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell/buy-back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Banku z tytułu kredytów na stałą stopę otrzymanych z EBI oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych BFG i zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty na rzecz funduszu gwarancyjnego i funduszu przymusowej restrukturyzacji BFG.

35. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 42 350 367 sztuk (31 grudnia 2018 roku: 42 336 982 sztuki) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 988 000	39 952 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	12 000	48 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
zwykłe na okaziciela	-	-	41 203	164 812	w całości opłacone gotówką	2016
zwykłe na okaziciela	-	-	31 995	127 980	w całości opłacone gotówką	2017
zwykłe na okaziciela	-	-	24 860	99 440	w całości opłacone gotówką	2018
zwykłe na okaziciela	-	-	13 385	53 540	w całości opłacone gotówką	2019
Liczba akcji, razem			42 350 367			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				169 401 468		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

*Stan akcji na dzień bilansowy

W 2019 roku Krajowy depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 13 385 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2019 roku o kwotę 53 540 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2019 roku posiadał 69,31% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

■ Komunikat Commerzbank AG w sprawie zatwierdzenia strategii obejmującej między innymi potencjalne zbycie akcji mBank S.A.

W dniu 26 września 2019 roku Commerzbank AG opublikował komunikat, zgodnie z którym nowa strategia biznesowa Commerzbanku została zatwierdzona przez Zarząd i Radę Nadzorczą Commerzbanku. Strategia

przewiduje między innymi zbycie posiadanego przez Commerzbank większościowego pakietu akcji mBanku. Potencjalne zbycie akcji Banku byłoby uzależnione od uzyskania wymaganych zgód regulacyjnych.

■ Zmiany w strukturze własności znaczących pakietów akcji Banku.

W dniu 30 września 2019 roku Bank otrzymał od Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. zawiadomienie o zwiększeniu udziału Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (Fundusz) w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. powyżej 5% w wyniku nabycia akcji mBanku S.A. W transakcjach na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie, rozliczonych w dniu 24 września 2019 roku. W wyniku tej samej transakcji zarządzanej przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. fundusze: Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (OFE) i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny (DEF) zwiększyły łączny stan posiadania akcji mBanku S.A. powyżej 5% na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

Od dnia 24 września 2019 roku OFE i DEF łącznie są w posiadaniu 2 129 384 akcji mBanku S.A., co stanowi 5,030% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawnia do 2 129 384 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W dniu 23 września 2019 roku, przed nabyciem akcji mBanku S.A., Fundusz posiadał 2 116 439 akcji mBanku S.A., co stanowiło 4,999% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 116 439 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W dniu 25 października 2019 roku mBank S.A. otrzymał od Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. zawiadomienie o zmniejszeniu udziału Funduszu w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. poniżej 5% w wyniku zbycia akcji mBanku S.A. W transakcjach na GPW w Warszawie w dniu 17 października 2019 roku. W wyniku tej samej transakcji zarządzanej przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. fundusze OFE i DEF zmniejszyły łączny stan posiadania akcji mBanku S.A. poniżej 5% na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A.

Od dnia 25 października 2019 roku OFE i DEF łącznie są w posiadaniu 2 092 050 akcji mBanku S.A., co stanowi 4,94% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawnia do 2 092 050 głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

36. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2019 roku i w 2018 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 41.

37. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2019	31.12.2018
Pozostały kapitał zapasowy	9 216 652	9 216 652
Pozostałe kapitały rezerwowe	27 320	22 452
Fundusz ogólnego ryzyka	1 115 143	1 115 143
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	1 024 455	(279 365)
Wynik roku bieżącego	980 980	1 303 820
Zyski zatrzymane, razem	12 364 550	11 378 702

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto Banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego Banku.

Dodatkowo Bank przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

38. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2019	31.12.2018
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(5 151)	(5 160)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	1 275	3 278
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(6 426)	(8 438)
Wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	58 363	104 292
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	115 567	184 042
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(21 815)	(47 501)
Podatek odroczony	(35 389)	(32 249)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	122 150	83 643
Niezrealizowane zyski	150 802	103 263
Podatek odroczony	(28 652)	(19 620)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(11 093)	(9 113)
Straty aktuarialne	(13 695)	(11 251)
Podatek odroczony	2 602	2 138
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek wycenianych metodą praw własności	6 370	3 120
Udział w pozostałych dochodach całkowitych jednostek zależnych i stowarzyszonych	6 370	3 120
Inne pozycje kapitału własnego razem	170 639	176 782

W 2019 roku zmniejszenie wartości niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych w porównaniu do 2018 roku wynika z realizacji wyniku na dłużnych papierach wartościowych zapadających w 2019 roku.

W 2018 roku niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych dotyczą głównie dodatniej wyceny dłużnych papierów wartościowych księgi bankowej, spowodowanej spadkiem stóp procentowych w ostatnim kwartale 2018 roku, będącej pochodną spadków stóp na rynkach globalnych.

39. Dywidenda na akcję

W dniu 28 marca 2019 roku XXXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za rok 2018. Uzyskany w 2018 roku zysk netto mBanku S.A. W kwocie 1 317 484 tys. zł został przeznaczony w kwocie 248 158 tys. zł na pokrycie straty z lat ubiegłych. Pozostałą część zysku w kwocie 1 069 327 tys. zł pozostawiono niepodzieloną. W roku 2019 Bank nie wypłacił dywidendy.

40. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych**Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych**

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2019	31.12.2018
Kasa i operacje z bankiem centralnym (Nota 18)	7 861 776	9 182 971
Należności od banków (Nota 22)	342 454	666 405
Wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	1 330 541	748 294
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	9 534 771	10 597 670

Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.**Wyjaśnienie różnic pomiędzy zmianą stanu wynikającą z sald bilansowych a zmianą stanu wykazaną w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej**

	Rok kończący się 31 grudnia 2019	Rok kończący się 31 grudnia 2018
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 428 362)	(246 577)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(323 951)	(468 136)
Zmiana stanu należności od banków, razem	(1 752 313)	(714 713)
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(793 479)	237 643
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	81 353	87 178
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	47 539	109 681
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	582 247	(484 221)
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz pochodne instrumenty zabezpieczające, razem	(82 340)	(49 719)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(9 695 978)	(7 251 867)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(138 938)	(188 214)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(9 834 916)	(7 440 081)
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody - zmiana wynikająca z sald bilansowych	1 717 843	(3 159 455)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(42 789)	(7 062)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(292 679)	(497 381)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, razem	1 382 375	(3 663 898)
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie - zmiana wynikająca z sald bilansowych	(2 234 333)	(480 368)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	-	203 363
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, razem	(2 234 333)	(277 005)
Inne aktywa - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	161 533	(236 111)
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	(14 788)	(1 817)
Zmiana stanu innych aktywów, razem	146 745	(237 928)
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 986 428)	(1 922 506)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	18 745	12 176
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	557 100	2 644 697
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	(1 410 583)	734 367
Zobowiązania wobec klientów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	12 063 601	10 391 152
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(384 665)	207 320
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	663 972	734 364
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	12 342 908	11 332 836
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	504 273	2 857 724
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(5 558)	-
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(488 378)	(2 829 853)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	10 337	27 871
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	78 003	479 254
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 12)	9 947	10 224
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	(40 470)	45
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 17)	(2 444)	(3 097)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw, razem	45 036	486 426

Odsetki otrzymane i zapłacone wykazane w działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Odsetki otrzymane z tytułu:		
Należności od banków	184 808	161 966
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	3 391 809	2 959 928
Dłużnych papierów wartościowych	1 019 467	947 367
Instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	92 580	81 360
Instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	100 276	98 261
Pozostałe odsetki otrzymane	5 059	5 626
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych, razem	4 793 999	4 254 508

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2019	2018
Odsetki zapłacone z tytułu:		
Rozliczeń z bankami z tytułu przyjętych depozytów	(18 480)	(12 176)
Rozliczeń z klientami z tytułu przyjętych depozytów	(824 184)	(643 801)
Kaucji przyjętej w związku z udzieloną gwarancją emisji papierów dłużnych	(93 338)	(146 295)
Emisji dłużnych papierów wartościowych	(26 847)	-
Pozostałe odsetki zapłacone	(23 844)	(6 882)
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych, razem	(986 693)	(809 154)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W 2019 oraz 2018 roku przepływy środków z działalności inwestycyjnej związane były z nabyciem i sprzedażą oraz podwyższeniem udziałów w spółkach zależnych oraz otrzymanymi przez Bank dywidendami. Pozostałe przepływy środków z tej działalności dotyczą rozliczeń z tytułu nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej dotyczą głównie wpływów z emisji dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank, wpływu z emisji zobowiązań podporządkowanych i rozliczeń z tytułu długoterminowych kredytów otrzymanych od innych banków (Nota 28) oraz z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Nota 28).

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu zobowiązań w ramach działalności finansowej.

	Stan na 31.12.2018	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2019
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 28)	747 334	(567 863)	10 429	189 900
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 28)	3 457 264	(519 145)	42 175	2 980 294
Zobowiązania z tytułu leasingu (Nota 28)	-	(109 846)	575 636	465 790
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (Nota 28)	2 857 724	476 036	28 237	3 361 997
Zobowiązania podporządkowane (Nota 28)	2 474 163	(76 627)	102 681	2 500 217
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	9 536 485	(797 445)	759 158	9 498 198

	Stan na 31.12.2017	Przepływy środków pieniężnych	Zmiana stanu nie związana z przepływami środków pieniężnych	Stan na 31.12.2018
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków (Nota 28)	3 394 340	(2 780 372)	133 366	747 334
Kredyty i pożyczki otrzymane od innych podmiotów (Nota 28)	4 142 944	(858 648)	172 968	3 457 264
Zobowiązania z tytułu kaucji przyjętych w związku z udzielonymi gwarancjami (Nota 28)	-	2 812 921	44 803	2 857 724
Zobowiązania podporządkowane (Nota 28)	2 158 143	179 712	136 308	2 474 163
Zobowiązania w ramach działalności finansowej, razem	9 695 427	(646 387)	487 445	9 536 485

W zmianie stanu niezwiązanej z przepływami środków pieniężnych ujęte zostały różnice kursowe oraz odsetki naliczone.

41. Programy motywacyjne oparte na akcjach

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej 50%-wej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczoną i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczoną i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonych transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonych transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie zostanie spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2019		31.12.2018	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	12 229	-	15 542	-
Przyznane w danym okresie	-	-	8 021	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	6 019	4	11 334	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	6 210	-	12 229	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2019 wyniosła 388,23 zł (2018 roku: 430,59 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku, przy czym względem osób, które nabyły obligacje z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku, lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV, V i VI program miał być przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Celem Programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBank S.A.

Obligacje przyznane w ramach III, IV, V i VI transzy zostały nabyte przez osoby uprawnione, a wynikające z obligacji prawa do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, zostały zrealizowane.

Ostatnie rozliczenia w/w transz zostały zrealizowane w 2017 roku.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostanie podzielone na cztery części, które będą mogły być realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka podmiotów w Grupie mBanku S.A.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w której jest prowadzony Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji nieodroczone lub odroczone w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W ramach tego programu (począwszy od VII transzy) została przyznana premia za lata 2014-2017. Ostatnie rozliczenia przypadają na 2021 rok.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2019		31.12.2018	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	13 293	-	15 396	-
Przyznane w danym okresie	-	-	11 423	-
Umorzone w danym okresie	342	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	7 366	4	13 526	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	5 585	-	13 293	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2019 wyniosła 388,23 zł (2018 roku: 430,59 zł).

Program motywacyjny z 2018 roku dla Członków Zarządu i kluczowej kadry Grupy mBanku – pracowników mających wpływ na profil ryzyka mBanku

W dniu 7 czerwca 2018 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej i decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. Z dnia 9 maja 2018 roku, uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A.

Program motywacyjny zastąpił istniejące programy tj., program pracowniczy wprowadzony na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. Z dnia 27 października 2008 roku, z uwzględnieniem późniejszych zmian, oraz program dla Członków Zarządu wprowadzony na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. Z dnia 14 marca 2008 roku, z późniejszymi zmianami, przy czym prawa z obligacji nabytych w ramach istniejących programów będą realizowane na zasadach określonych w tych programach.

Nowy program będzie realizowany od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2028 roku. Osobami uprawnionymi do udziału w programie są osoby zajmujące stanowiska zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Taker, określone jako Risk Taker I lub Risk Taker II, z wyłączeniem Risk Takers II – Członków Zarządu spółki mBank Hipoteczny S.A., w której realizowany jest inny program motywacyjny.

Risk Taker I oznacza Członka Zarządu Banku. Risk Taker II oznacza pracownika zajmującego stanowisko zidentyfikowane jako mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z polityką identyfikacji Risk Takers, w tym również osobę sprawującą funkcję Członka Zarządu w podmiocie z Grupy mBanku.

Na warunkach określonych w Regulaminie i Polityce Wynagradzania Risk Takers, Risk Takers będą mogli objąć nieodpłatnie warrandy, a w wykonaniu praw z warrantów – akcje.

Bonus dla Risk Taker I

Rada Nadzorcza ustala wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy każdemu Członkowi Zarządu indywidualnie w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów MBO w odniesieniu do okresu co najmniej 3 lat, przy czym jego wysokość zależna jest od wysokości puli bonusów. Pula bonusów stanowi sumę kwot bazowych obliczonych dla każdego Członka Zarządu. Kwota bazowa wyliczana jest jako krotność wynagrodzenia zasadniczego, która uzależniona jest od poziomu Economic Profit (EP), przy czym EP liczony jest za okres 3 lat zgodnie z zasadami określonymi w Polityce Wynagradzania Risk Takers.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 40% bonusu i części odroczonej stanowiącej 60% bonusu.

Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowej podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A.

Część odroczonej, zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 5 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa jest wypłacana po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego.

Bonus dla Risk Taker II

Wysokość bonusu za dany rok kalendarzowy ustala Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker'a II (pracownika Banku) lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Risk Taker'a II (Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku) w oparciu o ocenę realizacji wyznaczonych celów MBO z trzech ostatnich lat kalendarzowych, wyniku Economic Profit Grupy mBanku oraz wynik linii biznesowej/spółki/jednostki organizacyjnej.

Bonus składa się z części nieodroczonej stanowiącej 60% bonusu i części odroczonej stanowiącej 40% bonusu.

Część odroczonej i nieodroczonej dzieli się po połowie na część gotówkową (50%) i część wypłacaną w postaci warrantów subskrypcyjnych (50%). Część nieodroczonej gotówkowej podlega wypłacie w roku przyznania premii. Druga połowa części nieodroczonej (50%) jest wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A.

Część odroczonej zarówno gotówkowa jak i część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, podlega wypłacie w 3 równych rocznych transzach. W każdej z transz część gotówkowa wypłacana jest po zatwierdzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku za poprzedni rok kalendarzowy, a część wypłacana w postaci warrantów subskrypcyjnych, nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego.

W przypadku gdy wysokość bonusu ustalona dla Risk Taker'a II (pracownika Banku) za dany rok kalendarzowy nie przekracza 200 000 zł, bonus może zostać, na podstawie decyzji podjętej przez Zarząd Banku, wypłacony w całości w postaci pieniężnej w formie nieodroczonej.

Część odroczonej bonusu Risk Taker I i Risk Taker II w zakresie ustalenia oraz wypłaty podlega ocenie. Odpowiednio, Rada Nadzorcza mBanku w stosunku do Risk Taker I, Zarząd Banku w odniesieniu do Risk Taker II (pracownika Banku) lub Rada Nadzorcza spółki w odniesieniu do Risk Taker II (Członka Zarządu spółki z Grupy mBanku), może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy w przypadku gdy stwierdzi, że w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, Risk Taker miał bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy lub pozycję rynkową Banku/Spółki/Grupy, naruszył przyjęte w Grupie zasady i normy, bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych, gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie został spełniony lub zaistniała którakolwiek z przesłanek o której mowa w art. 142 ust. 2 ustawy Prawo Bankowe.

W przypadku zaistnienia zdarzeń o których mowa powyżej na etapie ustalania wysokości bonusu dla Risk Taker'ów Rada Nadzorcza mBanku/Rada Nadzorcza spółki/Zarząd mBanku, może podjąć decyzję o nieprzyznaniu za dany rok kalendarzowy bonusu w całości lub jego redukcji.

Ponadto Risk Taker I oraz Risk Taker II może zostać zobowiązany na zasadach i w terminie określonym decyzją odpowiednio Rady Nadzorczej mBanku/Rady Nadzorczej spółki z Grupy/Zarząd mBanku, do zwrotu bonusu przyznanego i wypłaconego za dany rok kalendarzowy (tj.: części nieodroczonej i wszystkich części odroczonej), w przypadku gdy naruszył przyjęte w Grupie mBanku zasady i normy, dopuścił się istotnego naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów prawa lub bezpośrednio doprowadził do znaczących strat finansowych wynikających ze świadomego, negatywnego działania na szkodę Grupy mBanku/Spółki lub doprowadził do nałożenia na Bank/Spółkę przez organy nadzorcze sankcji finansowych na podstawie prawomocnej decyzji.

Decyzja o zaistnieniu wyżej opisanych zdarzeń może zostać podjęta do końca roku kalendarzowego, w którym nastąpi wypłata ostatniej transzy części odroczonej bonusu przyznanego za rok, w którym nastąpiło zdarzenie.

W przypadku uchwały Walnego Zgromadzenia mBanku S.A. o wypłacie za dany rok dywidendy Risk Taker I oraz Risk Taker II, któremu został przyznany bonus w ramach części nieodroczonej lub odroczonej jest uprawniony do otrzymania niezależnie od bonusu ekwiwalentu pieniężnego na zasadach określonych w Polityce Wynagradzania Risk Takers w związku z odroczeniem części bonusu wypłacanej w warrantach subskrypcyjnych.

Premia w ramach wyżej opisanego Programu po raz pierwszy została przyznana dla Risk Takers I oraz Risk Takers II w 2019 roku za rok 2018.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu i kluczowej kadry Grupy mBanku – pracowników mających wpływ na profil ryzyka mBanku z 2018 roku.

	31.12.2019
	Liczba opcji
Występujące na początek okresu	-
Przyznane w danym okresie	17 870
Umorzone w danym okresie	803
Wykonane w danym okresie	-
Wygasłe w danym okresie	-
Występujące na koniec okresu	17 067
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-

Podsumowanie wpływu opisanych programów na sprawozdanie z sytuacji finansowej i rachunek zysków i strat Banku

Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2019	31.12.2018
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	22 452	22 638
- wartość usług świadczonych przez pracowników	9 947	10 224
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(5 079)	(10 410)
Stan na koniec okresu	27 320	22 452

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w Nocie 12.

42. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązаныmi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązаныmi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Bank świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązаныm z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku.

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Spółki zależne od mBanku		Commerzbank AG		Pozostałe spółki Grupy Commerzbank AG poza spółkami zależnymi od mBanku	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Stany na koniec okresu										
Sprawozdanie z sytuacji finansowej										
Aktywa	2 040	3 247	2 058	1 583	16 967 391	16 098 429	457 033	555 690	19	7 587
Zobowiązania	23 422	14 909	1 484	1 955	5 613 881	8 179 812	1 817 780	1 918 804	67 848	56 543
Rachunek zysków i strat										
Przychody z tytułu odsetek	53	90	70	49	363 564	319 373	59 928	100 581	698	535
Koszty z tytułu odsetek	(158)	(77)	(3)	(2)	(104 091)	(163 020)	(23 709)	(65 321)	(480)	(273)
Przychody z tytułu prowizji	46	93	11	7	19 736	14 851	4 353	3 771	49	84
Koszty z tytułu prowizji	-	-	-	-	(243 129)	(187 180)	(1 030)	(4 828)	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	13 331	21 554	1 468	1 458	-	-
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	-	(13 511)	(6 485)	(7 076)	(8 647)	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane										
Zobowiązania udzielone	957	583	407	462	7 005 347	10 058 396	2 124 709	1 842 625	3 502	-
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	-	-	1 816 577	2 074 354	-	-

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2019 roku i w 2018 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej

W dniu 12 kwietnia 2018 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. dokonała wyboru członków Zarządu mBanku S.A. na wspólną pięcioletnią kadencję, w następującym składzie:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Lidia Jabłonowska-Luba – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Frank Bock – Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych,
4. Andreas Böger – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Krzysztof Dąbrowski – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki,
6. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
7. Adam Pers – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Na koniec 2019 roku skład Zarządu Banku pozostał niezmieniony.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2019 roku i 2018 roku, wynagrodzeń byłych Członków Zarządu oraz Członków Rady Nadzorczej mBanku S.A.

Wynagrodzenie wypłacone (w zł)	2019	2018
Zarząd Banku		
Wynagrodzenie zasadnicze	13 570 816	13 924 321
Pozostałe korzyści	1 891 377	1 282 195
Bonus na poprzedni rok	1 560 000	1 306 634
Bonus odroczoney	1 762 899	1 892 082
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu Banku		
Bonus na poprzedni rok	-	291 668
Bonus odroczoney	980 834	1 385 000
Rada Nadzorcza		
Wynagrodzenie zasadnicze	2 066 528	2 425 920

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2019 roku wyniosła 18 785 092 zł (w 2018 roku: 18 405 232 zł).

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2019, który byłby wypłacony w roku 2020. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2019 dla Członków Zarządu, która wynosiła 4 113 206 zł na dzień 31 grudnia 2019 roku (na koniec 2018 roku: 4 752 541 zł). Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 28 lutego 2020 roku.

W 2019 roku i w 2018 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2019 roku wyniosła 27 410 813 zł (2018: 28 757 076 zł).

Szczegółowe informacje dotyczące wynagrodzeń poszczególnych Członków Zarządu i Rady Nadzorczej, jak również skład Rady Nadzorczej oraz informacje o byłych Członkach Zarządu zostały przedstawione w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy mBanku S.A. W punkcie 14.6. „Zarząd i Rada Nadzorcza – skład, kompetencje i zasady działania”.

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2019 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 21 249 sztuk, Pan Frank Bock – 334 sztuki, Pan Andreas Böger - 270 sztuk, Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 000 sztuk i Pan Cezary Kocik – 1 040 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku akcje Banku posiadało czterech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 19 384 sztuki, Pan Frank Bock – 223 sztuki, Pan Andreas Böger - 180 sztuk i Pan Krzysztof Dąbrowski – 1 630 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Jörg Hessenmüller – 7 175 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej nie posiadali akcji Banku.

43. Przejęcie i zbycie

- Likwidacja spółki mCentrum Operacji Sp. z o.o.

W dniu 1 marca 2018 roku Grupa zakończyła proces reorganizacji spółki mCentrum Operacji Sp. z o.o. („mCO”). W ramach procesu wydzielone zostały dwie zorganizowane części przedsiębiorstwa w postaci Pionu Rozwoju Procesów Automatycznych i Pionu Generalnego. W dniu 1 marca 2018 roku Pion Rozwoju Procesów Automatycznych został sprzedany do spółki Feronia S.A., której akcjonariuszem większościowym jest fundusz Future Tech FIZ, podmiot zależny od Banku, w celu robotyzacji procesów obsługiwanych przez tę część mCO, natomiast Pion Generalny, obejmujący większość dotychczas obsługiwanych przez mCO procesów, został sprzedany do Banku. W związku z opisanym powyżej procesem, spółka mCO została postawiona w stan likwidacji w maju 2019 roku. W grudniu 2019 roku spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

44. Adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań Banku polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku jest oparta na dwóch podstawowych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków, między innymi takich jak zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana czy emisja akcji,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I oraz łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), współczynnika kapitału Tier I (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier I oraz łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) na poziomie istotnie wyższym od wymaganego przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału Tier I, jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez nadzór bankowy. Pozwala to na rozwój biznesu przy jednoczesnym spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Pomiar adekwatności funduszy własnych, w tym m.in. kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych, całkowitego wymogu kapitałowego mBanku odbywała się w oparciu o przepisy:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie CRR),

- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) NR 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie ITS),
- Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. Z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017 roku w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku w sprawie bufora ryzyka systemowego.

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Ustawa), która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank zobowiązany jest dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2019 roku, zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wyniósł 0%. Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla mBanku, wyznaczany zgodnie z przepisami Ustawy jako średnia ważona wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Banku się znajdują, wyniósł 7 p.b. na dzień 31 grudnia 2019 roku. Na wartość wskaźnika wpływ miały przede wszystkim ekspozycje oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji, gdzie wskaźniki bufora antycyklicznego wynosiły na koniec 2019 roku odpowiednio: 1,5% i 1,5%.

W 2016 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną KNF, zgodnie z którą Bank został uznany za instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII). Na Bank został nałożony bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym, który zgodnie z decyzją KNF z dnia 14 października 2019 roku wyniósł 0,75% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. Bufor ten powinien być utrzymywany zarówno na poziomie indywidualnym, jak i skonsolidowanym. Określona w decyzji administracyjnej wartość bufora ma zastosowanie wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Z dniem 1 stycznia 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie bufora ryzyka systemowego. Rozporządzenie określa bufor ryzyka systemowego w wysokości 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Biorąc pod uwagę, że nie wszystkie ekspozycje znajdują się na terytorium RP, a mBank posiada oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji, bufor ryzyka systemowego, jaki miał zastosowanie w przypadku mBanku w grudniu 2019 roku, wyniósł 2,81%.

Ostatecznie wymóg połączonego bufora wyznaczony dla mBanku na koniec 2019 roku wyniósł 6,13%.

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonej przez Urząd KNF w 2019 roku oceny ryzyka w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION), w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie, aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie jednostkowym w wysokości 3,62% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 2,71% na poziomie współczynnika kapitału Tier I. Dodatkowy wymóg kapitałowy wyznaczony przez KNF w 2019 roku obejmował także dodatkowe czynniki ryzyka związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w obszarze ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz ryzyka zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców.

Ważny element składowy, który miał wpływ na poziom dodatkowego wymogu kapitałowego w ramach drugiego filara związany był z nadzorczą oceną BION kwantyfikującą ryzyko przypisane do portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, gdzie biorąc pod uwagę specyfikę portfela Banku, brane były pod uwagę następujące czynniki:

- udział w portfelu kredytów o LTV > 100%,
- poziom realizowanej przez Bank marży z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych,
- wrażliwość łącznego współczynnika kapitałowego Banku na zmiany kursów walut i stóp procentowych,
- przygotowanie Banku na przewalutowanie zadanej puli portfela kredytów.

Współczynniki kapitałowe w ujęciu jednostkowym znajdowały się w 2019 roku powyżej wymaganych wartości uwzględniających opisaną wyżej składówkę.

mBank	31 grudnia 2019		31 grudnia 2018	
	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany
Współczynnik kapitałowy				
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,75%	22,84%	17,40%	24,20%
Współczynnik kapitału Tier I (Tier I ratio)	14,84%	19,42%	14,36%	20,46%

Jednostkowy wskaźnik dźwigni finansowej, liczony według przepisów Rozporządzenia CRR oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, z uwzględnieniem przejściowej definicji kapitału Tier I, na koniec 2019 roku wyniósł 8,6%.

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na fundusze własne składa się kapitał podstawowy Tier I, kapitał dodatkowy Tier I oraz kapitał Tier II, przy czym w mBanku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II mBanku obejmuje: instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności).

Fundusze własne mBanku na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosły 16 533 792 tys. zł. Jednocześnie kapitał podstawowy Tier I mBanku wyniósł 14 053 467 tys. zł.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA)

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,
- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,
- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie,

- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB mBank zobowiązany jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W przypadku ekspozycji detalicznych Banku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Bank aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko mBanku na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 72 383 689 tys. zł, w tym kwota ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta z uwzględnieniem floora nadzorczego stanowiła 64 160 136 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Wdrożony w mBanku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego ICAAP, ma na celu utrzymanie zasobów kapitałowych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności mBanku oraz Grupy mBanku.

Zasoby te są na bezpiecznym poziomie. Wartość funduszy własnych Banku w podejściu regulacyjnym kształtuje się znacznie powyżej wartości wymaganej w celu pokrycia całkowitego wymogu kapitałowego Banku wyznaczonego zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Podobnie w podejściu ekonomicznym zasoby kapitałowe w postaci potencjału pokrycia ryzyka, kształtują się znacznie powyżej wartości kapitału wewnętrznego oszacowanego dla Banku zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku W sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Kapitał wewnętrzny mBanku na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniósł 5 258 374 tys. zł.

ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	31.12.2019	31.12.2018
Kapitał podstawowy Tier I	14 053 467	13 419 690
Fundusze własne	16 533 792	15 873 840
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	63 989 925	57 879 780
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	16 407 944	14 968 233
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	47 579 507	42 909 950
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	2 474	1 597
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	909 567	791 333
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	7 129 641	6 518 022
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	184 345	221 288
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	170 211	171 170
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	72 383 689	65 581 593
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	19,42%	20,46%
Łączny współczynnik kapitałowy	22,84%	24,20%
Kapitał wewnętrzny	5 258 374	4 686 349

FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2019	31.12.2018
Fundusze własne	16 533 792	15 873 840
KAPITAŁ TIER I	14 053 467	13 419 690
Kapitał podstawowy Tier I	14 053 467	13 419 690
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 579 747	3 574 636
Opłacone instrumenty kapitałowe	169 330	169 330
Ażio	3 410 417	3 405 338
(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	-	(32)
Zyski zatrzymane	1 250 228	243 436
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	1 024 454	(248 157)
Uznany zysk lub uznana strata	225 774	491 593
Inne skumulowane całkowite dochody	170 639	176 782
Pozostałe kapitały rezerwowe	9 243 973	9 239 105
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 115 143	1 115 143
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(40 665)	(38 284)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(2 166)	(2 101)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(38 499)	(36 183)
(-) Wartości niematerialne	(795 458)	(664 175)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(823 110)	(693 210)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	27 652	29 035
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(8 559)	(56 921)
Rezerwa z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	(122 150)	(83 643)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	(339 431)	(86 389)
KAPITAŁ TIER II	2 480 325	2 454 150
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 480 325	2 454 150
Ryzyko kredytowe	31.12.2019	31.12.2018
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	63 989 924	57 879 780
Metoda standardowa	16 407 945	14 968 233
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	16 407 945	14 968 233
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	729 282	30 402
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	51 800	93 945
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15 553	24 745
Ekspozycje wobec instytucji	241 509	233 527
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	6 143 713	5 744 233
Ekspozycje detaliczne	1 532 911	1 343 170
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 102 194	1 069 732
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	238 331	282 165
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	29 747	2 902
Ekspozycje kapitałowe	6 269 843	6 130 153
Inne pozycje	53 062	13 259
Metoda AIRB	47 579 505	42 909 950
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	45 506 855	40 734 029
Ekspozycje wobec instytucji	741 377	1 229 148
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	5 676 168	5 077 050
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	3 276 443	1 944 703
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	17 508 048	16 066 241
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	1 002 315	901 557
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	5 294 470	5 433 050
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	2 945 128	2 627 879
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	9 062 906	7 454 401
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	2 072 650	2 175 921
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	2 474	1 597

45. Pozostałe informacje

- Komunikat Commerzbank AG w sprawie zatwierdzenia strategii obejmującej między innymi potencjalne zbycie akcji mBank S.A.

W dniu 26 września 2019 roku Commerzbank AG opublikował komunikat, zgodnie z którym nowa strategia biznesowa Commerzbanku została zatwierdzona przez Zarząd i Radę nadzorczą Commerzbanku. Strategia przewiduje między innymi zbycie posiadanego przez Commerzbank większościowego pakietu akcji mBanku. Potencjalne zbycie akcji Banku byłoby uzależnione od uzyskania wymaganych zgód regulacyjnych.

46. Zdarzenia po dniu bilansowym

- Podatkowa Grupa Kapitałowa mBank

Począwszy od 1 stycznia 2020 roku mBank S.A, mBank Hipoteczny S.A., mFinanse S.A. oraz mLeasing Sp. z o.o. utworzyły, na podstawie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Podatkową Grupę Kapitałową mBank (dalej: „PGK”). Zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych mBank, jako podmiot dominujący, reprezentuje PGK w zakresie przewidzianym przepisami prawa podatkowego. W roku poprzedzającym powstanie PGK w spółkach ją tworzących nie wystąpiły straty podatkowe. Umowa PGK została zawarta na 4 lata.

Podpisy Członków Zarządu mBanku S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
26.02.2020	Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Lidia Jabłonowska-Luba	Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Frank Bock	Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Andreas Böger	Wiceprezes Zarządu ds. Finansów	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Krzysztof Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Cezary Kocik	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>
26.02.2020	Adam Pers	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej	<i>(podpisano elektronicznie)</i>